

KUANDAA BIBI

ARUSI

Juzuu 6

ann
ELIZABETH

KUANDAA BIBI

ARUSI

Juzuu 6

Kuhusu Utafiti

Juzuu ya Sita

Mfululizo wa "Kuandaa Bibi Arusi" wa Juzuu Kumi na Mbili unatokana na mwenendo wa Ann Elizabeth na; MIMI NILIYE. Ann ana hamu kubwa ya kuhakikisha kwamba Baba apokea thawabu ya mateso ya Mwana Kondoo. Hiyo ikiwa; watu/bibi arusi salama, wenye akili, wenye afya, na wafanikiwa wakifanya mapenzi ya Bwana, duniani; hadi wafike katika Utukufu.

"Juzuu ya Sita" inakupeleka kwenye safari ya kuelewa hukumu ya Mungu, pamoja na Kupitia Ramani ya Imani, kwa kuchungulia maisha ya Mkristo wa kweli.

Isaya 42: 1-4

"Tazama mtumishi wangu, ambaye nimekusudia; mteule wangu, ambaye roho yangu inafurahia; nimeweka roho yangu juu yake: atatoa hukumu kwa mataifa. ² Hatalia, wala hatapa, wala haitasikika sauti yake mitaani. ³ Mwanzi uliokunjwa hataukata, na mshumaa unaowaka hautaizima: atatoa hukumu kwa kweli. ⁴ Hata shindwa wala kukata tamaa, mpaka atakapoweka hukumu duniani: na visiwa vitamngojea sheria yake."

KUANDAA BIBI

ARUSI

Juzuu 6

Walimu, Viongozi na Wawezeshaji wa Vikundi

Masomo ya Biblia ya RealOron yameundwa kwa ajili ya kujifunza binafsi, na vikundi na makusanyiko ya Masomo ya Biblia.

Lengo la Masomo ya Biblia ya RealOron, ni kuendeleza ujuzi wa Kibiblia na ufahamu wa kila mtu juu ya Utatu; pamoja na faida na wajibu, wa raia ndani ya familia ya Mungu; Ufalme wa Mungu.

Utagundua maswali kadhaa mwishoni mwa kila sura; kwa mwanafunzi kuyajibu.

Ninahimiza mwalimu wa Masomo ya Biblia, kiongozi na/au mwezeshaji wa kundi kusoma kwa makundi maandishi na maandiko; wakati wa kuuliza maswali, na kuwakaribisha mtiririko na mwendo wa Roho Mtakatifu njiani; wakati mnapokua na kufurahia mijadala ya kundi, ufunuo, ufahamu na maswali; mnaposoma na kutembelea masomo mbalimbali.

Furahia vipaji na sifa za kipekee za kila mmoja, ndani ya kundi lako la Masomo ya Biblia; kwani wanachote wote wa Mwili wa Kristo wana kitu maalum cha kusema, cha kutoa na cha kuleta kwenye mkutano wa Masomo ya Biblia.

Furahia Safari Yako.

Ann Elizabeth

KUANDAA BIBI

ARUSI

Juzuu 6

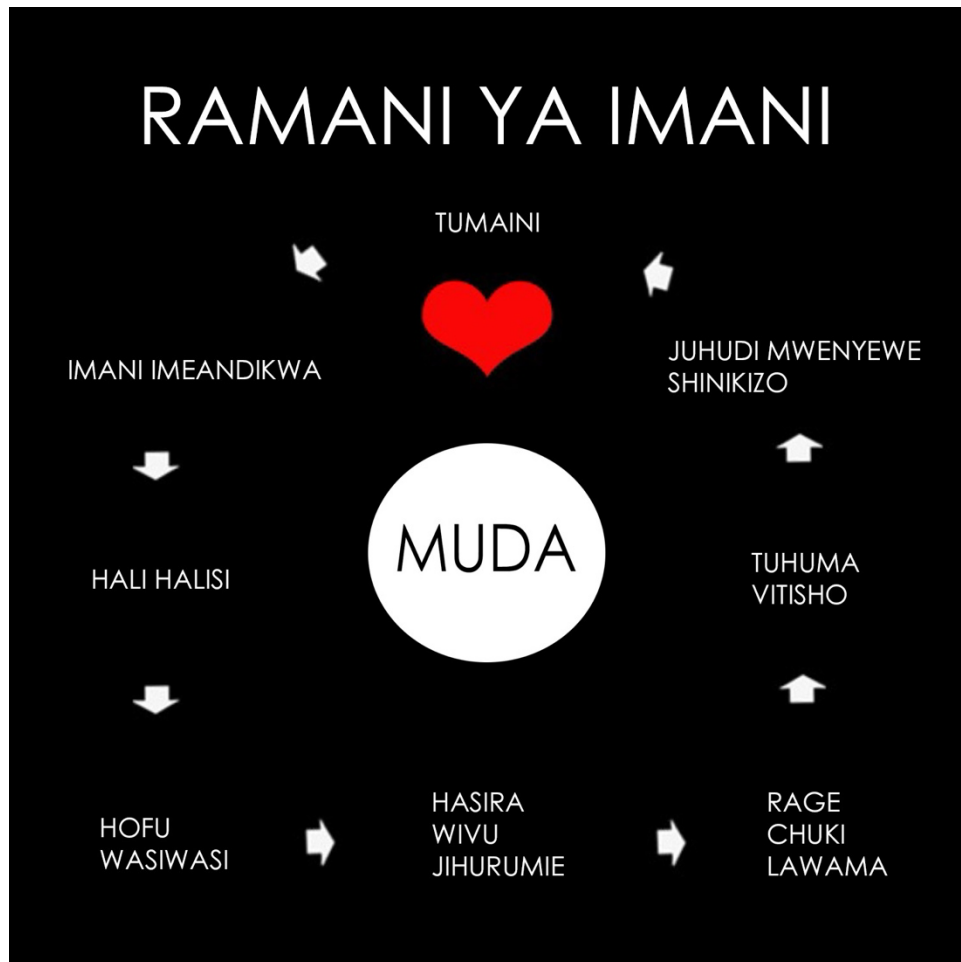
Utangulizi	1
Walimu, Viongozi na Wawezeshaji wa Vikundi	2
Ramani ya Imani	4
Majina ya Mungu	29
Hukumu	59
Ramani ya Dhambi	81
Kweli	90

KUANDAA BIBI

ARUSI

Juzuu 6

Ramani ya Imani

Uko wapi?

Sote tuko mahali fulani kwenye ramani hii, kila wakati.

IMANI NI NINI?

WAEBRANI 11:1

"Basi imani ni uthibitisho wa mambo yanayotarajiwa, ni uthibitisho wa mambo yasiyoonekana."

Tunaweza kuona kutoka kwa andiko hili kwamba imani ni kusubiri kitu; kinachotarajiwa, kitu ambacho hatuna bado.

Tunatarajia mambo ambayo Mungu ametuahidia; kwenye neno lake, Biblia.

WAEBRANI 11:6

"Lakini bila imani haiwezekani kumpendeza: kwa maana yeye ambaye amemwendea Mungu lazima aamini kwamba yupo, na kwamba ni mwenye kuwalipa wale wanaomtafuta kwa bidii."

Tunaweza kusoma kwamba Mungu anataka na anatumazamia sisi, watu wake; kuamini ahadi zake kwenye Biblia na kuzitarajia; kutoka kwake.

Kitendo hii humpendeza Mungu.

Unaweza kuona neno wakati katikati ya Ramani ya Imani.

Hapa ndipo matatizo yanaweza kuanzia, kama hatushikamani na furaha katika wakati wa kusubiri, ahadi itimie katika ulimwengu wa asili.

Tunaweza kuona safari ya Imani inaanza; kwa matumaini.

WAEBRANI 6:16-19

"Kwa maana wanadamu wala wapa kiapo kwa aliye mkubwa; na kiapo cha uthibitisho, kwao ni mwisho wa ugomvi wote.

¹⁷Basi Mungu, akiwa amependa zaidi kuwonyesha warithi wa ahadi hiyo, kwamba azimio lake halibadiliki, aliithibitisha kwa kiapo;

¹⁸ili kwa mambo mawili yasiyobadilika, ambayo Mungu hawezi kuwa mwongo katika hayo, tuwe na faraja yenye nguvu sisi tulio kimbilia, ili tushike matumaini yaliyowekwa mbele yetu;

¹⁹ambayo matumaini yetu ni kama nanga ya roho, imara na thabiti, na ingia ndani ya pazia."

Tunasoma hapa kwamba tumaini; ni nanga ya roho.

Roho ni akili, mapenzi na hisia za; mwanadamu.

Wakati wa safari ya imani utakutana na matukio mbalimbali, hali, miaka na mazingira ambayo yatajaribu kukufanya uwe na mashaka kuhusu Neno la Mungu.

Lazima ushikamane na Neno la Mungu katika hali zote unazokutana nazo, katika wakati wote uliopita; katika kukatishwa tamaa kwako kwa mpango; kupokea ahadi, kutoka kwa Mungu.

Biblia inatuambia waziwazi.

WAEBRANI 6:12

"Msizawa uvivu, bali muwe wafuasi wa wale waliokwisha kupata ahadi kwa imani na uvumilivu."

Kuna neno muhimu hapa na neno hilo ni; uvumilivu.

YAKOBO 1:2-4

"Ndugu zangu, fanyieni furaha yote mnapowakumbwa na majaribu mbalimbali;

³ mkijua ya kwamba kujaribiwa kwa imani yenu hutokeza uvumilivu.

⁴ Lakini uvumilivu uwe na kazi yake kamili, mpate kuwa wakamilifu na wote, wasiokosa kitu."

Andiko hili linatuambia kwamba imani yetu itajaribiwa.

Kujaribu kwa Kigiriki ni neno = Dokimion.

Maana = Uthibitisho wa.

Imani yetu itathibitishwa na tunachofanya, katika wakati wa kusubiri.

"Kufanya" huu ni neno la kitendo.

Je, utaendelea na Mungu, kumtumaini na kumtii?

Au utaondoka, kutoka kwa imani?

Tunajua kwamba Mungu si mwanadamu wa kudanganya, kwa maana Biblia inatuambia.

HESABU 23:19

"Mungu si mwanadamu, apate kudanganya; wala mwana wa mwanadamu, apate kubadilisha nia. Atakaposema, haatasema? Au atakapotamka, haatatimiza?"

WAEBRANI 6:18

"Ili kwa mambo mawili yasiyobadilika, ambayo Mungu hawezi kuwa mwongo katika hayo, tuwe na faraja yenye nguvu sisi tulio kimbilia, ili tushike matumaini yaliyowekwa mbele yetu."

Tunaweza kusoma katika maandiko kwamba Mungu alikuwa mwaminifu kwa neno lake, katika masimulizo yote yaliyomo katika Biblia.

WAEBRANI 6:13-15

"Maana Mungu alipompa Ibrahimu ahadi, kwa kuwa hakuwa na mwingine mkubwa zaidi ya kuapa kwake, aliapa kwa yeye mwenyewe,

¹⁴ Akiwaambia, Hakika nitakubariki, na nitakuzidisha sana.

¹⁵ Na hivyo, alipokwisha subiri kwa uvumilivu, alipata ahadi."

Tena tunasoma kwamba tunahitaji kuwa na imani kwa Mungu (kumwamini neno lake); kwa uvumilivu na subira, ndipo tutapokea kutoka kwa Mungu; ahadi.

Uvumilivu kwa Kigiriki ni neno = Hypomonē.

Maana = Uvumilivu, Ushupavu, Uthabiti.

Sifa ya mtu asiyepotoka kutoka kwa nia yake ya makusudi; na uaminifu wake kwa imani na uchamungu, hata katika majaribu na mateso makubwa zaidi.

Kuvumilia kwa Kigiriki ni neno = Makrothymēō.

Maana;

Kuwa na roho ndefu, kutokata tamaa.

Kuvumilia kwa subira na ujasiri, katika kukabilia na misiba na matatizo.

Kuwa na subira katika kuvumilia makosa na madhara ya wengine.

Ayubu alikuwa mtu aliyevumilia mateso makubwa na maumivu, na baadaye alibarikiwa na Mungu.

YAKOBO 5:11

"Tazameni, tunawahesabu wenye furaha wale wanaovumilia. Mmewasikia juu ya subira ya Ayubu, na mmekwisha ona mwisho wa Bwana; kwamba Bwana ni mwenye huruma nyingi, na wa fadhili nyororo."

Hii ni ahadi ya Mungu; kwa wote.

1 PETRO 5:10

"Lakini Mungu wa neema zote, aliyetuita kwa utukufu wake wa milele katika Kristo Yesu, baada ya kuteswa kwa muda, atakamilisha, atakaza, ataimarisha, ataweka imara."

Tunatakiwa kuwa watu wanaotembea na Mungu, katika kila hali.

Tunatakiwa kuwa watu waaminifu na wafuasi wa Mungu, katika mabonde na milima yote ya; maisha.

Tunatakiwa kuwa watu wanaojua, Mungu anatupenda na anatufanya tuwe kama sura yake.

Mungu hutuingiza kwenye uhuru, kupitia majaribu yetu na kusubiri.

Tunakuwa wenye subira; wakati wa mchakato.

Mungu anapotimiza neno lake katika maisha yetu katika eneo fulani la ahadi; uhuru, usalama na ukuaji ndio matokeo.

Je, mchakato huu ni wa kufurahisha?

Hapana.

Lazima uangalie "Ramani ya Imani" na utambue utazunguka mduara huu, mara nyingi; wakati unangojea Mungu atimize neno lake.

Tunapitia hisia nyingi.

Tunapitia hali halisi ya mazingira, huzuni ya kweli na sahihi, lawama, hasira, wivu, ghadhabu, uadui, huruma ya kibinafsi na mashtaka; kwa Mungu na labda wengine.

Kisha tunaweza kujaribu kuchukua mambo mikononi mwetu; kutatua tatizo.

Tunaweza kujikuta tukijaribu kukimbia kupitia ukuta usioonekana wa Mungu, ambaoameweka kuzunguka maisha yetu; kama alivyotufunga kwa kweli ndani ya; mpango wake "Kamili".

Mduara huu ni wa kweli.

Mduara huu ni sahihi.

Mduara huu unaweza kukufanya ujisikie kama una wazimu.

Kwa hivyo, rudi mahali unapaswa kuwa; Neno la Mungu.

Kisha; utarudi nyumbani kwa Upendo, Tumaini, Imani, Akili timamu na Uaminifu kwa Mungu.

Ambayo huleta; amani.

Tunatakiwa kukaa katika imani; kufurahia furaha, wakati wa kusubiri.

Tunajua Mungu ni; kamili.

KUMBUKUMBU 32:4

"Yeye ni Mwamba, kazi yake ni kamili: kwa maana njia zake zote ni hukumu: Mungu wa kweli na bila udhalimu, mwenye haki na wa haki yeye."

Tunajua kwamba neno la Mungu; litajaribiwa.

2 SAMWELI 22:31 - ZABURI 18:30

"Kwa habari ya Mungu, njia yake ni kamili; neno la Bwana limejaribiwa: yeye ni ngao kwa wote wanaomtegemea."

Tunatatambua kwamba Mungu atajaribu; mioyo yetu.

MITHALI 17:3

"Chungu cha kusafishia ni cha fedha, na tanuru ni ya dhahabu: lakini Bwana hujaribu mioyo."

DANIELI 12:10

"Wengi watasafishwa, na kuweka nyeupe, na kujaribiwa; lakini waovu watatenda uovu: na hakuna waovu atakayeelewa; bali wenye hekata wataelewa."

Mfano wa Abrahamu; wa kujaribiwa.

WAEBRANIA 11:17-19

"Kwa imani Abrahamu, alipojaribiwa, alimtoa Isaka kwa dhabihu: naye aliyekuwa amepokea ahadi alimtoa mwanawe wa pekee,

¹⁸ Ambaye kuhusu yeye alisemwa, Kwamba katika Isaka uzao wako utaitwa:

¹⁹ Akihesabu kwamba Mungu anaweza kumfufua, hata kutoka kwa wafu; kutoka huko pia alimpokea kwa mfano."

Mungu anawafanya waamini wote wawe; kwa Sura yake.

MWANZO 1:26-27

"Na Mungu akasema, Tuumbu mtu kwa mfano wetu, kwa sura yetu: na watawale juu ya samaki wa bahari, na juu ya ndege wa angani, na juu ya mifugo, na juu ya nchi yote, na juu ya kila kitu kitambaacho cha kutambaa juu ya nchi.

²⁷ Basi Mungu akaumba mtu kwa mfano wake, kwa mfano wa Mungu alimuumba; mwanaume na mwanamke aliwaumba."

WAEFESO 4:11-15

"Naye aliwapa wengine, kuwa mitume; na wengine, manabii; na wengine, winjilisti; na wengine, wachungwa na walimu;

¹² Kwa ajili ya kukamilika kwa watakatifu, kwa ajili ya kazi ya huduma, kwa ajili ya kujenga mwili wa Kristo:

¹³ Hata tuwe wote katika umoja wa imani, na katika kumjua Mwana wa Mungu, kufikia mtu mkamilifu, kwa kipimo cha urefu wa utimilifu wa Kristo:

¹⁴Ili tusiwe tena watoto, wakivurugwa huku na kule, na kupeperushwa na kila upepo wa mafundisho, kwa hila ya wanadamu, na ujanja wa hila, wakifanya mtego wa kudanganya;

¹⁵Lakini tukisema kweli kwa upendo, tuweze kukua ndani yake katika mambo yote, ambaye ni kichwa, yaani Kristo."

Kwa mchakato wa ukomavu kutoka kwa watoto, hadi vijana; hadi baba, huja hali nyingi zitakazojaribu na kuvumisha (KUKUA) imani yetu.

Mungu anatumizwa, kwa kuruhusu mambo yanayokwisha; ili aweze kuingilia kati kutupatia;

"Ahadi."

Hii inatia hofu na maumivu.

Hii inahisi kuwa isiyo ya kawaida na isiyo ya asili.

Tafadhali shikaneni naye, shikaneni Neno Lake; ambalo haliwezi kushindwa, na mruhusu akukuze.

Mungu atakufariji na kukuhakikishia katika hii; uzoefu wa "Kukua."

Ukuaji huu utasababisha uhuru, katika kumjua Yeye; Mungu wa Kweli Mmoja.

Hii itasababisha kumtamani na kumpenda Mungu zaidi, kwa sababu ya uadilifu wake.

Kumbuka ahadi zote za Mungu ni yetu, sisi tulio katika Kristo Yesu.

2 WAKORINTHO 2:20

"Kwa maana ahadi zote za Mungu ndani yake ni Ndiyo, na ndani yake Amina, kwa utukufu wa Mungu kwa njia yetu."

Mungu hufanyiza ahadi zake kuwa kweli katika maisha yetu; kwa njia kadhaa.

1. Miujiza ya Ghafila.

MARKO 5:25-34

"Na kulikuwa na mwanamke mmoja, mwenye kutokwa na damu kwa miaka kumi na mbili,

²⁶ Na alikuwa ameteseka mambo mengi kutoka kwa waganga wengi, na alikuwa ametumia yote aliyokuwa nayo, wala hakupata nafuu, bali badala yake alizidi kuwa mbaya zaidi,

²⁷ Aliposikia habari za Yesu, akaja katikati ya umati nyuma yake, akagusa nguo yake.

²⁸ Kwa maana alisema, Nikigusa hata nguo zake tu, nitapona.

²⁹ Na mara chemchemi ya damu yake ikakauka; akahisi mwilini kwamba aliponywa kwa taabu hiyo.

³⁰ Na Yesu, mara akijua ndani yake kwamba nguvu ilitoka kwake, akageuka katikati ya umati, akasema, Nani alinigusa nguo?

³¹ Na wanafunzi wake wakamwambia, Unaona umati unakusonga, na unasema, Nani alinigusa?

³² Akazunguka kutazama yule aliyefanya jambo hili.

³³ Lakini yule mwanamke akiwa na hofu na kutetemeka, akijua yaliyotendeka ndani yake, akaja akajipiga magoti mbele yake, akamweleza yote kweli.

³⁴ Naye akamwambia, Binti, imani yako imekuponya; nenda kwa amani, uwe mwenye afya kutokana na maradhi yako."

2. Miujiza ya Mchakato.

YOSHUA 6:1-27

"Na Yeriko ilikuwa imefungwa kwa nguvu kwa sababu ya wana wa Israeli: hakuna aliyetoka, wala hakuna aliyeingia.

² Na Bwana akamwambia Yoshua, Tazama, nimekupa mkononi mwako Yeriko, na mfalme wake, na watu wenye nguvu wa ujasiri.

³ Na mtazunguka mji, nyinyi wote wa vita, na mzunguke mji mara moja. Hivyo mtakavyofanya kwa siku sita.

⁴ Na makuhani saba watabeba mbele ya sanduku la agano pembe saba za kondoo: na siku ya saba mtazunguka mji mara saba, na makuhani watapiga tarumbeta.

⁵ Na itakuwa kwamba watakapopiga kwa sauti kubwa kwa pembe ya kondoo, na mtakaposikia sauti ya tarumbeta, watu wote watapiga kelele kubwa; na ukuta wa mji utaanguka chini, na watu watapanda kila mtu moja kwa moja mbele yake.

⁶ Na Yoshua mwana wa Nuni akawaita makuhani, akawaambia, Chukueni sanduku la agano, na makuhani saba wabebe pembe saba za kondoo mbele ya sanduku la Bwana.

⁷ Akasema kwa watu: "Endeleeni, mzungukie mji, na wale wenye silaha waende mbele ya sanduku la agano la Bwana.

⁸ Ikawa kwamba Yoshua aliposema na watu, makuhani saba waliobeba pembe za kondoo wa maziwa saba walienda mbele ya Bwana, wakapiga pembe; na sanduku la agano la Bwana likawafuata.

⁹ Wanaume wenye silaha walienda mbele ya makuhani waliopiga pembe, na nyuma kuliwaacha sanduku, makuhani wakiendelea kupiga pembe.

¹⁰ Yoshua alikuwa amewaamuru watu akisema: "Msipige kelele, wala msitoie sauti yoyote, wala neno lolote lisitoke kinywani mwenu, hadi siku nitakapowaambia mpige kelele; ndipo mtakapopiga kelele."

¹¹ Basi sanduku la Bwana lilizunguka mji, likizunguka mara moja: wakaja kwenye kambi, wakalala kwenye kambi.

¹² Yoshua akaamka asubuhi na mapema, na makuhani wakachukua sanduku la Bwana.

¹³ Makuhani saba waliobeba pembe za kondoo wa maziwa saba mbele ya sanduku la Bwana wakiendelea kwenda, wakapiga pembe: wanaume wenye silaha walienda mbele yao; lakini nyuma kuliwaacha sanduku la Bwana, makuhani wakiendelea kupiga pembe.

¹⁴ Siku ya pili walizunguka mji mara moja, wakarudi kwenye kambi: wakafanya hivyo kwa siku sita.

¹⁵ Ikawa siku ya saba, wakaamka mapema alfajiri, wakazunguka mji kwa namna ileile mara saba: siku hiyo pekee walizunguka mji mara saba.

¹⁶ Ikawa mara ya saba, makuhani walipopiga pembe, Yoshua akasema kwa watu: "Pigeni kelele; kwa maana Bwana amekupa mji.

¹⁷ Na mji utakuwa mwenye laana, yeye na wote waliomo ndani yake, kwa Bwana: ilya Rahab kahaba ataishi, yeye na wote waliomo naye nyumbani, kwa sababu aliwaficha wajumbe tuliotuma.

¹⁸ Na ninyi, jihadhari sana na kitu chenye laana, msije mkajifanyia laana, mkipokea kitu chenye laana, mkafanya kambi ya Israeli kuwa laana, na kuileta shida.

¹⁹ Lakini fedha zote, na dhahabu, na vyombo vya shaba na vya chuma, vimetakaswa kwa Bwana: vitaingia katika hazina ya Bwana.

²⁰ Basi watu walipiga kelele makuhani walipopiga pembe: ikawa watu waliposikia sauti ya pembe, na watu walipopiga kelele kubwa, ukuta ukanguka chini, hata watu wakaingia mjini, kila mtu akienda mbele yake, wakachukua mji.

²¹ Wakauangamiza kabisa kila kitu kilichokuwa mjini, mwanamume na mwanamke, mtoto na mzee, na ng'ombe, na kondoo, na punda, kwa ukingo wa upanga.

²² Lakini Yoshua alikuwa amewaambia wanaume wawili waliopeleleza nchi: "Nendeni nyumbani kwa kahaba, mtoe yule mwanamke, na yote aliyonayo, kama mlivyomwapia.

²³ Na vijana wale wapelelezi wakaingia, wakamtoa Rahab, na baba yake, na mama yake, na ndugu zake, na yote aliyonayo; wakatoa jamaa zake zote, wakawaacha nje ya kambi ya Israeli.

²⁴ Wakateketeza mji kwa moto, na yote yaliyomo ndani: ila fedha, na dhahabu, na vyombo vya shaba na vya chuma, wakaviweka katika hazina ya nyumba ya Bwana.

²⁵ Yoshua akamwokoza Rahab kahaba, na nyumba ya baba yake, na yote aliyonayo; na akaishi kati ya Israeli hata leo hii; kwa sababu aliwaficha wajumbe, ambao Yoshua alituma kuchungulia Yeriko.

²⁶ Yoshua akawaapia wakati huo, akisema: "Alaaniwe mwanamume mbele ya Bwana, atakayesimama na kujenga mji huu wa Yeriko: ataweka msingi wake kwa mzaliwa wake wa kwanza, na kwa mwanawe wa mwisho ataweka milango yake."

²⁷ Basi Bwana alikuwa na Yoshua; na sifa yake ikasambaa katika nchi yote."

3. Miujiza inayochukua; Miaka.

A. Abrahamu.

WAEBRANI 6:13-15

"Maana Mungu alipomwahidi Abrahamu, kwa kuwa hakuweza kuapa kwa yeyote aliye mkubwa zaidi, akaapa kwa nafsi yake mwenyewe,

¹⁴ Akimwambia, Hakika nitakubariki, na hakika nitakuzidisha.

¹⁵ Na hivyo, baada ya kuvumilia kwa subira, alipata ahadi."

B. Yosefu.

ZABURI 105:17-19

"Alimtuma mwanadamu mbele yao, Yosefu, ambaye aliua kuwa mtumwa:

¹⁸ Miguu yake iliumizwa kwa pingu: alitiwa katika chuma:

¹⁹ Hadi wakati neno lake lilipofika: neno la Bwana lilimjaribu."

MWANZO 41:1-57

"Na ikawa mwishoni mwa miaka miwili kamili, Farao aliota ndoto: na tazama, alisimama kando ya mto.

² Na tazama, kutoka mtoni kulikwenda ng'ombe saba wenye sura nzuri na mafuta mengi; na wakalisha kwenye uwanja wa majani.

³ Na tazama, ng'ombe saba wengine walitoka nyuma yao kutoka mtoni, wenye sura mbaya na mwembamba; wakasimama kando ya ng'ombe wale kwenye ukingo wa mto.

⁴ Na ng'ombe wenye sura mbaya na mwembamba wakala ng'ombe saba wenye sura nzuri na mafuta. Basi Farao akaamka.

⁵ Na akalala na kuota mara ya pili: na tazama, masuke saba yakatokea kwenye shina moja, mazuri na mazima.

⁶ Na tazama, masuke saba mabichi na yaliyopozwa na upepo wa mashariki yakatokea baada yao.

⁷ Na masuke saba mabichi yakameza masuke saba mazuri na mazima. Na Farao akaamka, na tazama, ilikuwa ndoto.

⁸ Na ikawa asubuhi roho yake ilifadhaika; akatuma na kuwaita wachawi wote wa Misri, na wenye hekima wake: na Farao aliwaambia ndoto zake; lakini hakuna aliyeweza kuzifafanua kwa Farao.

⁹ Ndipo mkuu wa wenyikio alisema kwa Farao, akisema, Ninakumbuka makosa yangu leo:

¹⁰ Farao alikasirikia watumishi wake, akaniweka gerezani nyumba ya mkuu wa walinzi, mimi na mkuu wa wapishi:

¹¹ Na tuliota ndoto usiku mmoja, mimi na yeye; tuliota kila mmoja kulingana na tafsiri ya ndoto yake.

¹² Na kulikuwa na yetu kijana mmoja, Mheberu, mtumwa wa mkuu wa walinzi; na tukamwambia, naye akatufafanulia ndoto zetu; kwa kila mtu kulingana na ndoto yake alitafsiri.

¹³ Na ikawa, alipotufafanulia, ndivyo ilivyokuwa; mimi akanirudishia kazini, naye akamwangusha.

¹⁴ Ndipo Farao akatuma na kumwita Yosefu, wakamtoa haraka kutoka gerezani: akajinyoa, akabadilisha nguo zake, akaingia kwa Farao.

¹⁵ Na Farao akamwambia Yosefu, Nimeota ndoto, wala hakuna awezaye kuitafsiri: na nimesikia kusema kwako, kwamba unaweza kuelewa ndoto kuitafsiri.

¹⁶ Na Yosefu akamjibu Farao, akisema, Siyo kwangu: Mungu atampa Farao jibu la amani.

¹⁷ Na Farao akamwambia Yosefu, Katika ndoto yangu, tazama, nilisimama kwenye ukingo wa mto:

¹⁸Na tazama, kutoka mtoni kulikwenda ng'ombe saba, wenye mafuta mengi na sura nzuri; na wakalisha kwenye uwanja wa majani:

¹⁹Na tazama, ng'ombe saba wengine walitoka nyuma yao, dhaifu na wenye sura mbaya sana na mwembamba, kama nisiyowahi kuona katika nchi yote ya Misri kwa ubaya:

²⁰Na ng'ombe wale dhaifu na wenye sura mbaya wakala ng'ombe saba wa kwanza wenye mafuta:

²¹Na walipowameza, haikuweza kujulikana kwamba waliwameza; lakini bado walikuwa na sura mbaya, kama mwanzoni. Basi nikaamka.

²²Na nikaona katika ndoto yangu, na tazama, masuke saba yakatokea kwenye shina moja, yaliyojaa na mazuri:

²³Na tazama, masuke saba, yaliyokauka, mabichi, na yaliyopozwa na upepo wa mashariki, yakatokea baada yao:

²⁴Na masuke machache yalime masuke saba mazuri: nikasema haya kwa wachawi; lakini hakuna aliyeweza kuniambia maana yake.

²⁵Na Yusufu akamwambia Farao, Ndoto ya Farao ni moja: Mungu amemwonyesha Farao yale atakayoyafanya.

²⁶Ng'ombe saba wazuri ni miaka saba; na masuke saba mazuri ni miaka saba: ndoto ni moja.

²⁷Na ng'ombe saba wembamba na wabaya waliokuja baada yao ni miaka saba; na masuke saba yaliyokauka na kupondwa na upepo wa mashariki yatakuwa miaka saba ya njaa.

²⁸Hili ndilo neno niliyokuambia Farao: Mungu atakayofanya amemwonyesha Farao.

²⁹Tazama, zitakuja miaka saba ya uwingi mkubwa katika nchi yote ya Misri:

³⁰Na baada yao kutakuja miaka saba ya njaa; na uwingi wote utasahaulika katika nchi ya Misri; na njaa itaikonda nchi;

³¹Na uwingi hautajulikana tena nchini kwa sababu ya njaa hiyo itakayofuata; kwa kuwa itakuwa mbaya sana.

³²Na kwa kuwa ndoto imerudiwa mara mbili kwa Farao; ni kwa sababu jambo hili limehakikiwa na Mungu, na Mungu atalitimiza hivi karibuni.

³³Sasa basi Farao naatafute mwenye akili na hekima, na amweke juu ya nchi ya Misri.

³⁴Farao nafanye hivi, na awaajiri maafisa juu ya nchi, na kuchukua sehemu ya tano ya mavuno ya nchi ya Misri katika miaka saba ya uwingi.

³⁵ Na wakusanye chakula chote cha miaka hiyo nzuri inayokuja, na kuweka nafaka chini ya mamlaka ya Farao, na wachunge chakula katika miji.

³⁶ Na chakula hicho kitakuwa akiba ya nchi dhidi ya miaka saba ya njaa, itakayotokea katika nchi ya Misri; ili nchi isiangamizwe na njaa.

³⁷ Na jambo hili likapendeza machoni pa Farao, na machoni pa watumishi wake wote.

³⁸ Na Farao akawaambia watumishi wake, Tunaweza kumpata mtu kama huyu, ambaye Roho wa Mungu yumo ndani yake?

³⁹ Na Farao akamwambia Yusufu, Kwa kuwa Mungu amekuonyesha haya yote, hakuna mwenye akili na hekima kama wewe:

⁴⁰ Utakuwa mkuu wa nyumba yangu, na watu wangu wote watatii amri yako: ni mimi tu nitakuwa mkuu zaidi kwako katika kiti cha enzi.

⁴¹ Na Farao akamwambia Yusufu, Tazama, nimekuweka juu ya nchi yote ya Misri.

⁴² Na Farao akavua pete yake mkono, akaiweka mkonomi mwa Yusufu, akamvisha mavazi ya kitani bora, akamfunga mnyororo wa dhahabu shingoni.

⁴³ Akamfanya apande gari la pili alilokuwa nalo; na watu walipiga kelele mbele yake, wakisema, Pigeni magoti: na akamfanya mtawala wa nchi yote ya Misri.

⁴⁴ Na Farao akamwambia Yusufu, Mimi ni Farao, na bila yako hakuna mtu atakayenyanyua mkono wala mguu katika nchi yote ya Misri.

⁴⁵ Na Farao akamwita Yusufu jina la Zafenatipanea; akampa mke Asenati binti Potifera kahani wa On. Na Yusufu akatoka akizunguka nchi yote ya Misri.

⁴⁶ Na Yusufu alikuwa na umri wa miaka thelathini aliposimama mbele ya Farao mfalme wa Misri. Na Yusufu akatoka mbele za Farao, akazunguka nchi yote ya Misri.

⁴⁷ Na katika miaka saba ya uwingi, nchi ilitoa mavuno kwa wingi.

⁴⁸ Akakusanya chakula chote cha miaka saba, kilichokuwa nchini Misri, akakiweka chakula katika miji: chakula cha shambani, kilichokuwa kuzunguka kila mji, aliweka ndani yake.

⁴⁹ Na Yusufu akakusanya nafaka kama mchanga wa bahari, wingi mkubwa, hata akaacha kuhesabu; kwa kuwa haikuwa na hesabu.

⁵⁰ Na Yosefu alizaliwa wana wawili kabla ya miaka ya njaa kufika, ambayo Asenati binti Potifera kuhani wa Oni alimzalilia.

⁵¹ Na Yosefu akamwita mzaliwa wa kwanza Manase: kwa maana Mungu, alisema, amenifanya nikusahau shida yangu yote, na nyumba yote ya baba yangu.

⁵² Na jina la pili alimwita Efraimu: kwa maana Mungu amenifanya nizae katika nchi ya mateso yangu.

⁵³ Na miaka saba ya wingi, iliyokuwa katika nchi ya Misri, ikakwisha.

⁵⁴ Na miaka saba ya uhaba ikaanza kufika, kama Yosefu alivyosema: na uhaba ulikuwa katika nchi zote; lakini katika nchi yote ya Misri kulikuwa na mkate.

⁵⁵ Na nchi yote ya Misri ilipokuwa na njaa, watu wakapiga kelele kwa Farao kwa ajili ya mkate: na Farao akawaambia Wamisri wote, Nendeni kwa Yosefu; atakayowaambia, fanyeni.

⁵⁶ Na njaa ilikuwa juu ya uso wote wa nchi: na Yosefu akafungua maghala yote, akauza kwa Wamisri; na njaa ikazidi kuwa mbaya katika nchi ya Misri.

⁵⁷ Na nchi zote zilikuja Misri kwa Yosefu kununua nafaka; kwa sababu njaa ilikuwa kali katika nchi zote."

Kwa hivyo, lazima tumwamini Mungu na kusubiri kwa uvumilivu atukamilie; katika maisha yote.

Tafadhali jikute kwenye; "Ramani ya Imani."

Tafadhali rudi kwenye Upendo, Tumaini na Imani; ukiwaacha yale mengine.

Wasiwasi, Mashaka, Mkazo si wa Mungu. Amani ndio yake.

Mungu anataka uamini Yeye na kwamba matunda yatakuwa; Uaminifu kwa mtu wa Mungu, kwa furaha kubwa na amani.

Tafadhali soma Neno la Mungu, na uamini Neno la Mungu.

Kisha, endelea mbele na Mungu kwa Amani na Furaha, ukimruhusu akuongoze njia yako.

Usitegemee ufahamu wako mwenyewe. Acha na ujisalimisha kwa uongozi wa; Bwana.

MITHALI 3:5-6

"Mwekee Bwana imani yako yote, wala usitegemee ufahamu wako.

⁶ Katika njia zako zote umjue, naye atalenga barabara zako."

Mwishowe, kumbuka upendo wa Mungu kwako ni; safi na kamili.

1 YOHANA 4:16-19

"Na sisi tumemjua na kuamini upendo ambao Mungu ana kwetu. Mungu ni upendo; na yeye aishiye katika upendo yuko katika Mungu, na Mungu yumo ndani yake.

¹⁷Hapa ndipo upendo wetu unakamilika, ili tuwe na ujasiri siku ya hukumu: kwa sababu kama yeye alivyo, ndivyo sisi tulivyo katika ulimwengu huu.

¹⁸Hakuna hofu katika upendo; bali upendo mkamilika hutupa nje hofu: kwa sababu hofu ina mateso. Yeye aye na hofu hajakamilishwa katika upendo.

¹⁹Sisi tunampenda, kwa sababu yeye alitupenda kwanza."

Haya ni maandiko mazuri ya kusoma na kufikiria, wakati wa "Safari yako ya Ukuaji wa Imani."

Maandiko haya ni ya hakika na yatakuletea amani, ukiyaamini.

HESABU 23:19

"Mungu si mtu, atoe uongo; wala mwana wa mtu, atubu: atakasema, na hatakufanya? Au atakasema, na hatakuitimiza?"

WAEBRANI 6:13-19

"Maana Mungu alipomwahidi Abrahamu, kwa kuwa hakuweza kuapa kwa mwingine mkubwa zaidi, aliapa kwa yeye mwenyewe,

¹⁴Akiwaambia, Hakika nitakubariki, na nitakuzidisha.

¹⁵Na hivyo, baada ya kusubiri kwa uvumilivu, alipata ahadi.

¹⁶Kwa maana watu huapa kwa yule mkubwa: na kiapo cha uthibitisho ni mwisho wa mabishano yao yote.

¹⁷Ambapo Mungu, akiwa na shauku kubwa zaidi ya kuwaonyesha warithi wa ahadi uthabiti wa shauri lake, aliuthibitisha kwa kiapo:

¹⁸Ili kwa mambo mawili yasiyobadilika, ambayo Mungu hakuweza kusema uwongo, tuwe na faraja kubwa, sisi tulio kimbilia kuishika tumaini lililowekwa mbele yetu:

¹⁹Tumaini hilo kama nanga ya roho, thabiti na lisilotelemeka, na linalopenya ndani ya mahali pa ndani ya pazia."

WAEBRANI 6:12

"Msivyelekea kwa uvivu, bali mfuateni wale waliopata ahadi kwa imani na uvumilivu."

LUKA 1:37

"Kwa maana kwa Mungu hakuna kitakachowezekana."

YAKOBO 5:11

"Tazameni, tunawahesabia wenye furaha wale wanaostahimili. Mmekwisha sikia uvumilivu wa Ayubu, na mmekwisha ona mwisho wa Bwana; kwamba Bwana ni mwenye huruma nyingi, na wa fadhili."

YEREMIA 29:11

"Kwa maana najua mawazo niliyonayo juu yenu, asema Bwana, mawazo ya amani, wala si ya shida, kukupatia matumaini ya baadaye."

ISAYA 1:19

"Mkiwa tayari na mkisikia, mtala mema ya nchi."

MWALIKO 26:1-46

"Msiweke kwa ajili yenu sanamu wala mfano wa kuchongwa, wala msiinue sanamu ya kusimama, wala msiweke chochote cha mawe katika nchi yenu, kumwinamia; kwa maana mimi ndimi Bwana Mungu wenu.

² Mshike sabato zangu, na mheshimu patakatifu pangu: mimi ndimi Bwana.

³ Mkitembea katika maagizo yangu, na mkishika amri zangu, na mkizifanya;

⁴ Basi nitawapa mvua kwa wakati wake, na nchi itatoa mavuno yake, na miti ya shamba itatoa matunda yake.

⁵ Na uvunaji wenu utafikia wakati wa mavuno, na mavuno yatafikia wakati wa kupanda: na mtakula mkate wenu kwa kutosha, na mkaa katika nchi yenu kwa amani.

⁶ Nitaweka amani katika nchi, na mtakaa, wala hakuna atakayekutisha: nitaondoa mnyama wa mwovu katika nchi, wala upanga hautapitia nchi yenu.

⁷ Na mtawafukuza maadui wenu, na wataanguka mbele yenu kwa upanga.

⁸ Na watano wenu watamfukuza mtu mia moja, na mia moja wenu watamfukuza elfu kumi: na maadui wenu wataanguka mbele yenu kwa upanga.

⁹ Kwa maana nitakuwa na heshima kwenu, na nitawazalisha, na kuwaongeza, na kuthibitisha agano langu nawe.

¹⁰ Na mtakula akiba ya zamani, na mtatoa nafaka ya zamani kwa sababu ya mpya.

- ¹¹ Nitaweka hema yangu kati yenu: na roho yangu haitakuchukia.
- ¹² Nitatembea kati yenu, na nitakuwa Mungu wenu, na ninyi mtakuwa watu wangu.
- ¹³ Mimi ndimi Bwana Mungu wenu, niliyekutoa katika nchi ya Misri, msipate kuwa watumwa wao; nimevunja vifungo vya nira yenu, na nimekufanya mtembeae kwa ustawi.
- ¹⁴ Lakini mkiwa hamtanisikia, na hamkutimiza amri hizi zote;
- ¹⁵ Na mkitakata maagizo yangu, au roho yenu ikichukia hukumu zangu, hata msiweze kutimiza amri zangu zote, bali mkiivunja agano langu:
- ¹⁶ Nami nitakufanyia hivi; nitaweka juu yenu hofu, uharibifu, na homa kali, itakayokula macho, na kusababisha huzuni ya moyo: na mtapanda mbegu zenu bure, maadui wenu watakula.
- ¹⁷ Nitaweka uso wangu dhidi yenu, na mtauawa mbele ya maadui wenu: wale wakuchukiao watakutawala; na mtakimbia hata hakuna atakayekufukuza.
- ¹⁸ Na kama bado hamtanisikia kwa yote haya, basi nitakadhibu mara saba zaidi kwa sababu ya dhambi zenu.
- ¹⁹ Nitavunja kiburi cha nguvu zenu; na nitafanya mbingu zenu kuwa kama chuma, na nchi yenu kuwa kama shaba:
- ²⁰ Na nguvu zenu zitakwenda bure: kwa maana nchi yenu haitatoa mavuno yake, wala miti ya nchi haitatoa matunda yake.
- ²¹ Na mkitembea kinyume na mimi, na hamtanisikia; nitawaletea mara saba zaidi mapigo kwa sababu ya dhambi zenu.
- ²² Pia nitawatuma wanyama wa mwituni miongoni mwenu, ambao watawanyang'anya watoto wenu, na kuangamiza mifugo yenu, na kuwafanya kuwa wachache kwa idadi; na njia zenu kuu zitakuwa tupu.
- ²³ Na kama hamtajirekebishwa na mimi kwa mambo haya, bali mtaendelea kunipinga;
- ²⁴ Basi nami pia nitakuwa adui yenu, na nitakadhulumu mara saba kwa sababu ya dhambi zenu.
- ²⁵ Nitaileta upanga juu yenu, ambao utalipiza kisasi cha agano langu: na mtakapokusanyika katika miji yenu, nitatuma ugonjwa wa kuua miongoni mwenu; na mtapelekwa mikononi mwa adui.
- ²⁶ Na nitakapovunja ule mgongo wa mkate wenu, wanawake kumi watapika mkate wenu kwa tanuri moja, na watakuleteeni mkate wenu kwa kupima: na mtakula, wala hamtashibwa.
- ²⁷ Na kwa yote hayo hamtanishikiliza, bali mtaendelea kunipinga;

²⁸ Basi nami pia nitakuwa adui yenu kwa hasira kali; na mimi, mimi mwenyewe, nitakatesa mara saba kwa sababu ya dhambi zenu.

²⁹ Na mtakula nyama ya wana wenu, na nyama ya binti zenu mtakula.

³⁰ Nitaangamiza mahali penu pa juu, na kukata sanamu zenu, na kutupa miili yenu juu ya miili ya sanamu zenu, na roho yangu itawachukia.

³¹ Nitaifanya miji yenu kuwa ukiwa, na nitaleta mahekalu yenu kuwa ukiwa, na sitavuta harufu nzuri ya sadaka zenu.

³² Nitaleta nchi kuwa ukiwa: na maadui wenu wakaa humo watastaajabia.

³³ Nitawatawanya miongoni mwa mataifa, na nitatoa upanga nyuma yenu: na nchi yenu itakuwa ukiwa, na miji yenu itakuwa poromoko.

³⁴ Basi nchi itafurahia sabato zake, kwa muda itakapokuwa ukiwa, na nyinyi mkiwa katika nchi ya maadui wenu; hata wakati huo nchi itapumzika, na kufurahia sabato zake.

³⁵ Muda wote itakapokuwa ukiwa itapumzika; kwa sababu haikupumzika katika sabato zenu, mlipokuwa mkiishi humo.

³⁶ Na juu ya wale waliobaki miongoni mwenu nitaweka unyonge mioyoni mwao katika nchi za maadui wao; na sauti ya jani lililopepeswa litawafukuza; na watakimbia, kama wanaokimbia upanga; na wataanguka pasipo mtu yeyote kuwafuatia.

³⁷ Na wataangukiana, kama mbele ya upanga, pasipo mtu yeyote kuwafuatia: na hamtaweza kusimama mbele ya maadui wenu.

³⁸ Na mtakoma kuwepo miongoni mwa mataifa, na nchi ya maadui wenu itakula.

³⁹ Na wale waliobaki miongoni mwenu watalala kwa uchu wao katika nchi za maadui wao; na pia katika uchu wa baba zao watalala pamoja nao.

⁴⁰ Kama wakitakubua uchu wao, na uchu wa baba zao, pamoja na makosa waliyoyatenda dhidi yangu, na kwamba pia wamekuwa wakinipinga;

⁴¹ Na kwamba mimi pia nimekuwa adui wao, na nimewaingiza katika nchi ya maadui wao; ikiwa basi mioyo yao isiyotahiriwa itajinyenyekeza, na wakapokea adhabu ya uchu wao:

⁴² Basi nitakumbuka agano langu na Yakobo, na pia agano langu na Isaka, na pia agano langu na Abrahamu nitakumbuka; na nitakumbuka nchi.

⁴³ Nchi pia itawaacha, na itafurahia sabato zake, wakati ikiwa ukiwa bila yao: na watapokea adhabu ya uchu wao: kwa sababu, kwa sababu walidharau hukumu zangu, na kwa sababu roho yao ilichukia amri zangu.

⁴⁴Na hata kwa yote hayo, walipokuwa katika nchi ya maadui wao, sitawafukuza, wala sitawachukia, kuwamaliza kabisa, na kuvunja agano langu nao: kwa maana mimi ni Bwana Mungu wao.

⁴⁵Lakini kwa ajili yao nitakumbuka agano la baba zao, ambao niliwaokoa kutoka nchi ya Misri mbele ya mataifa, ili niwe Mungu wao: mimi ni Bwana.

⁴⁶Haya ndio amri, hukumu na sheria ambazo Bwana alizifanya kati yake na wana wa Israel mlimani Sinai kwa mkono wa Musa."

KUMBUKUMBU 28:1-68

"Na itatukia kwamba, ukiisikiliza kwa makini sauti ya Bwana Mungu wako, na kutunza na kutekeleza amri zake zote ninazokuamuru leo, Bwana Mungu wako atakuweka juu kuliko mataifa yote ya dunia:

²Na baraka hizi zote zitakujia, na zikukute, ukiisikiliza sauti ya Bwana Mungu wako.

³Utabarikiwa mjini, na utabarikiwa shambani.

⁴Itabarikiwa matunda ya tumbo lako, na matunda ya ardhi yako, na matunda ya mifugo yako, mazao ya ng'ombe wako, na makundi ya kondoo wako.

⁵Itabarikiwa kikapu chako na ghala yako.

⁶Utabarikiwa unapoingia, na utabarikiwa unapotoka.

⁷Bwana atafanya maadui wako wanaokusimama dhidi yako kupigwa mbele ya uso wako: watatoka kukupigia njia moja, na wakukimbie kwa njia saba.

⁸Bwana atatoa amri ya baraka juu yako katika maghala yako, na katika kila kitu unachokifanya; na atakubariki katika nchi ambayo Bwana Mungu wako anakupa.

⁹Bwana atakufanya uwe watu wake watakatifu, kama alivyokupokelea kiapo, ukitunza amri za Bwana Mungu wako, na kutembea katika njia zake.

¹⁰Na watu wote wa dunia wataona kwamba umeitwa kwa jina la Bwana; na wataogopa wewe.

¹¹Na Bwana atakufanya uwe na wingi wa vitu, katika matunda ya tumbo lako, na katika matunda ya mifugo yako, na katika matunda ya ardhi yako, katika nchi ambayo Bwana aliapa kuwapa baba zako.

¹²Bwana atakufungulia hazina yake nzuri, mbingu kutoa mvua kwa nchi yako kwa wakati wake, na kubariki kazi zote za mikono yako: na utakopesha mataifa mengi, nawe hutakopa.

¹³Na Bwana atakufanya uwe kichwa, na si mkia; na utakuwa juu tu, na hutakuwa chini; ikiwa utasikiliza amri za Bwana Mungu wako, ninazokuamuru leo, kuzitunza na kuzitekeleza:

¹⁴Na usitoke kwa maneno yoyote ninayokuamuru leo, upande wa kulia, wala upande wa kushoto, kufuata miungu mingine kuiabudu.

¹⁵Lakini itatukia kwamba, usipoisikiliza sauti ya Bwana Mungu wako, kutunza kutekeleza amri zake zote na maagizo yake ninayokuamuru leo; basi laana hizi zote zitakujia, na zikukute:

¹⁶Utalaaniwa mjini, na utalaaniwa shambani.

¹⁷Italaaniwa kikapu chako na ghala yako.

¹⁸Italaaniwa matunda ya tumbo lako, na matunda ya ardhi yako, mazao ya ng'ombe wako, na makundi ya kondoo wako.

¹⁹Utalaaniwa unapoingia, na utalaaniwa unapotoka.

²⁰Bwana atakutuma laana, taabu, na karipio, katika kila kitu unachofanya, mpaka uharibike, na mpaka uangamizwe haraka; kwa sababu ya uovu wa matendo yako, ambayo umeniacha.

²¹Bwana atafanya ugonjwa ukakae kwako, mpaka akakomeshe mbali na nchi unayokwenda kuimiliki.

²²Bwana atakupiga kwa upungufu wa nguvu, na homa, na kuvimba, na kuchoma sana, na kwa upanga, na upepo wa kuharibu, na ukungu; na watakufuata mpaka uangamizwe.

²³Na mbingu yako iliyo juu ya kichwa chako itakuwa shaba, na nchi iliyo chini yako itakuwa chuma.

²⁴Bwana atafanya mvua ya nchi yako kuwa vumbi na mchanga: kutoka mbinguni itakushukia, hadi uharibike kabisa.

²⁵Bwana atafanya uangamizwe mbele ya maadui wako: utatoka kwa njia moja kuwashambulia, na kukimbia kwa njia saba mbele yao: na utatupwa katika falme zote za dunia.

²⁶Na mwili wako utakuwa chakula kwa ndege wote wa angani, na kwa wanyama wa ardhi, wala hakuna mtu atakayewafukuza.

²⁷Bwana atakupiga kwa vidonda vya Misri, na kwa hemoroizi, na kwa upele, na kwa kuwashwa, ambayo hautaweza kuponywa.

²⁸Bwana atakupiga kwa wazimu, na upofu, na mshangao wa moyo:

²⁹Na utapapasa mchana kana kwamba ni kipofu anayetafuta gizani, wala hutaweza kufanikiwa katika njia zako: na utadhalilishwa na kutekwa daima, wala hakuna mtu atakayekuokoa.

³⁰ Utamwoa mke, na mwingine atalala naye: utajenga nyumba, wala hutaishi ndani yake: utapanda mizabibu, wala hutaweza kuvuna zabibu zake.

³¹ Ng'ombe wako watauawa mbele ya macho yako, wala hutaweza kula wao: punda wako watachukuliwa kwa nguvu mbele yako, wala hawarudishwi kwako: kondoo wako watapewa maadui wako, wala hutaweza kuwaokoa.

³² Wana wako na binti zako watapewa watu wengine, na macho yako yataangalia, na kukata tamaa kwa kuwatamani siku nzima; wala hutaweza kufanya chochote.

³³ Mazao ya nchi yako, na matunda ya kazi yako yote, taifa ambalo hujui litayala; na utadhilishwa na kukandamizwa daima:

³⁴ Hata utapata wazimu kwa kuona mambo hayo.

³⁵ Bwana atakupiga kwenye magoti, na kwenye miguu, kwa vidonda vibaya visivyoweza kuponywa, kutoka nyayo yako hadi kichwani.

³⁶ Bwana atakupeleka, na mfalme wako ambaye utamweka juu yako, kwa taifa ambalo wewe wala baba zako hamjawahi kujua; na huko utamwabudu miungu mingine, ya mbao na mawe.

³⁷ Na utakuwa mfano wa mshangao, methali, na kichekesho, kati ya mataifa yote ambayo Bwana atakupeleka.

³⁸ Utachukua mbegu nyingi shambani, lakini utavuna kidogo; maana nzige zitazimeza.

³⁹ Utapanda mizabibu, na kuilima, lakini hutaweza kunywa divai, wala kuvuna zabibu; maana funza zitazila.

⁴⁰ Utakuwa na mizeituni katika mipaka yako yote, lakini hutaweza kujipaka mafuta; maana mzeituni wako atatupa matunda yake.

⁴¹ Utazaa wana wa kiume na wa kike, lakini hutaweza kuwafurahia; maana wataenda katika utumwa.

⁴² Miti yako yote na matunda ya nchi yako yatamezwa na nzige.

⁴³ Mgeni aliye kati yako atainuka juu yako sana; nawe utashuka chini kabisa.

⁴⁴ Yeye atakukopesha, nawe hutamkopesha: yeye atakuwa kichwa, nawe utakuwa mkia.

⁴⁵ Zaidi ya hayo, laana hizi zote zitakukuta, na zitakufuata, na zitakupata, hadi uharibike kabisa; kwa sababu hukusikiliza sauti ya Bwana Mungu wako, kuitunza amri zake na sheria zake alizokuamuru:

⁴⁶ Na zitakuwa kwako kwa ajili ya ishara na mwenendo wa kushangaza, na kwa uzao wako milele.

⁴⁷ Kwa sababu hukumtumikia Bwana Mungu wako kwa furaha, na kwa shangwe ya moyo, kwa wingi wa vitu vyote;

⁴⁸ Kwa hivyo utamwabudu maadui wako ambao Bwana atakutumia dhidi yako, kwa njaa, na kwa kiu, na kwa uchi, na kwa uhitaji wa mambo yote: na atakuwekea nira ya chuma shingoni mwako, hadi akakuangamize.

⁴⁹ Bwana atakuletea taifa kutoka mbali, kutoka mwisho wa dunia, kwa kasi kama tai; taifa ambalo hutoweza kuelewa lugha yao;

⁵⁰ Taifa lenye uso mkali, ambalo halitakuwa na huruma kwa mzee, wala rehema kwa kijana:

⁵¹ Naye atakula matunda ya mifugo yako, na matunda ya nchi yako, mpaka uangamizwe: wala hatautaacha nafaka, divai, au mafuta, wala uzazi wa ng'ombe wako, au makundi ya kondoo wako, mpaka atakapokumaliza.

⁵² Naye atakuzunguka kwa kufunga miji yako yote, mpaka kuta zako zilizo juu na zilizo imara zianguke, ambazo uliamini, katika nchi yako yote: naye atakufunga miji yako yote katika nchi yako yote, ambayo Bwana Mungu wako amekupa.

⁵³ Nawe utakula matunda ya mwili wako mwenyewe, nyama ya wana wako na wa binti zako, ambayo Bwana Mungu wako amekupa, wakati wa mzinga, na wakati wa dhiki, ambayo maadui wako watakutesa:

⁵⁴ Hata mtu mwenye huruma miongoni mwenu, na mwenye urahisi, jicho lake litakuwa mbaya kwa ndugu yake, na kwa mke wa fumbu lake, na kwa watoto wake waliobaki ambao ataacha:

⁵⁵ Hata asiwape yeyote kati yao nyama ya watoto wake atakayekula: kwa sababu hana chochote kilichobaki kwake wakati wa mzinga, na wakati wa dhiki, ambayo maadui wako watakutesa katika miji yako yote.

⁵⁶ Mwanamke mwenye huruma na urahisi miongoni mwenu, ambaye asingependa kuweza kuweka nyayo yake chini kwa urahisi na huruma, jicho lake litakuwa mbaya kwa mume wa fumbu lake, na kwa mwanawe mwanaume, na kwa mwanawe mwanamke,

⁵⁷ Na kwa mtoto wake mdogo atakayezaa, na kwa watoto wake atakaozaa: kwa maana atawala kwa sababu ya ukosefu wa vitu vyote kwa siri wakati wa mzinga na dhiki, ambayo adui yako atakutesa katika miji yako.

⁵⁸ Kama hutazingatia kutimiza maneno yote ya sheria hii yaliyoandikwa katika kitabu hiki, ili uogope jina hili lenye utukufu na la kutisha, Bwana Mungu wako;

⁵⁹ Basi Bwana atafanya mapigo yako ya kushangaza, na mapigo ya uzao wako, hata mapigo makubwa, na ya muda mrefu, na magonjwa mabaya, na ya muda mrefu.

⁶⁰ Zaidi yake, atakulethea magonjwa yote ya Misri, ambayo uliogopa; na yatakushikilia.

⁶¹ Pia kila ugonjwa, na kila pigo, ambalo halijaandikwa katika kitabu cha sheria hii, Bwana atakulethea, mpaka uangamizwe.

⁶² Na mtabaki wachache kwa idadi, ilhali mlikuwa kama nyota za mbinguni kwa wingi; kwa sababu hukufii sauti ya Bwana Mungu wako.

⁶³ Na itatokea, kwamba kama Bwana alifurahi juu yenu kuwafanyia wema, na kukuza idadi yenu; ndivyo Bwana atafurahi juu yenu kukuangamiza, na kukufanya kuwa bure; na mtatolewa katika nchi ambayo unaenda kuimiliki.

⁶⁴ Na Bwana atawatawanyika kati ya watu wote, kutoka mwisho mmoja wa dunia hata mwisho mwingine; na huko utamabudu miungu mingine, ambayo wala wewe wala baba zako hamjui, hata mbao na mawe.

⁶⁵ Na kati ya mataifa haya hutopata raha, wala nyayo yako haitapumzika: lakini Bwana atakupya moyo wa kutikisika, na macho yatakayokufa, na huzuni ya akili:

⁶⁶ Na maisha yako yatakuwa kwa mashaka mbele yako; na utaogopa mchana na usiku, na hutakuwa na hakika ya maisha yako:

⁶⁷ Asubuhi utasema, Laiti ingekuwa jioni! Na jioni utasema, Laiti ingekuwa asubuhi! Kwa sababu ya hofu ya moyo wako utakayoogopa, na kwa kuona kwa macho yako utakayoyaona.

⁶⁸ Na Bwana atakurudisha Misri kwa meli, kwa njia ambayo niliwaambia, Hutaiona tena: na huko mtauzwa kwa maadui wako kuwa watumwa wa kiume na wa kike, na hakuna mtu atakayenunua."

WARUMI 8:28

"Na tunajua kwamba vitu vyote vinashirikiana kwa wema kwa wale wampendao Mungu, kwa wale waliokaririwa kwa kusudi lake."

KUANDAA BIBI

ARUSI

Juzuu 6

Ramani ya Imani - Maswali

1. Fafanua "Imani."
2. Soma na uandike; Waebrania 11:1.
3. Taja maeneo tisa tofauti; kwenye "Ramani ya Imani."
4. Taja kitu ulichopokea, kutoka kwa Mungu maishani mwako.
5. Taja kitu unachosubiri; kutoka kwa Mungu?
6. Soma Waebrania 6:12. Ni mambo mawili gani; Mungu anayotaka Wakristo wawe nayo?
7. Fafanua "Kujaribu."
8. Fafanua "Uvumilivu."
9. Ni jaribio gani umepitia, ambalo limekufanya uwe na nguvu zaidi; na uhuru zaidi?
10. Je, Mungu amewahi "kukukaba"? Tafadhali eleza.
11. Soma 2 Wakorintho 1:20. Ni ahadi ngapi zinazopatikana, kwa Mkristo?
12. Taja njia tatu, Mungu hutimiza miujiza?
13. Unamwamini Mungu kwa nini sasa?
14. Taja maandiko matatu unayopenda; ya imani.

KUANDAA BIBI

ARUSI

Juzuu 6

Majina ya Mungu

"MIMI NI; NILEYO."

KUTOKA 3:14

Mungu kwa wengi wetu, anajulikana tu kama; Mungu.

Tunamjua Yesu; kama Yesu.

Tunamjua Roho Mtakatifu kama; Roho Mtakatifu.

Lakini Mungu anajulikana kwa na kwa, pande nyingi za utu wake; uwezo wake.

Tafadhali furahia kumjua, unaposoma hii; Majina ya Mungu.

1. El Shaddai.

Ufafanuzi Mkuu = Bwana Mungu Mwenye Nguvu Zote.

Maelezo = Hii inarejelea Mungu kama mwenye kuwalisha, kuwatoshia, na kuwapa watu wake mahitaji yao yote, kama mama anavyomtunza mtoto wake.

Mfano wa Kuona = Maziwa, Mlima, Nguvu, Uwezo.

MWANZO 17:1

"Na Abrama alipokuwa na miaka tisini na tisa, Bwana akamtokea Abrama, akamwambia, Mimi ni Mungu Mwenye Nguvu Zote; tembea mbele yangu, na uwe mkamilifu."

MWANZO 28:1-3

"Na Isaka akamwita Yakobo, akambariki, akamwamuru, akamwambia, Usichukue mke kutoka kwa binti za Kanaani.²Amka, nenda Padan-aram, kwenye nyumba ya Bethuel babu yako mama; na chukua mke kutoka huko kati ya binti za Labani mjomba wako mama.³Na Mungu Mwenye Nguvu Zote akubariki, akutie uzazi, akuzidishe, upate kuwa jumuiya ya watu."

MWANZO 35:1-13

"Na Mungu akamwambia Yakobo, Amka, panda Betheli, ukae huko: na ujenge hapo madhabahu kwa Mungu, aliyekuoneka wewe ulipokimbia mbele ya Esau ndugu yako.²Basi Yakobo akawaambia watu wa nyumbani kwake, na wote waliokuwa pamoja naye, Ondoeni miungu ya kigeni iliyo kati yenu, na jitakase, na badilisha nguo zenu:³Na tuamke, tupande Betheli; nami nitajenga hapo madhabahu kwa Mungu, aliyenijibu siku ya dhiki yangu, na aliyekuwa nami njiani nilipokwenda.⁴Na wakampa Yakobo miungu yote ya kigeni iliyokuwa mikononi mwao, na pete zao zote zilizokuwa masikioni mwao; na Yakobo akazificha chini ya mwaloni uliokuwa karibu na Shekemu.⁵Na wakaendelea safari: na hofu ya Mungu ikawa juu ya miji iliyokuwa kuzunguka hao, wakawa hawakuwafuatia wana wa Yakobo.⁶Basi Yakobo akafika Luzi, ambayo ni katika nchi ya Kanaani, yaani Betheli, yeye na watu wote waliokuwa pamoja naye.⁷Na akajenga hapo madhabahu, akaiita mahali pale El-betheli: kwa kuwa hapo Mungu alimtokea, alipokimbia mbele ya ndugu yake.⁸Lakini Debora, mlezi wa Rebeka akafa, akazikwa chini ya Betheli chini ya mwaloni: na jina lake liliitwa Aloni-bakuthi.⁹Na Mungu akamtokea Yakobo tena, alipotoka Padan-aram, akambariki.¹⁰Na Mungu akamwambia, Jina lako ni Yakobo: jina lako halitaitwa tena Yakobo, bali Israeli litakuwa jina lako: akamwita Israeli.¹¹Na Mungu akamwambia, Mimi ni Mungu Mwenye Nguvu Zote: zaana na uwe na wingi; taifa na jumuiya ya mataifa yatatokana nawe, na wafalme watatoka kwenye viuno vyako;¹²Na nchi niliyompa Abrahamu na Isaka, nitakupa wewe, na kwa uzao wako baada yako nitampa nchi. ¹³Na Mungu akapaa kutoka kwake mahali alipokuwa amemshirikisha maneno naye."

MWANZO 48:1-4

"Na ikawa baada ya mambo hayo, kwamba mtu mmoja alimwambia Yosefu, Tazama, baba yako ni mgonjwa: naye akamchukua pamoja naye wanawe wawili, Manase na Efraimu. ²Na mtu mmoja akamwambia Yakobo, akasema, Tazama, mwanako Yosefu anakuja kwako: naye Israeli akajishikiza, akakaa juu ya kitanda. ³Na Yakobo akamwambia Yosefu, Mungu Mwenye Nguvu Zote alinionea kwenye Luzi katika nchi ya

Kanaani, akanibariki, ⁴ Akasema kwangu, Tazama, nitakufanya uzae, nitakuzidisha, na nitakufanya kuwa umati wa watu; na nitakupa nchi hii kwa uzao wako baada yako kuwa milki ya milele."

Bwana anapenda uumbaji wake, na anataka kuwa yote katika yote kwetu; katika maisha haya na kwa milele.

Hii ndiyo sababu alituumba, kuwa Baba yetu katika familia yake.

2. El Elyon.

Fasili Kuu = Mungu Mkuu Zaidi.

Maelezo = Maonyesho ya ukuu wa hali ya juu na uweza wa Mungu, na Ukuu Wake wa juu kabisa. Mungu Mwenye Kushika Ngazi ya Juu Zaidi.

Mfano wa Kuona = Mungu akiwa juu kabisa ya uhai, kwenye kiti chake cha enzi; akiwaamuru wote.

MWANZO 14:18-24

"Na Melkizedeki mfalme wa Salem akaleta mkate na divai: naye alikuwa kuhani wa Mungu Mkuu Zaidi. ¹⁹ Akambariki, akasema, Ameabarikiwa Abrami wa Mungu Mkuu Zaidi, mmiliki wa mbingu na nchi: ²⁰ Na aabarikiwe Mungu Mkuu Zaidi, ambaye amewakabidhi maadui wako mikononi mwako. Naye akampa zaka ya kila kitu. ²¹ Na mfalme wa Sodoma akamwambia Abrami, Nipe watu, na uchukue mali kwako. ²² Na Abrami akamwambia mfalme wa Sodoma, Nimeinua mkono wangu kwa Bwana, Mungu Mkuu Zaidi, mmiliki wa mbingu na nchi, ²³ Kwamba sitachukua hata uzi wa kufunga kiatu, wala sitachukua chochote cha kwako, usije ukasema, Nimemfanya Abrami kuwa tajiri: ²⁴ Isipokuwa tu yale ambayo vijana wamekula, na sehemu ya wale wanaume waliokwenda nami, Aneri, Eshkoli, na Mamre; wachukue sehemu yao."

ZABURI 57:1-3

"Niwe na huruma kwangu, Ee Mungu, niwe na huruma kwangu: kwa maana nafsi yangu inategemea kwako: naam, kwenye kivuli cha mabawa yako nitakimbilia, mpaka majanga haya yatakapopita. ² Nitalia kwa Mungu Mkuu Zaidi; kwa Mungu anayenitendea mambo yote. ³ Atatuma kutoka mbinguni, akaniokoa kwa matusi ya yule anayetaka kunidhuru. Sela. Mungu atatuma rehema yake na kweli yake."

ZABURI 78:1-35

"Sikilizeni, enyi watu wangu, sheria yangu: tegasikieni maneno ya kinywa changu. ² Nitafungua kinywa changu kwa mithali: nitatoa maneno ya siri ya zamani: ³ Ambayo tamesikia na kujua, na baba zetu wametueleza. ⁴ Hatuwaachieni watoto wao, tukionyesha kizazi kinachokuja sifa za Bwana, na nguvu zake, na matendo

yake ya ajabu aliyoyafanya. ⁵ Kwa maana aliweka ushuhuda huko Yakobo, na kuweka sheria huko Israeli, ambayo aliwaamuru baba zetu, wafahamishe watoto wao: ⁶ Ili kizazi kinachokuja kijue, hata watoto wataozaliwa; ambao wataamka na kuwaambia watoto wao: ⁷ Ili waweke tumaini lao kwa Mungu, wala wasisahau matendo ya Mungu, bali wazishike amri zake: ⁸ Wala wasiwe kama baba zao, kizazi cha ukali na uasi; kizazi ambacho hakukabilisha moyo wake vizuri, na roho yake haikuwa thabiti kwa Mungu. ⁹ Wana wa Efraimu, wakiwa wamevaa silaha, na kubeba vitanzi, walirudi nyuma siku ya vita. ¹⁰ Hawakushika agano la Mungu, wakakataa kutembea katika sheria yake; ¹¹ Na wakasahau matendo yake, na miujiza aliyowaonyesha. ¹² Alifanya mambo ya kushangaza machoni pa baba zao, katika nchi ya Misri, katika uwanja wa Zoani. ¹³ Aligawanya bahari, na kuwapita; na akafanya maji kusimama kama lundo. ¹⁴ Mchana pia aliwaongoza kwa mawingu, na usiku wote kwa mwanga wa moto. ¹⁵ Alipasua miamba jangwani, na kuwapa maji kama kutoka katika kina kirefu. ¹⁶ Akatoa pia vijito kutoka kwenye mwamba, na kufanya maji kutiririka kama mito. ¹⁷ Na wakazidi kumtenda dhambi kwa kumkasirisha Mwenyezi jangwani. ¹⁸ Na wakamjaribu Mungu kwa moyo wao kwa kumtaka nyama kwa tamaa yao. ¹⁹ Na wakasema dhidi ya Mungu; wakasema, Je, Mungu anaweza kuandaa meza jangwani? ²⁰ Tazama, alipiga mwamba, na maji yakamwagika, na vijito vikazidi; je, anaweza pia kutoa mkate? Je, anaweza kuwapatia nyama watu wake? ²¹ Kwa hivyo Bwana alisikia hili, akakasirika: moto ukawaka kwa Yakobo, na hasira ikawaka kwa Israeli; ²² Kwa sababu hawakuamini Mungu, wala kumtegemea wokovu wake: ²³ Ingawa alikuwa ameamuru mawingu kutoka juu, na kufungua milango ya mbinguni, ²⁴ Na akanyesha mana juu yao ili wakule, na akawapa nafaka ya mbinguni. ²⁵ Mtu alikula chakula cha malaika: aliwateremshia nyama kwa kutosha. ²⁶ Alifanya upepo wa mashariki upepe katika mbingu: na kwa uwezo wake aliingiza upepo wa kusini. ²⁷ Akanyesha pia nyama juu yao kama mavumbi, na ndege wenye manyoya kama mchanga wa baharini: ²⁸ Na akayaangusha katikati ya kambi yao, kuzunguka makao yao. ²⁹ Basi wakala, wakashiba: kwa maana aliwapa kile wanachotaka; ³⁰ Hawakuachana na tamaa zao. Lakini chakula kikiwa bado katika midomo yao, ³¹ Hasira ya Mungu ikawashukia, na kuua wale waliokuwa wamefuta zaidi, na kuangusha wale wachaguzi wa Israeli. ³² Lakini walizidi kutenda dhambi, wala hawakuamini kwa matendo yake ya ajabu. ³³ Kwa hivyo alitumia siku zao katika upuuzi, na miaka yao katika taabu. ³⁴ Alipowaua, ndipo walimtafuta: wakarudi na kumwuliza Mungu mapema. ³⁵ Na wakakumbuka kuwa Mungu alikuwa mwamba wao, na Mungu Mkuu aliyewaokoa."

Mungu anataka wote watambue ukweli kwamba yeye peke yake; yuko juu.

Sisi kama Wakristo tunaweza kumfahamiana moja kwa moja naye, na kujua kwa hakika kuwa anatusikia, na atakuwa Baba mwema kwetu; akikutana na mahitaji yetu yote na

kutupitia katika safari yake inayoitwa maisha, na kisha kuingia katika ulimwengu wake unaofuata unaoitwa; Mbinguni.

3. Adonai.

Ufafanuzi Mkuu = Bwana na Mwenyewe.

Maelezo = Jina linalotamkwa badala ya Yahweh, katika heshima ya Kiyahudi.

Mfano wa Kuona = Kuheshimu; mtu wa Mungu.

Mwanzo 15:1-7

"Baada ya mambo hayo neno la Bwana likamjia Abram katika ndoto, likisema, Usiogope, Abram: mimi ni ngao yako, na thawabu yako kubwa mno.² Na Abram akasema, Ee Bwana Mungu, utanipa nini, kwa kuwa ninaenda bila mtoto, na msimamizi wa nyumba yangu ni Eliezer huyu wa Dameski?³ Na Abram akasema, Tazama, hujanipa uzao: na tazama, mzaliwa wa nyumba yangu ndiye mrithi wangu.⁴ Na tazama, neno la Bwana likamjia, likisema, Huyu hataweza kuwa mrithi wako; bali yeye atakayetoka katika matumbo yako mwenyewe ndiye atakuwa mrithi wako.⁵ Akampeleka nje, akasema, Tazama mbinguni sasa, na uhesabu nyota, kama uwezavyo kuhesabu: akamwambia, Hivyo ndivyo uzao wako utakavyokuwa.⁶ Naye akaamini kwa Bwana; naye akaikubali hiyo kama haki.⁷ Akamwambia, Mimi ni Bwana niliyekuoka kutoka Ur ya Wakaldayo, ili nikupatie nchi hii kuirithi."

KUTOKA 4:1-18

"Na Musa akajibu akasema, Lakini, tazama, hawataniamini, wala kusikiliza sauti yangu: kwa maana watasema, Bwana hakujionekana kwako.² Na Bwana akamwambia, Ni nini hicho mkononi mwako? Akasema, Fimbo.³ Akasema, Itupie chini. Akaitupea chini, ikawa nyoka; na Musa akakimbia mbele yake.⁴ Na Bwana akamwambia Musa, Nyosha mkono wako, ukamshike kwa mkia. Akanyosha mkono wake, akamshika, ikawa fimbo mkononi mwake.⁵ Ili waamini kwamba Bwana Mungu wa baba zao, Mungu wa Abrahamu, Mungu wa Isaka, na Mungu wa Yakobo, amejionekana kwako.⁶ Na Bwana akamwambia zaidi, Weka sasa mkono wako ndani ya kifua chako. Akaweka mkono wake ndani ya kifua chake: na alipoutoa, tazama, mkono wake ulikuwa na ukoma kama theluji.⁷ Akasema, Weka tena mkono wako ndani ya kifua chako. Akaweka tena mkono wake ndani ya kifua chake; akautoa, na tazama, ulirudi kuwa kama nyama yake mingine.⁸ Na itatokea, kama hawakutaka kukuamini, wala kusikiliza sauti ya ishara ya kwanza, kwamba wataamini sauti ya ishara ya mwisho.⁹ Na itatokea, kama hawakutaka kuziamini hizi ishara zote mbili, wala kusikiliza sauti yako, kwamba utachukua maji ya mto, na kuyamwaga juu ya nchi kavu: na maji utakayoyachukua kutoka mto yatakuwa damu juu ya nchi kavu.¹⁰ Na Musa akamwambia Bwana, Ee Bwana wangu, mimi si mwenye maneno matamu, wala hapo awali, wala tangu ulipozungumza na mtumishi wako: lakini

mimi ni mwenye maneno polepole, na ulimi mzito. ¹¹ Na Bwana akamwambia, Nani amemfanya mwanadamu kinywa? Au nani amemfanya bubu, au kiziwi, au mwenye kuona, au kipofu? Si mimi Bwana? ¹² Sasa basi nenda, na mimi nitakuwa na mdomo wako, na nitakufundisha unachotakiwa kusema. ¹³ Na yeye akasema, Ee Bwana wangu, tuma, tafadhali, kwa mkono wa yule utakayemtuma. ¹⁴ Na hasira ya Bwana ikawaka kwa Musa, akasema, Je, Haruni Mlawi ndugu yako hajui kusema vizuri? Na pia, tazama, anakuja kukutana nawe: na atakapokuona, atafurahi moyoni. ¹⁵ Nawe utamwambia, na kuweka maneno kinywani mwake: na mimi nitakuwa na mdomo wako, na na mdomo wake, na nitawafundisha mnayotakiwa kufanya. ¹⁶ Na yeye atakuwa mwakilishi wako kwa watu: na yeye atakuwa, hata yeye atakuwa badala ya mdomo kwako, nawe utakuwa badala ya Mungu kwake. ¹⁷ Nawe utachukua fimbo hii mkononi mwako, ambayo utafanya ishara. ¹⁸ Na Musa akaenda akarudi kwa Yethro mkwe wake, akamwambia, Nenda, tafadhali, na kurudi kwa ndugu zangu walio Misri, na kuona kama bado wako hai. Na Yethro akamwambia Musa, Nenda kwa amani."

YOSHUA 7:1-26

"Lakini wana wa Israeli walifanya ukiukwaji katika kitu kilicholaaniwa: kwa maana Akana, mwana wa Karmi, mwana wa Zabdi, mwana wa Zera, wa kabila la Yuda, alichukua kitu kilicholaaniwa: na hasira ya Bwana ikawaka kwa wana wa Israeli. ² Na Yoshua akawatuma watu kutoka Yeriko kwenda Ai, iliyo karibu na Bethaven, upande wa mashariki wa Beteli, akawaambia, Pendeni na mtazame nchi. Na wale watu wakapanda wakatazama Ai. ³ Wakarudi kwa Yoshua, wakamwambia, Watu wote wasipande; bali wapande watu wapatao elfu mbili au tatu wapige Ai; wala watusi watu wote kufanya kazi huko; kwa maana wao ni wachache. ⁴ Basi wale watu wapatao elfu tatu wakapanda huko: na wakakimbia mbele ya watu wa Ai. ⁵ Na watu wa Ai wakawapiga wapatao watu thelathini na sita: kwa maana waliwafukuza kutoka mlango hata Shebarimu, wakawapiga walipokuwa wanateremka: kwa hiyo mioyo ya watu ikayeyuka, ikawa kama maji. ⁶ Yoshua akayarua mavazi yake, akajitupa chini kwa uso wake mbele ya sanduku la Agano la Bwana hadi jioni, yeye na wazee wa Israeli, na kujipaka mavumbi kichwani. ⁷ Yoshua akasema, Ee Bwana Mungu, kwa nini umewaleta watu hawa kuvuka Yordani, kututia mikononi mwa Waamori, kutuangamiza? Tungalipendeza kuwa tumeridhika, na kuishi kwenye upande mwingine wa Yordani! ⁸ Ee Bwana, niseme nini, wakati Israeli wanapogeuka migongo mbele ya maadui zao! ⁹ Maana Wakanaani na wakaaji wote wa nchi watasikia habari hii, watatuzunguka pande zote, na kutokomezwa jina letu duniani: na utafanya nini kwa jina lako kuu? ¹⁰ Bwana akamwambia Yoshua, Inuka; kwa nini umelala hivi kwa uso wako? ¹¹ Israeli wamekosa, na pia wamevunja agano nililowapa amri: maana wamechukua kitu kilicholaaniwa, na pia wameiba, na kujificha, na wamekiweka hata mali zao wenyewe. ¹² Kwa hiyo wana wa Israeli hawakuweza kusimama mbele ya maadui zao, bali waligeuka migongo mbele ya maadui zao, kwa sababu walikuwa wamelainiwa: wala sitakuwa nanyi tena, isipokuwa mwondoe kila kitu kilicholaaniwa miongoni mwenu. ¹³ Inuka, watakase watu, na sema, Jitakaseni kwa ajili ya kesho: maana hivi

asema Bwana Mungu wa Israeli, Kuna kitu kilicholaaniwa katikati yako, enye Israeli: huwezi kusimama mbele ya maadui zako, mpaka mwondoe kitu kilicholaaniwa miongoni mwenu.¹⁴ Asubuhi basi mtaletwa kulingana na makabila yenu: na itakuwa kwamba kabila ambalo Bwana atachukua litakuja kulingana na familia zake; na familia ambayo Bwana atachukua itakuja kwa nyumba; na nyumba ambayo Bwana atachukua itakuja mtu kwa mtu.¹⁵ Na itakuwa kwamba yeye atakayepatikana na kitu kilicholaaniwa atateketezwa kwa moto, yeye na kila kitu alichonacho: kwa sababu amevunja agano la Bwana, na kwa sababu amefanya ujinga kati ya Israeli.¹⁶ Basi Yoshua akaamka asubuhi na mapema, akawaleta Israeli kwa makabila yao; na kabila la Yuda likachukuliwa:¹⁷ Akawaleta familia ya Yuda; akachukua familia ya Wazarahi: akawaleta familia ya Wazarahi mtu kwa mtu; na Zabdi akachukuliwa:¹⁸ Akawaleta nyumba yake mtu kwa mtu; na Akana, mwana wa Karmi, mwana wa Zabdi, mwana wa Zera, wa kabila la Yuda, akachukuliwa.¹⁹ Yoshua akamwambia Akana, Mwanangu, nipe, tafadhali, utukufu kwa Bwana Mungu wa Israeli, umuombe msamaha; na uniambie sasa ulichofanya; usinifichie.²⁰ Akana akamjibu Yoshua, akasema, Hakika nimetenda dhambi kwa Bwana Mungu wa Israeli, na hivi na hivi nilivyofanya:²¹ Nilipoona miongoni mwa nyara vazi zuri la Babiloni, na shekeli mia mbili za fedha, na kipande cha dhahabu chenye uzito wa shekeli hamsini, nikavitamani, nikavichukua; na tazama, vimefichwa ardhini katikati ya hema yangu, na fedha chini yake.²² Basi Yoshua akawatuma wajumbe, wakakimbilia hemani; na tazama, kilifichwa hemani yake, na fedha chini yake.²³ Wakavitoa katikati ya hema, wakavileta kwa Yoshua, na kwa wana wote wa Israeli, wakavitandaza mbele ya Bwana.²⁴ Yoshua, na Israeli yote pamoja naye, wakamchukua Akana mwana wa Zera, na fedha, na vazi, na kipande cha dhahabu, na wanawe, na binti zake, na ng'ombe zake, na punda wake, na kondoo wake, na hema yake, na kila alichonacho: wakawaleta kwenye bonde la Akori.²⁵ Yoshua akasema, Kwa nini umetusumbua? Bwana atakusumbua leo hii. Na Israeli yote wakampigia mawe, wakawateketeza kwa moto, baada ya kuwapigia mawe.²⁶ Wakamwekea lundo kubwa la mawe hata leo hii. Basi Bwana akageuka kutoka kwa hasira yake kali. Kwa hiyo mahali pale paliitwa, Bonde la Akori, hata leo hii."

ZABURI 38:9-15

"Bwana, tamaa yangu yote iko mbele yako; na kunguruma yangu haifichiki kwako.¹⁰ Moyo wangu unapumua, nguvu zimenikataa: kuhusu mwanga wa macho yangu, pia umeondoka kwangu.¹¹ Wapenzi wangu na marafiki zao wamesimama mbali na maumivu yangu; na jamaa zangu wamesimama mbali.¹² Wale wanaonitafuta uhai wangu wameweka mitego; nao wanaonitaka madhara husema mambo ya uovu, na wakifikiria hila siku nzima.¹³ Lakini mimi, kama kiziwi, sikusikia; na nilikuwa kama bubu asiyefungua kinywa.¹⁴ Hivyo nilikuwa kama mtu asiyesikia, na mwenye kinywa kisicho na lawama.¹⁵ Kwa maana ndimi, Ee Bwana, ninategemea: wewe utasikiliza, Ee Bwana Mungu wangu."

Tunahitaji kumheshimu Mungu, kwani hii ni wajibu wa wanadamu wote.

Tunahitaji kujua na kuelewa, kwamba yeye ndio chanzo cha kila kizuri.

Mungu anatumjulisha, kwamba atawaheshimu wale wanaomheshimu, kumtii na kumshika; maishani mwao;

MWALIKO 26:9

"Kwa maana nitakuwa na heshima kwako, na nitakufanya uzae, na kukuza, na kuthibitisha agano langu nawe."

4. Yahweh.

Ufafanuzi Mkuu = Bwana, Yehova.

Maelezo = Yule Aliyehai. Jina halisi la Mungu mmoja wa kweli.

Mfano wa Kuona = Mungu amekuwapo milele. Yeye ndio asili ya vitu vyote.

Mwanzoni; wa uhai.

Mtoaji; kwa wanadamu wote.

MWANZO 2:1-4

"Basi mbingu na nchi zilikamilika, na jeshi lake lote. ²Na siku ya saba Mungu alimaliza kazi yake aliyofanya; akapumzika siku ya saba kutoka kazini yake yote aliyofanya. ³Na Mungu alibariki siku ya saba, na kuaitakasa: kwa sababu ndani yake alipumzika kutoka kazini yake yote Mungu aliyoiumba na kufanya. ⁴Hizi ndizo vizazi vya mbingu na nzi wakati zilipoumbwa, siku ile Bwana Mungu alipofanya nchi na mbingu."

MWANZO 2:15-25

"Na Bwana Mungu akamchukua mtu, akamweka bustanini mwa Edeni kulishughulikia na kulilinda. ¹⁶Na Bwana Mungu akamwamuru mtu, akisema, Kila mti wa bustani unaweza kula kwa uhuru: ¹⁷Lakini mti wa ujuzi wa wema na uovu, usile machotoni yake: kwa siku utakayokula macho yake hakika utakufa. ¹⁸Na Bwana Mungu akasema, Si vizuri mtu kuwa peke yake; nitamfanyia msaidizi afae naye. ¹⁹Na kutoka ardhini Bwana Mungu akaunda kila mnyama wa pori, na kila ndege wa angani; akawaleta kwa Adamu kuona atawaitaje: na chochote Adamu alichokiita kila kiumbe hai, ndivyo jina lake likawa. ²⁰Na Adamu akapa majina kwa mifugo yote, na ndege wa angani, na kila mnyama wa pori; lakini kwa Adamu hakupatikana msaidizi afae naye. ²¹Na Bwana Mungu akamfanya Adamu alegee usingizi wa giza, akalala: akamchukua moja ya mbavu zake, akafunga nyama mahali pake; ²²Na mbavu ile, ambayo Bwana Mungu alimtoa mtu, akamfanya mwanamke, akamleta kwa mtu. ²³Na Adamu akasema, Huyu sasa ni mfupa wa mifupa yangu, na nyama ya nyama yangu: ataitwa Mwanamke, kwa sababu alitolewa kwa

Mwanaume.²⁴ Kwa hiyo mwanaume atamwacha baba yake na mama yake, na ataambatana na mke wake: na watakuwa mwili mmoja.²⁵ Na wote wawili walikuwa uchi, mwanaume na mke wake, wakawa hawana haya."

1 WAFALME 2:1-4

"Siku za Daudi zilikaribia kufa; akamwambia Sulemani mwanawe, akisema, ² Naenda njia ya watu wote wa dunia: uwe na nguvu basi, ujione kama mwanaume; ³ Na ushike wajibu wa Bwana Mungu wako, kutembea kwenye njia zake, kushika amri zake, na hukumu zake, na ushuhuda wake, kama ilivyoandikwa kwenye sheria ya Musa, ili ufanikiwe katika yote unayofanya, na popote unapoelekea: ⁴ Ili Bwana aendeleze neno lake alilonena kuhusu mimi, akisema, Ikiwa watoto wako watalinda njia yao, kutembea mbele yangu kwa kweli kwa moyo wao wote na kwa nafsi zao wote, hakutakosekana (alisema) mwanaume kitini cha Israeli."

Tunahitaji kujua na kuelewa hili; Mungu anamaanisha anachosema.

Tunapaswa kutambua kwamba Mungu anazungumza nasi kupitia Neno lake; Biblia.

Mungu huwalipa wenye haki na kuwapa marekebisho waovu; ili awaondoe kutoka kwenye hukumu ya milele, na kuwapa maisha mazuri hapa duniani, na kwa milele yote.

Ni muhimu kufahamu, kwamba tunapaswa kudumisha maisha yetu ya Kikristo, hata mwisho;

UFUNUO 12:11

"Nao wakamshinda yule kwa damu ya Mwana-kondoo, na kwa neno la ushuhuda wao; wala hawakupenda maisha yao hata kufa."

5. Yehova Nissi.

Fasiri Kuu = Bwana Bendera yangu; Bwana Muujiza wangu.

Maelezo = Wakati wa vita, mataifa yanayopingana yalikuwa yakiweka bendera zao kwenye mlingoti, kila upande wa mstari wao wa mbele.

Hii ilikuwa kuwapa askari wao, hisia ya matumaini na lengo la kuzingatia.

Mfano wa Kuona = Mungu ni bendera yetu, ya wajibu na faraja.

Mungu hutupatia lengo la matumaini, wajibu, uaminifu, imani, uhakika na usalama.

KUTOKA 17:14-16

"Na Bwana akamwambia Musa, Andika haya kwa ukumbusho katika kitabu, na usome kwa masikio ya Yoshua: kwa maana nitamfutilia mbali kabisa ukumbusho wa Amaleki

kutoka chini ya mbingu.¹⁵ Na Musa akajenga madhabahu, akaiita jina lake Yehova nissi:¹⁶ Kwa maana alisema, "Kwa sababu Bwana ameapa kwamba Bwana atakuwa na vita na Amaleki kizazi hadi kizazi."

Bendera ni kifa kinachojulikana cha mawasiliano. Mungu ndiye chanzo cha mawasiliano ya ukweli, kwa uumbaji wake.

Neno Lake na Roho Wake; ndivyo bendera.

Bendera hii haipaswi kamwe kuondolewa, kuachwa au kukataliwa vinginevyo kifo kitatokea.

6. Jehovah Raah.

Ufafanuzi Kuu = Bwana Mchungaji Wangu; Bwana Rafiki Yangu.

Maelezo = Mchungaji ni yeye anayelisha, au kuongoza kundi lake kwenye malisho.

Mchungaji anapenda kundi lake, na daima anatazama usalama na ustawi wao.

Hakuna upendo mkubwa zaidi ya huu, kwamba mtu atoe maisha yake kwa mwingine. Yesu Kristo ndiye mchungaji mwema wetu. Aliziangalia maisha yetu kuwa muhimu zaidi kwake, kuliko yake mwenyewe.

Mfano Unaooneshwa = Kristo msalabani wa Kalvari, kununua uhuru wetu kutoka kwa Shetani, na hatima ya milele katika; Ziwa la Moto.

MWANZO 48:1-16

"Na ikawa baada ya mambo hayo, kwamba mmoja alimwambia Yosefu, Tazama, baba yako ni mgonjwa: naye akamchukua wanawe wawili, Manase na Efraimu.² Na mmoja alimwambia Yakobo, akasema, Tazama, mwanawe Yosefu anakuja kwako: naye Israeli akajishika, akaketi kitandani.³ Na Yakobo akamwambia Yosefu, Mungu Mwenye Nguvu Zote alinionea kwenye Luzi katika nchi ya Kanaani, akanibariki,⁴ Na akaniambia, Tazama, nitakufanya uzae, nikuongezee, na nitakufanya uwe umati wa watu; na nitakupa nchi hii kwa uzao wako baada yako kuwa milki ya milele.⁵ Na sasa wanawe wawili, Efraimu na Manase, waliokuzaliwa nchi ya Misri kabla sijakuja kwako Misri, wangu; kama Reubeni na Simeoni, watakuwa wangu.⁶ Na uzao wako, utakaozaa baada yao, utakuwa wako, na utaitwa kwa jina la ndugu zao katika urithi wao.⁷ Na mimi, nilipokuja kutoka Padani, Raheli alikufa karibu nami katika nchi ya Kanaani njiani, wakati bado kulikuwa na njia kidogo kufika Efrati: nikamzika huko njiani pa Efrati; hiyo ni Betelehemu.⁸ Na Israeli akaona wana wa Yosefu, akasema, Hawa ni nani?⁹ Na Yosefu akamwambia baba yake, Hawa ni wana wangu, ambao Mungu amenipa mahali hapa. Naye akasema, Lete hawa, tafadhali, kwangu, nami nitawabariki.¹⁰ Sasa macho ya Israeli yalikuwa yamefifia kwa

uzee, hata asingeweza kuona. Akawaleta karibu naye; akawabusu, akawakumbatia.¹¹ Na Israeli akamwambia Yosefu, Sikufikiria kukuona uso wako: na tazama, Mungu amenionyesha pia uzao wako.¹² Na Yosefu akawatoa kati ya magoti yake, naye akajisujudu kwa uso chini.¹³ Naye Yosefu akawachukua wote wawili, Efrayimu kwa mkono wake wa kulia kuelekea kushoto ya Israeli, na Manase kwa mkono wake wa kushoto kuelekea kulia ya Israeli, akawaleta karibu naye.¹⁴ Kisha Israeli akanyosha mkono wake wa kulia, akaweka juu ya kichwa cha Efrayimu ambaye alikuwa mdogo, na mkono wake wa kushoto juu ya kichwa cha Manase, akielekeza mikono yake kwa makusudi; kwa maana Manase alikuwa mzaliwa wa kwanza.¹⁵ Akabariki Yosefu, akasema, Mungu, ambaye baba zangu Abrahamu na Isaka walitembea mbele zake, Mungu aliyenilisha siku zangu zote hata leo,¹⁶ Malaika aliyenikomboa kutoka katika mabaya yote, awabariki hawa vijana; na jina langu liwe juu yao, pamoja na jina la baba zangu Abrahamu na Isaka; na waongezeke kuwa wingi katikati ya nchi."

MWANZO 49:1-33

"Yakobo akawaita wanawe, akasema, Kusaneni, nawaambieni yatakayowapata siku za mwisho.² Kusaneni, msikilizeni, enyi wana wa Yakobo; na sikilizeni Israeli baba yenu.³ Ruben, wewe ndiye mzaliwa wangu wa kwanza, nguvu yangu, na mwanzo wa uwezo wangu, fahari ya heshima, na fahari ya nguvu:⁴ Msiokuwa thabiti kama maji, hutoweza kuwa bora; kwa sababu ulipanda kitandani cha baba yako; kisha ukachafua; alipanda kwenye kitanda changu.⁵ Simioni na Levi ni ndugu; vifaa vya ukatili viko katika makao yao.⁶ Ee roho yangu, usiingie katika siri yao; kwenye mkutano wao, heshima yangu, usiungane nao: kwa maana kwa hasira yao waliua mtu, na kwa ujeuri wao walianguka ukuta.⁷ Laana iwe juu ya hasira yao, kwa kuwa ilikuwa kali; na ghadhabu yao, kwa kuwa ilikuwa ya kikatili: nitawagawanya katika Yakobo, na kuwatawanya katika Israeli.⁸ Yuda, wewe ndiye ambaye ndugu zako watakusifu: mkono wako utakuwa shingoni mwa maadui wako; watoto wa baba yako watakubali mbele yako.⁹ Yuda ni mwana wa simba: kutoka kwenye mawindo, mwanangu, umepanda: amenyenyekea, amelala kama simba, na kama simba mzee; nani atamfufua?¹⁰ Fimbo ya ufalme haitakoma kutoka kwa Yuda, wala mwenye kutoa sheria kutoka kati ya miguu yake, mpaka Shilo aje; na kwake mkutano wa watu utakuwa.¹¹ Akimfunga mtoto wake wa punda kwenye mzabibu, na mwana-punda wake kwenye mzabibu bora; aliosha nguo zake kwenye divai, na mavazi yake kwenye damu ya zabibu:¹² Macho yake yatakuwa mekundu kwa divai, na meno yake meupe kwa maziwa.¹³ Zabuluni atakaa kwenye bandari ya bahari; na atakuwa bandari ya meli; na mpaka wake utafikia Sidoni.¹⁴ Isakari ni punda mwenye nguvu aliyelala kati ya mizigo miwili:¹⁵ Na akaona kwamba kupumzika ni kizuri, na nchi kuwa nzuri; akabeba mzigo kwa bega lake, akawa mtumwa wa kodi.¹⁶ Dani atawahukumu watu wake, kama moja kati ya makabila ya Israeli.¹⁷ Dani atakuwa nyoka njiani, chata njiani, anayemdonu mguu wa farasi, ili mpanda farasi aanguke nyuma.¹⁸ Nimekusubiri wokovu wako, Ee Bwana.¹⁹ Gadi, kikosi kitamshinda: lakini atashinda mwishoni.²⁰ Kutoka kwa Asheri mkate wake utakuwa wa mafuta, na atatoa vyakula vya kifalme.²¹ Naftali ni kulima aliyeachiliwa huru: hutoa maneno

mazuri.²² Yosefu ni mti wa mzabibu wenye matunda, hata mti wa mzabibu wenye matunda kando ya kisima; matawi yake yamepita ukutani:²³ Wapiga mishale wamemuumiza sana, na kumshambulia, na kumchukia:²⁴ Lakini upinde wake ulibaki wenye nguvu, na mikono yake ilikuwa na nguvu kwa mikono ya Mungu mwenye nguvu wa Yakobo; (kutoka hapa ndio mchungu, jiwe la Israeli:)²⁵ Hata kwa Mungu wa baba yako, atakayekusaidia; na kwa Mwenyezi, atakayekubariki kwa baraka za juu mbinguni, baraka za kina chini, baraka za matiti, na za uzazi:²⁶ Baraka za baba yako zimezidi baraka za mababu zangu hadi mpaka wa vilima vya milele: zitakuwa kichwani mwa Yosefu, na kwenye taji la kichwa chake aliyetengwa na ndugu zake.²⁷ Benyamini atameza kama mbweha: asubuhi atamilia mawindo, na usiku atagawanya nyara.²⁸ Haya yote ni makabila kumi na mawili ya Israeli: na hivi ndivyo baba yao alivyowaambia, na kuwaabariki; kila mmoja kulingana na baraka yake aliwaabariki.²⁹ Na aliwaagiza, akawaambia, Mimi niko karibu kukusanywa kwa watu wangu: nizikeni pamoja na mababa zangu katika pango lililo kwenye shamba la Efroni Mhiti,³⁰ Katika pango lililo kwenye shamba la Makpela, lililo mbele ya Mamre, katika nchi ya Kanaani, ambalo Abrahamu alilininua pamoja na shamba la Efroni Mhiti kuwa makaburi.³¹ Huko walimzika Abrahamu na Sara mke wake; huko walimzika Isaka na Rebeka mke wake; na huko nilimzika Lea.³² Kununua kwa shamba na pango lililomo ndani kulikuwa kutoka kwa watoto wa Hethi.³³ Na Yakobo alipomaliza kuwaagiza wanawe, aliviringisha miguu yake kwenye kitanda, akatoa roho, akakusanywa kwa watu wake."

ZABURI 23:1-6

"Bwana ni mchungaji wangu; sitahitaji kitu.² Aninishusha kwenye malisho majani; aniongoza kwenye maji ya utulivu.³ Anarudisha roho yangu; aniongoza kwenye njia za haki kwa ajili ya jina lake.⁴ Na hata nikitembea bonde la giza la mauti, sitahofu shari yoyote: kwa maana wewe u nami; fimbo yako na bakora yako vinanituliza.⁵ Unanitayarishia meza mbele yangu mbele ya maadui zangu; unapaka mafuta kichwani kwangu; kikombe changu kinajaa.⁶ Hakika wema na rehema zitanifuata siku zote za maisha yangu: nami nitakaa nyumbani mwa Bwana milele."

ZABURI 80:1

"Sikiliza, Ewe Mchungaji wa Israeli, wewe unayeongoza Yosefu kama kundi; wewe unayekaa kati ya makerubi, angaza."

Yesu Kristo alikuja duniani kushuhudia ukweli wa uzima, ili tuweze kutubu dhambi zetu, na kumkumbatia kuwa uzima wetu. Anatamani kukubariki na kukulinda; milele.

7. Yehova Rapha.

Ufafanuzi Mkuu = Bwana Mponyaji.

Maelezo = Yehova ni Daktari Mkuu, anayeponya mahitaji ya kimwili na kihisia; ya watu wake.

Mfano wa Kuona = Yesu Kristo ni Daktari wa Uzima. Yeye ndiye anayeponya na kuleta afya, kutoka kiwango cha DNA ya Kiroho; na kuendelea.

KUTOKA 15:24-26

"Na watu walinung'unika kwa Musa, wakisema, Tutakunywa nini?²⁵ Naye akalia kwa Bwana; na Bwana akamwonyesha mti, ambao alipouweka ndani ya maji, maji yakatowa tamu: hapo aliwawekea amri na sheria, na hapo akawajaribu,²⁶ Akasema, Ukiisikiliza kwa uangalifu sauti ya Bwana Mungu wako, na ukifanya yanayopendeza machoni pake, na ukiyazingatia amri zake, na kuzishika amri zake zote, sitakuwekea magonjwa haya yote, niliyowawekea Wamisri: kwa maana mimi ni Bwana mponyaji wako."

MWALIMU 32:39

"Sasa angalia kwamba mimi, mimi mwenyewe, ndimi, wala hakuna mungu pamoja nami: mimi hua, na mimi huisha; mimi hudunga, na mimi kuponya: wala hakuna awezaye kukutoa mkononi mwangu."

YEREMIA 30:17

"Kwa maana nitakurejeshea afya, na nitakuponya majeraha yako, asema Bwana; kwa sababu walikuwaita Mtu aliyeachwa, wakisema, Huyu ni Sayuni, ambaye hakuna anayemtafuta."

YEREMIA 3:22

"Rudini, enyi watoto wapotovu, nami nitaponya mapotovu yenu. Tazama, tunakuja kwako; kwa maana wewe ndiye Bwana Mungu wetu."

ISAYA 30:26

"Zaidi ya hayo, mwangaza wa mwezi utakuwa kama mwangaza wa jua, na mwangaza wa jua utakuwa mara saba, kama mwangaza wa siku saba, siku ambayo Bwana ataponya ufa wa watu wake, na kuponya kidonda chao."

ISAYA 61:1

"Roho ya Bwana Mungu yu juu yangu; kwa sababu Bwana amenipaka mafuta kuhubiri habari njema kwa wenye unyenyekevu; amenituma kuponya mioyo iliyovunjika, kutangaza uhuru kwa wafungwa, na kufungua gereza kwa waliokabidhiwa."

ZABURI 103:1-3

"Bariki Bwana, ewe nafsi yangu: na kilicho ndani yangu kikubariki jina lake takatifu.² Bariki Bwana, ewe nafsi yangu, na usisahau wema wake wote:³ Yeye anayesamehe dhambi zako zote; anayeponya maradhi yako yote."

Ili kufurahia afya halisi, lazima tukumbatie Muumbaji. Hunaweza kuwa na afya, bila Kristo.

Kristo ndiye aliyumba uhai na lazima tujue na kuelewa ukweli, ili tuwe wenye afya. Lazima tukubali Mungu kama ukweli na kuweka maisha yetu chini ya utii kwake, ili kufurahia afya halisi na ya kudumu.

Huu ndio suluhisho pekee kwa ukamilifu wa kweli.

YOHANA 17:17

"Watafanye watakatifu kwa kwako: neno lako ni kweli."

MITHALI 4:20-22

"Mwanangu, zingatia maneno yangu; tenga sikio lako kwa maagizo yangu.²¹ Yasioepuke machoni pako; yatunze moyoni mwako.²² Maana yao ni uzima kwa waliowapata, na afya kwa mwili wao wote."

8. Yehova Shamma.

Ufafanuzi Mkuu = Bwana Yupo Hapo.

Maelezo = Yehova Shamma ni jina la kifani kwa Yerusalemu ya duniani.

Jina hili linaonyesha kwamba Mungu hajamwacha Yerusalemu, akiacha kuwa magofu, bali kutakuwapo uboreshaji.

Mfano wa Kuona = Mahali pustare kuporwa upya kwa uzuri na ukamilifu wake, kupitia kitendo cha toba na mageuzi; pamoja na mwendelezo katika mwelekeo huo.

EZEKIELI 48:35

"Mzingo wake ulikuwa vipimo elfu kumi na nane: na jina la mji kuanzia siku hiyo litakuwa, Bwana Yupo Hapo."

YOHANA 14:23

"Yesu akamjibu akasema, Mtu akinipenda, atashika maneno yangu; na Baba yangu atampenda, na tutamwendea, na tufanye makao yetu kwake."

Mungu anawaamuru watu wote kila mahali watubu. Kutubu kunamaanisha kuacha kutenda dhambi.

Kisha anawaamuru wote kwenye mchakato wa mageuzi; na kubadilika, kuwa kwa mfano wake.

Ikiwa mchakato huu utafanyika, uboreshaji utatokea. Ikiwa mchakato huu utapuuzwa au hautaimalizika; msiba na hukumu vitafuata, hapa na milele.

9. Yehova Tsidkenu.

Ufafanuzi Mkuu = Bwana Uwetu wa Haki.

Maelezo = Kuwa mgumu, nyoofu na mwenye haki.

Mfano wa Kuona = Kutokutenda dhambi kwa Kristo duniani. Yeye ndiye mfano wetu wa kufuata.

YEREMIA 23:1-6

"Ole wale wachungaji wanaoua na kutawanya kondoo wa malisho yangu! Asema Bwana. ²Kwa hivyo hivi asema Bwana Mungu wa Israeli juu ya wachungaji wanaolisha watu wangu; Mmewatawanya kundi langu, na mmewafukuza, na hamkuwatembelea: tazama, nitawatembelea kwa uovu wa matendo yenu, asema Bwana.³Nami nitakusanya mabaki ya kundi langu kutoka katika nchi zote nilizowafukuza, na nitawarudisha kwenye zizi zao; na watazaa na kuongezeka.⁴Nami nitaweka wachungaji juu yao ambao watawalisha: na hawatogopa tena, wala hawatatishwa, wala hawatakosekana, asema Bwana.⁵Tazama, siku zinafika, asema Bwana, nitakayemfanyia Daudi Tawi la Haki, na Mfalme atatawala na kufanikiwa, na atatenda hukumu na haki duniani.⁶Siku zake Yuda atanuliwa, na Israeli ataishi kwa amani: na hili ndilo jina lake atakalojulikana nalo, Bwana Uwetu wa Haki."

YEREMIA 33:14-16

"Tazama, siku zinafika, asema Bwana, nitakayotimiza jambo jema nililowaahidi nyumba ya Israeli na nyumba ya Yuda.¹⁵Siku hizo, na wakati ule, nitafanya Tawi la Haki kumea kwa Daudi; na atatenda hukumu na haki nchini.¹⁶Siku hizo Yuda atanuliwa, na Yerusalemu ataishi kwa amani: na hili ndilo jina atakalojulikana nalo, Bwana Uwetu wa Haki."

1 WAKORINTHO 1:30-31

"Lakini kwa yeye ninyi mmo katika Kristo Yesu, ambaye kwa Mungu amekuwa hekima yetu, na haki, na utakaso, na ukombozi: ³¹Ili, kama ilivyoandikwa, Yeye ajivunaye, na ajivune kwa Bwana."

2 WAKORINTHO 5:21

"Kwa maana yeye alimfanya yeye kuwa dhambi kwa ajili yetu, yeye ambaye hakufanya dhambi; ili sisi tuwe haki ya Mungu ndani yake."

WAFILIP 3:8-9

"Naam, hakika, na mimi nawahesabu mambo yote kuwa hasara kwa ajili ya uzuri wa kumjua Kristo Yesu Bwana wangu: kwa ajili yake nimepoteza mambo yote, na nayahesabu kuwa kama kinyesi, ili nipate Kristo,⁹ Na nipatikane ndani yake, siikiwa na haki yangu mwenyewe, ambayo ni ya sheria, bali ile inayopatikana kwa imani ya Kristo, haki ambayo ni ya Mungu kwa imani."

2 PETRO 1:1

"Simoni Petro, mtumishi na mtume wa Yesu Kristo, kwa wale waliopata imani ya thamani sawa na yetu kupitia haki ya Mungu na Mwokozi wetu Yesu Kristo."

Haki hutolewa kwetu, tunapotubu na kupokea Damu na Mwili wa Kristo, kama sadaka ya kufidia dhambi zetu.

10. Jehovah Mekoddishkem.

Ufafanuzi Mkuu = Bwana Aliyekutakasa; Bwana Anayekufanya Uwe Mtakatifu.

Maelezo = Utakaso ni kutengwa kwa kitu au mtu, kwa ajili ya kumtukuza Mtakatifu.

"Bwana; anayekutenga."

Mfano wa Kuona = Bwana huchagua watu kutoka duniani, na kuwatenga kutoka kwa umati.

Mungu hufanya hili kuwa na chemchemi safi, ya uaminifu ili kuleta mwanga, ukweli na wokovu kwa umati wa watu.

Umati wa watu kisha hutengwa kwa Mungu, kwa sababu ya kujua amri ya kufanya hivyo, na amri ya kuitunza.

Mifano ya Biblia = Abrahamu, Musa, Yohana Mbatizaji, Samweli, Yeremia, Yusufu, Paulo, Daudi, Samweli.

KUTOKA 31:13

"Waambie pia wana wa Israeli, kwamba hakika sabato zangu mtaweka; kwamba ni ishara kati yangu na ninyi kwa vizazi vyenu vyote; mpate kujua mimi ni Bwana anayewatakasasa."

MWALIKO 20:8

"Na mtazishika sheria zangu, na kuzitenda: mimi ni Bwana anayewatakasaa."

WAEFESO 5:25-27

"Waume, wapendeni wake zenu, kama Kristo alivyopenda kanisa, akajitoa mwenyewe kwa ajili yake;²⁶ Ili atakase na kuusafisha kwa kumwaga maji kwa neno,²⁷ Iliampelekee mwenyewe kanisa lenye utukufu, lisilo na doa, au kunyoofya, au kitu chochote kama hicho; bali liwe takatifu na lisilo na mawaa."

YOHANA 17:17

"Watakase kwa kwako lako: neno lako ni kweli."

Utakaso ni kuwa safi na kuwa huru na uhusiano wa mapepo, uasi na ushirika.

Utakaso ni kujua tofauti kati ya mema na mabaya, na kuchagua mema.

Utakaso ni mchakato wa kupenda mema, na kukataa mabaya. Utakaso ni zawadi;

MATENDO 26:14-20

"Na tulipokuwa tumeanguka chote chini, nikasikia sauti ikiniongea, na kusema kwa lugha ya Kiebrania, Sauli, Sauli, unanitesa kwa nini? Ni vigumu kwako kukwaruziwa na miba.¹⁵ Nikasema, Wewe ni nani, Bwana? Akasema, Mimi ni Yesu unayenitesa.¹⁶ Lakini inuka, ustanme kwa miguu yako: kwa maana nimeonekana kwako kwa sababu hii, kukufanya wewe kuwa mtumishi na shahidi wa mambo haya uliyoyaona, na ya mambo ambayo nitakuonyesha;¹⁷ Nikukuokoe kutoka kwa watu, na kwa mataifa, ambao sasa nakutuma kwenda kwao,¹⁸ Ili wafungue macho yao, na wazigeuke kutoka gizani kwenda mwangazeni, na kutoka kwa uwezo wa Shetani kwenda kwa Mungu, ili wapate msamaha wa dhambi, na urithi miongoni mwa wale waliotakaswa kwa imani iliyo ndani yangu.¹⁹ Kwa hiyo, eee mfalme Agripa, sikuwa mwasi wa maono ya mbinguni:²⁰ Bali nilionyesha kwanza kwa wale wa Dameski, na Yerusalemu, na katika sehemu zote za Yudea, na kisha kwa mataifa, kwamba watubu na wageukie Mungu, na wafanye matendo yanayofaa toba."

WAKOLOSAI 1:12-13

"Mkiwashukuru Baba, aliye tufanya tustahili kuwa washiriki wa urithi wa watakatifu katika mwanga;¹³ Aliyetuokoa kutoka kwa uwezo wa giza, na kutuhamisha katika ufalme wa Mwana wake mpendwa."

11. El Olam.

Ufafanuzi Mkuu = Mungu wa Milele; Mungu wa Ukweli wa Milele.

Mungu wa Ulimwengu; Mungu wa Siku za Zamani.

Maelezo = Mungu ni wa Milele, Daima na Asiye na Mwisho.

Mfano wa Kuona = Mungu atakuwapo daima. Hakuna mwisho wa Mungu.

MWANZO 21:33

"Na Abrahamu alipanda kichaka huko Beersheba, akamwita kwa jina la Bwana, Mungu wa milele."

YEREMIA 10:10

"Lakini Bwana ndiye Mungu wa kweli, yeye ni Mungu aliye hai, na mfalme wa milele: hasira yake nchi itatetemeka, na mataifa hayataweza kustahimili ghadhabu yake."

ISAYA 26:4

"Mtegemee Bwana milele: kwa maana katika Bwana Yehova kuna nguvu ya milele."

Vitu vingi katika maisha huchakaa, na kutupwa. Bwana hatachakaa kamwe.

Yeye ni tangu mwanzo, na atabaki daima. Yeye ni wa milele.

12. Elohim.

Ufafanuzi Mkuu = Mungu, Mwamuzi, Muumba.

Maelezo = Kiumbe aliye juu ambaye hutawala kwa uwezo wa pekee katika mambo ya wanadamu, au anayehusika na kugawa baraka za kipekee.

Yeye ni Mwenye Nguvu; na Yeye ni Mwenye Kustahili Heshima.

Mungu Mmoja wa Kweli.

Mfano wa Kuona = Mungu wa uumbaji, kusudi, hatima na uwekaji.

MWANZO 1:1

"Hapo mwanzo Mungu aliumba mbingu na nchi."

YONA 1:1-10

"Neno la Bwana likamjia Yona mwana wa Amitai, likisema,² Amka, nenda Ninewe, mji mkubwa huo, uilangazie; maana uovu wao umenifika.³ Lakini Yona akaamka kukimbilia Tarshishi mbele za Bwana, akashuka Yopa; akapata meli inayokwenda Tarshishi, akalipia

nauli yake, akashuka ndani yake kwenda pamoja nao Tarshishi mbele za Bwana.⁴ Lakini Bwana akatuma upepo mkubwa baharini, na kulikuwa na dhoruba kubwa baharini, hata meli ikaakaribia kuvunjika.⁵ Basi mabaharia wakaogopa, wakalia kila mmoja kwa mungu wake, wakatupa mizigo iliyokuwa melini baharini, kuiwekea mzigo. Lakini Yona alikuwa ameshuka pembeni mwa meli; akalala, akalala usingizi wa gubu.⁶ Basi nahodha wa meli akamwendea, akamwambia, Unafanya nini, wewe mlalavu? Amka, uombe kwa Mungu wako, ili aweza kutusaidia, tusipoteze.⁷ Wakasema kila mmoja kwa mwenzake, Njoo, tucheze kura, tujue ni kwa nani shida hii imetukabili. Basi wakacheza kura, na kura ikamwangukia Yona.⁸ Basi wakamwambia, Tueleze, tafadhali, kwa nani shida hii imetukabili; Kazi yako ni nini? Na unatoka wapi? Nchi yako ni ipi? Na wewe ni wa watu gani?⁹ Naye akawaambia, Mimi ni Mhebu; ninaogopa Bwana, Mungu wa mbingu, aliyumba bahari na nchi kavu.¹⁰ Basi wale wakaogopa sana, wakamwambia. Kwa nini umefanya hivi? Maana hao wanaume walijua kwamba alikuwa amekimbia mbele za Bwana, kwa sababu alikuwa amewaambia."

DANIELI 9:1-23

"Mwaka wa kwanza wa Dario mwana wa Ahasueru, wa ukoo wa Wamedi, aliyekuwa mfalme juu ya ufalme wa Wakaldayo;² Mwaka wa kwanza wa utawala wake mimi Danieli nilielewa kwa vitabu idadi ya miaka, ambayo neno la Bwana lilimjia Yemia nabii, kwamba angekamilisha miaka sabini katika ukiwa wa Yerusalemu.³ Nami nikaelekeza uso wangu kwa Bwana Mungu, kutafuta kwa sala na maombi, kwa kufunga, na magunia, na majivu;⁴ Nikaomba kwa Bwana Mungu wangu, nikafanya ungamo, nikasema, Ee Bwana, Mungu mkuu na mwenye kutisha, unayeshika agano na rehema kwa wale wanaoupenda, na kwa wale wanaoshika amri zake;⁵ Tumefanya dhambi, na tumefanya uovu, na tumetenda maovu, na tumemwasi, hata kwa kuacha maagizo yako na hukumu zako;⁶ Wala hatukusikiliza watumishi wako manabii, waliokuwa wakisema kwa jina lako kwa wafalme wetu, wakuu wetu, na baba zetu, na kwa watu wote wa nchi. ⁷ Ee Bwana, haki ni yako, lakini sisi tuna aibu ya uso, kama ilivyo leo; kwa watu wa Yuda, na wakaazi wa Yerusalemu, na kwa Israeli yote, wale walio karibu, na wale walio mbali, katika nchi zote ulizowafukuza, kwa sababu ya makosa waliyoyatenda dhidi yako.⁸ Ee Bwana, sisi tuna aibu ya uso, wafalme wetu, wakuu wetu, na baba zetu, kwa sababu tumekutenda dhambi.⁹ Kwa Bwana Mungu wetu ni rehema na msamaha, ingawa tumemwasi;¹⁰ Wala hatukuufuata sauti ya Bwana Mungu wetu, kutembelea katika sheria zake, alizotupeleka mbele kwa watumishi wake manabii.¹¹ Naam, Israeli yote imevuka sheria yako, kwa kugeuka, ili wasiifuate sauti yako; kwa hiyo laana imemwagika juu yetu, na kiapo kilichoandikwa katika sheria ya Musa mtumishi wa Mungu, kwa sababu tumemkosea.¹² Na amethibitisha maneno yake, aliyosema dhidi yetu, na dhidi ya waamuzi wetu waliotuhukumu, kwa kuiletea maovu makubwa: kwa maana chini ya mbingu nzima hakujafanyika kama vile kumefanyika Yerusalemu.¹³ Kama ilivyoandikwa katika sheria ya Musa, maovu haya yote yametukuta: lakini hatukufanya maombi yetu mbele ya Bwana Mungu wetu, ili tuache uovu wetu, na kuelewa kweli yako.¹⁴ Kwa hiyo Bwana ameangalia uovu, na kuuleta juu yetu: kwa

maana Bwana Mungu wetu ni mwenye haki katika matendo yake yote: kwa kuwa hatukuufuata sauti yake.¹⁵ Na sasa, Ee Bwana Mungu wetu, uliyewatoa watu wako kutoka nchi ya Misri kwa mkono wenye nguvu, na umepata sifa, kama ilivyo leo; tumekosea, tumefanya uovu.¹⁶ Ee Bwana, kwa haki yako yote, naomba uache hasira yako na ghadhabu yako kutoka mjini wako Yerusalemu, mlima wako mtakatifu: kwa sababu kwa dhambi zetu, na kwa uovu wa baba zetu, Yerusalemu na watu wako wamekuwa aibu kwa wote waliotuzunguka.¹⁷ Sasa basi, Ee Mungu wetu, sikiliza maombi ya mtumishi wako, na maombi yake, na uangazie uso wako hekaluni lako lililoachwa, kwa ajili ya Bwana.¹⁸ Ee Mungu wangu, inamishe sikio lako, na usikilize; fungua macho yako, na uone uharibifu wetu, na mji uitwao kwa jina lako: kwa maana hatupeleki maombi yetu mbele yako kwa sababu ya haki zetu, bali kwa rehema zako kubwa.¹⁹ Ee Bwana, sikiliza; Ee Bwana, samehe; Ee Bwana, sikia na utende; usicheleweshe, kwa ajili yako mwenyewe, Ee Mungu wangu: kwa maana mji wako na watu wako wameitwa kwa jina lako.²⁰ Na nilipokuwa nikisema, na kuomba, na kukiri dhambi yangu na dhambi ya watu wangu Israeli, na kupeleka maombi yangu mbele ya Bwana Mungu wangu kwa ajili ya mlima mtakatifu wa Mungu wangu;²¹ Naam, nilipokuwa nikisema katika maombi, hata mtu Gabrieli, niliyemwona katika maono mwanzoni, akipewa uwezo wa kuruka kwa haraka, alinigusa karibu na wakati wa dhabihu ya jioni.²² Nakanifahamisha, akanizungumza, akasema, Ee Danieli, nimekuja sasa kukupa ujuzi na ufahamu.²³ Mwanzoni mwa maombi yako amri ilitoka, na nimekuja kukufunulia; kwa maana wewe unapendwa sana: kwa hiyo fahamu jambo hili, na ufikirie maono."

ZABURI 30:1-12

"Nitakusifu, Ee Bwana; kwa maana umeninua, na haukuwaacha maadui wangu wajifurahie juu yangu.² Ee Bwana Mungu wangu, nilikupigia kelele, na wewe umeniponya.³ Ee Bwana, umenitoa nafsi yangu kutoka kaburini: umeniweka hai, nisiishie shimoni.⁴ Mwimbieni Bwana, enyi watakatifu wake, na mshukuru kwa kukumbuka utakatifu wake.⁵ Maana hasira yake hudumu kwa muda mfupi; katika upendeleo wake kuna uhai: kilio huweza kudumu usiku, lakini furaha huja asubuhi.⁶ Na katika ustawi wangu nilisema, Sitahamishwa kamwe.⁷ Bwana, kwa neema yako umefanya mlima wangu uwe imara: ulificha uso wako, nikawa na wasiwasi.⁸ Nilikupigia kelele, Ee Bwana; na kwa Bwana nilifanya maombi.⁹ Manufaa gani kuna katika damu yangu, nitakaposhuka shimoni? Je, vumbi litakusifu? Je, litatangaza ukweli wako?¹⁰ Sikia, Ee Bwana, uwe na huruma kwangu: Bwana, uwe msaidizi wangu.¹¹ Umebadilisha huzuni yangu kuwa ngoma: umeniondoa nguo za magunia, na kunivika furaha;¹² Ili utukufu wangu uimbe sifa zako, na usinyamaze. Ee Bwana Mungu wangu, nitakushukuru milele."

Mungu aliyeweka Yesu ndani ya tumbo la Maria, ambaye alikuwa bikira.

Mungu aliyeweka Esta ndani ya jumba la Mfalme, ili kuokoa watu wake.

Mungu aliyeweka Mfalme Daudi kuwa mtawala wa watu wake Israeli, kwa usalama na ustawi wao.

Mungu anayeweka watu katika majukumu maalum maishani, kwa kusudi maalum. Mungu anayeweka mambo kwa mpangilio; kwa njia yake na wakati wake.

13. Qanna.

Ufafanuzi Mkuu = Mwenye Wivu, Mwenye Bidii, Wivu.

Maelezo = Mungu ni Mungu mwenye wivu. Mungu hana hamu ya kushirikisha watu wake na ufalme wa mapepo.

Kama baba yeyote mwenye upendo, anataka watoto wake kuwa salama mikononi mwake, kwa akili; chini ya ulinzi na uangalizi wake.

Salama kutokana na uharibifu, ambao hutokana na ushirika na dhambi.

Mfano wa Kuona = Mungu akiwalinda maisha ya watu wake na kuchanganyikiwa na kusikitishwa na mwingiliano wao na ushirika na dhambi, ambayo ni mauti kwa maisha hapa; na hukumu ya milele.

KUTOKA 20:1-6

"Na Mungu akasema maneno haya yote, akisema,²Mimi ni Bwana Mungu wako, niliyekutoa katika nchi ya Misri, nyumbani kwa utumwa.³ Usiwe na miungu mingine mbele yangu.⁴ Usijifanyie sanamu yoyote iliyochongwa, wala sura yoyote ya kitu chochote kilicho juu mbinguni, au chini ya ardhi, au katika maji chini ya ardhi.⁵ Usisujudie, wala kuwaabudu: kwa kuwa mimi Bwana Mungu wako ni Mungu mwenye wivu, nikilipiza uovu wa baba kwa watoto hata vizazi vya tatu na vya nne vya wale wanachukia;⁶ Na kuonyesha huruma kwa maelfu ya wale wanampenda, na kushika amri zangu."

KUMBUKUMBU 4:23-24

"Jihadhari nafsi zenu, msije mkasahau agano la Bwana Mungu wenu, alilowafanyia, na mkajifanyia sanamu iliyochongwa, au sura ya kitu chochote, ambacho Bwana Mungu wako amekukataza.²⁴ Kwa maana Bwana Mungu wako ni moto unaoteketeza, hata Mungu mwenye wivu."

KUMBUKUMBU 5:7-10

"Usiwe na miungu mingine mbele yangu.⁸ Usijifanyie sanamu yoyote iliyochongwa, wala sura yoyote ya kitu chochote kilicho juu mbinguni, au chini ya ardhi, au katika maji chini ya ardhi:⁹ Usisujudie, wala kuwaabudu: kwa kuwa mimi Bwana Mungu wako ni Mungu

mwenye wivu, nikilipiza uovu wa baba kwa watoto hata vizazi vya tatu na vya nne vya wale wanachukia,¹⁰ Na kuonyesha huruma kwa maelfu ya wale wanampenda na kushika amri zangu."

KUMBUKUMBU 6:13-15

"Utamwogopa Bwana Mungu wako, na kumtumikia, na utapa kwa jina lake.¹⁴ Msiende nyuma ya miungu mingine, ya miungu ya watu wanaoizungukuni;¹⁵ (Kwa maana Bwana Mungu wako ni Mungu mwenye wivu kati yenu) ili hasira ya Bwana Mungu wako isiwake juu yako, na akakufutilie mbali uso wa nchi."

UFUNUO 14:9-11

"Na malaika wa tatu akawafuata, akisema kwa sauti kubwa, Mtu yeyote atakayemsujudia mnyama na sanamu yake, na kupokea alama yake kwenye paji la uso, au mkononi,¹⁰ Yeye atakunywa divai ya ghadhabu ya Mungu, iliyomwagwa bila kuchanganywa katika kikombe cha hasira yake; na atateswa kwa moto na kiberiti mbele ya malaika watakatifu, na mbele ya Mwana-kondoo:¹¹ Na moshi wa mateso yao utapanda juu milele na milele: na hawatahi pumziko mchana wala usiku, wale wanaomsujudia mnyama na sanamu yake, na yeyote anayepokea alama ya jina lake."

UFUNUO 20:11-15

"Nikaona kiti kikubwa cha enzi cheupe, na yule aliyekaa juu yake, ambayo uso wake nchi na mbingu zilikimbia; na hakuna mahali pao palipopatikana.¹² Nikaona wafu, wadogo na wakubwa, wakisimama mbele za Mungu; na vitabu vilifunguliwa: na kitabu kingine kilifunguliwa, ambacho ni kitabu cha uzima: na wafu walipewa hukumu kutokana na yale yaliyoandikwa katika vitabu, kulingana na matendo yao.¹³ Na bahari ilitoa wafu waliokuwa ndani yake; na kifo na kuzimu vikatoa wafu waliokuwa ndani yao: na kila mtu alihukumwa kulingana na matendo yake.¹⁴ Na kifo na kuzimu vikatiwa katika ziwa la moto. Hii ndiyo kifo cha pili.¹⁵ Na yeyote ambaye hakupatikana ameandikwa katika kitabu cha uzima alitiwa katika ziwa la moto."

Mungu amekuwa akiwaonya wanadamu siku zote; kuhusu mshahara au matokeo ya dhambi.

Wengine wamesikiliza na sasa wanaishi Mbinguni, wakati wengine wamepuuza amri hiyo, na sasa ni wakaazi wa kudumu kuzimoni, wakisubiri ziwa la moto la milele, lisilomalizika.

Utakuwa wapi?

14. Yehova Jireh.

Ufafanuzi Mkuu = Bwana Atatengea.

Maelezo = Jina la kimfano lililopewa Mlima Moria na Abrahamu, kukumbuka uingiliaji kati wa Mungu katika dhabihu ya Isaka; kwa kutoa mbadala kwa dhabihu ya mwanawe iliyokuwa karibu kutolewa.

Mfano wa Kuona = Yesu aliyening'inia Msalabani wa Kalvari. Mungu alitengia njia ya wote kuhesabiwa haki na kupatanishwa naye, kwa njia ya toba na damu ya Yesu Kristo.

MWANZO 22:1-18

"Basi baada ya mambo hayo, Mungu alimjaribu Abrahamu, akamwambia, Ee Abrahamu! Naye akasema, Hapa ndimi. ² Akasema, Chukua sasa mwana wako, mwana wako pekee Isaka, umpendaye, uende naye nchi ya Moria; umtolee kafara ya kuteketezwa juu ya mlima mmoja nitakayekuambia. ³ Abrahamu akaamka asubuhi na mapema, akapanda punda wake, akachukua watumishi wake wawili pamoja naye, na Isaka mwanawe, akakata kuni za kafara ya kuteketezwa, akaondaka kwenda mahali alipoelekezwa na Mungu. ⁴ Siku ya tatu Abrahamu akainua macho yake, akaona mahali pale mbali. ⁵ Abrahamu akawaambia watumishi wake, Kaaeni hapa na punda; mimi na mtoto tutakwenda huko kumwabudu, kisha tutarudi kwenu. ⁶ Abrahamu akachukua kuni za kafara ya kuteketezwa, akazipandisha mwanaye Isaka; akachukua moto na kisu, wakaenda wote wawili pamoja. ⁷ Isaka akamwambia Abrahamu baba yake, akasema, Baba yangu! Naye akasema, Hapa ndimi mwanangu. Akasema, Tazama moto na kuni; lakini wapi mwanakondoo wa kafara ya kuteketezwa? ⁸ Abrahamu akasema, Mwanangu, Mungu atajitolea mwanakondoo wa kafara ya kuteketezwa. Basi wakaendelea wote wawili pamoja. ⁹ Wakafika mahali alipoelekezwa na Mungu; Abrahamu akajenga madhabahu hapo, akapanga kuni, akamfunga Isaka mwanawe, akamweka juu ya madhabahu kwenye kuni. ¹⁰ Abrahamu akanyosha mkono wake, akachukua kisu kumchinja mwanawe. ¹¹ Malaika wa Bwana akamwita kutoka mbinguni, akasema, Abrahamu, Abrahamu! Naye akasema, Hapa ndimi. ¹² Akasema, Usimnyoshe mkono wako kwa mvulana, wala umfanyie chochote; kwa maana sasa nimejua kwamba unaogopa Mungu, kwa kuwa hukunizuia mwana wako, mwana wako pekee. ¹³ Abrahamu akainua macho yake, akatazama, na tazama! Nyuma yake palikuwa na kondoo dume amekwama kwenye vichaka kwa pembe zake. Abrahamu akaenda akamchukua kondoo dume, akamtolea kafara ya kuteketezwa badala ya mwanawe. ¹⁴ Abrahamu akaita mahali hapo Yehova Jireh; kama ilivyosemwa hadi leo, Katika mlima wa Bwana itaonekana. ¹⁵ Malaika wa Bwana akamwita Abrahamu kutoka mbinguni mara ya pili, ¹⁶ Akasema, Nimeapa kwa nafsi yangu mwenyewe, asema Bwana, kwa kuwa umefanya jambo hili, wala hukunizuia mwana wako, mwana wako pekee: ¹⁷ Kwa kuwa nitakubariki, nitakuzidisha uzao wako kama nyota za mbinguni, na kama mchanga ulio pwani ya bahari; na uzao wako utashinda milango ya adui

zake; ¹⁸Na kwa uzao wako mataifa yote ya dunia yatabarikiwa; kwa kuwa umetii sauti yangu."

Mungu alitoa Mwanakondoo kwa ondoleo la dhambi. Mwana wa Kondoo ni Mwanawe;

YOHANA 1:29

"Siku iliyofuata Yohana alimwona Yesu akimjia, akasema, Tazama Mwana-kondoo wa Mungu, ambaye hutoa dhambi za ulimwengu."

Kama tutaamua kupuuza damu pekee itakayondoa dhambi zetu, ambayo ni damu ya Yesu; tutalipia dhambi zetu wenyewe, katika kutengwa milele na Mungu kuzimu na kisha; Ziwa la Moto la Milele.

15. Yehova Shalom.

Maana Kuu = Bwana ni Amani.

Maelezo = Amani ni kukosekana kwa mivurugo na fadhha ya ndani, hali ya utulivu.

Mfano wa Kuona = Yesu akilala kwenye mashua, wakati wengine walikuwa na hofu sana.

Yesu alijua mamlaka yake juu ya yote aliyoyafanya, ikiwa ni pamoja na bahari.

Tukumbuke; mamlaka yake;

MARKO 4:37-41

"Na kukatokea dhoruba kubwa ya upepo, na mawimbi yalipiga mashua, hivi kwamba ilijaa.³⁸ Naye alikuwa nyuma ya mashua, amelala kwenye mto; wakamwamsha, wakamwambia, Mwalimu, hujali kwamba tunapotea?³⁹ Akainuka, akaukemea upepo, akasema kwa bahari, Nyamaza, tulia. Na upepo ukakoma, na kutokea mazingira ya utulivu.⁴⁰ Akawaambia, Mbona mnaogopa hivi? Hamna imani?⁴¹ Wakaogopa sana, wakasema kwa wao, Huyu ni nani hata upepo na bahari humtii?"

WAAMUZI 6:1-24

"Na wana wa Israeli wakafanya mabaya machoni pa Bwana: naye Bwana akawapa mikononi mwa Midiani kwa miaka saba.² Na mkono wa Midiani ukashinda juu ya Israeli: na kwa sababu ya Wamidiani wana wa Israeli wakajifanyia mapango yaliyo milimani, na mapango, na makazi ya ngome.³ Na ilikuwa hivyo, Israeli alipopanda, Midiani walikuja, na Waamaleki, na watu wa mashariki, wakakuja juu yao;⁴ Wakajipanga dhidi yao, wakaharibu mazao ya nchi, hata kufika Gaza, wakasiacha chochote cha kula kwa Israeli, wala kondoo, wala ng'ombe, wala punda.⁵ Kwa maana walikuja na mifugo yao na mahema yao, na walikuwa kwa wingi kama nzige; kwa maana wao na ngamia zao

hazikuweza kuhesabika: wakaingia nchi kuiharibu.⁶ Na Israeli akawa maskini sana kwa sababu ya Wamidiani; na wana wa Israeli wakalia kwa Bwana.⁷ Na ilikuwa, wana wa Israeli walipolia kwa Bwana kwa sababu ya Wamidiani,⁸ Bwana akamtuma nabii kwa wana wa Israeli, akawaambia, Bwana Mungu wa Israeli asema hivi, Mimi niliwaokoa kutoka Misri, nikawaokoa nyumbani kwa utumwa;⁹ Nikaokoa mikononi mwa Wamisri, na mikononi mwa wote waliowadhulumu, nikawafukuza mbele yenu, nikawapa nchi yao;¹⁰ Nikawaambia, Mimi ni Bwana Mungu wenu; msiwaogope miungu ya Waamori, katika nchi ambayo mnaishi: lakini hamkunitii.¹¹ Na malaika wa Bwana akaja, akaketi chini ya mti wa mwaloni uliokuwa Ofra, wa Yoashi Mwabieziri: na mwanawe Gidioni alikuwa akisaga ngano kwenye kinywaji cha divai, kuitoa mbele ya Wamidiani.¹² Na malaika wa Bwana akamtokea, akamwambia, Bwana yu pamoja nawe, wewe shujaa wa ujasiri.¹³ Na Gidioni akamwambia, Ee mheshimiwa, kama Bwana yu pamoja nasi, kwa nini basi haya yote yametukuta? Na miujiza yake yote baba zetu walituambia, wakisema, Je, Bwana hakutuokoa kutoka Misri? Lakini sasa Bwana ametutupa, akatupa mikononi mwa Wamidiani.¹⁴ Na Bwana akamtazama, akasema, Nenda kwa nguvu hii yako, nawe utaokoa Israeli mikononi mwa Wamidiani: je, sikukutuma?¹⁵ Akamwambia, Ee mheshimiwa, nitawaokoa Israeli vipi? Tazama, familia yangu ni maskini katika Manase, na mimi ni mdogo katika nyumba ya baba yangu.¹⁶ Na Bwana akamwambia, Hakika nitakuwa pamoja nawe, nawe utampiga Midiani kama mtu mmoja.¹⁷ Akasema kwake, Ikiwa sasa nimepata neema machoni pako, basi nionyeshe ishara kwamba wewe unanongea nami.¹⁸ Usitoke hapa, tafadhali, mpaka nitakapokuja kwako, na kuletea zawadi yangu, na kuiweka mbele yako. Akasema, Nitakaa mpaka uje tena.¹⁹ Naye Gideoni aliingia ndani, akatayarisha mwanambuzi, na mikate isiyo na chachu kutoka kwa efa moja ya unga: nyama aliweka kwenye kikapu, na mchuzi aliweka kwenye sufuria, akautoa kwake chini ya mwaloni, akautoa.²⁰ Malaika wa Mungu akamwambia, Chukua nyama na mikate isiyo na chachu, uiweke juu ya mwamba huu, na kumwaga mchuzi. Akafanya hivyo.²¹ Kisha malaika wa Bwana aliutia ncha ya fimbo iliyokuwa mikononi mwake, akagusa nyama na mikate isiyo na chachu; na moto ukawaka kutoka mwambani, ukateketeza nyama na mikate isiyo na chachu. Kisha malaika wa Bwana akaondoka machoni pake.²² Gideoni alipogundua kwamba alikuwa malaika wa Bwana, akasema, Lo, Ee Bwana Mungu! Kwa maana nimeona malaika wa Bwana uso kwa uso.²³ Bwana akamwambia, Amani iwe kwako; usiogope: hautakufa.²⁴ Kisha Gideoni akajenga madhabahu hapo kwa Bwana, akaiita Yehova Shalom: hata leo bado ipo katika Ofra ya Waabiezeri."

WAEBRANI 6:12-20

"Msivivu, bali mfuata wale wanaorithi ahadi kwa imani na uvumilivu. ¹³Maana Mungu alipomwahidi Abrahamu, kwa kuwa hakuweza kuapa kwa mwingine mkubwa zaidi, aliapa kwa yeye mwenyewe, ¹⁴Akisema, Hakika nitakubariki, na nitakuzidisha sana. ¹⁵Na hivyo, baada ya kuvumilia kwa subira, alipata ahadi hiyo. ¹⁶Maana wanadamu wanaapa kwa yule aliye mkubwa zaidi: na kiapo cha uthibitisho ni mwisho wa mabishano yao. ¹⁷Ambapo Mungu, akiwa na hamu zaidi ya kuwaonyesha warithi wa

ahadi hali isiyobadilika ya shauri lake, aliithibitisha kwa kiapo: ¹⁸Ili kwa mambo mawili yasiyobadilika, ambayo Mungu hawezi kuwa mwongo, tuwe na faraja yenye nguvu, sisi tumekimbilia kuishikilia tumaini lililo mbele yetu: ¹⁹Tumaini hilo tunalo kama nanga ya roho, thabiti na isiyotikisika, na inayoingia ndani ya pazia; ²⁰Ambako msogezi wetu ameingia mbele yetu, Yesu, aliyefanywa kuhani mkuu milele kulingana na utaratibu wa Melkizedeki."

Ikiwa tuna mahusiano mema na Mungu, tunaweza kuchagua kubaki katika amani, bila kujali tunapopitia.

Hatuhitaji kuruhusu hali mbaya za maisha yetu kutuamuru; hali ya akili tunayopaswa kuwa nayo.

Tunajua kwamba Mungu wetu ni mwenye uaminifu, na atafanya mambo yote yafanye kazi kwa wema wetu;

WAROMA 8:28

"Na tunajua kwamba mambo yote yanafanya kazi pamoja kwa wema kwa wale wampendao Mungu, kwa wale waliotajwa kwa kusudi lake."

16. Yehova Sabaoth.

Ufafanuzi Mkuu = Bwana wa Majeshi; Bwana wa Madaraka.

Maelezo = Bwana wa Majeshi.

Mungu ana mamlaka juu ya kila jeshi, la kiroho na la kidunia.

Bwana wa Majeshi ndiye Mfalme; wa Mbinguni na Duniani.

Mfano wa Kuona = Bwana akiwa kwenye kiti chake cha enzi, kilele cha uhai; akiwaamuru wote.

Bwana akiagiza jeshi lake la kiroho, na pia jeshi lake la kimwili.

ZABURI 24:1-10

"Dunia ni ya Bwana, na kilichomo ndani yake; ulimwengu, na wanaoishi humo. ²Maana ameianzisha juu ya bahari, na kuitegemeza juu ya mafuriko. ³Ni nani atakayepanda mlimani mwa Bwana? Au nani atakayesimama mahali pake patakatifu? ⁴Yeye mwenye mikono safi, na moyo mtakatifu; ambaye hakuinua roho yake kwa upuuzi, wala hajapa kwa hila. ⁵Atapata baraka kutoka kwa Bwana, na haki kutoka kwa Mungu wa wokovu wake. ⁶Hiki ndio kizazi cha wanaomtafuta, wanaokutafuta uso wako, Ee Yakobo. Sela. ⁷Inueni vichwa vyenu, enyi milango; na inuliwe, enyi milango ya milele; na Mfalme wa utukufu atakuja ndani. ⁸Yupi huyu Mfalme wa utukufu? Bwana mwenye nguvu na shujaa, Bwana shujaa katika vita. ⁹Inueni vichwa vyenu, enyi milango; hata inuliwe, enyi

milango ya milele; na Mfalme wa utukufu atakuja ndani. ¹⁰Yupi huyu Mfalme wa utukufu? Bwana wa majeshi, yeye ndiye Mfalme wa utukufu. Sela."

ZABURI 84:1-12

"Jinsi makao yako yanavyopendeza, Ee Bwana wa majeshi! ²Roho yangu inatamani, hata inakonda kwa mashauri ya Bwana: moyo wangu na mwili wangu unapiga kelele kwa Mungu aliye hai. ³Naam, ndege mdogo amepata nyumba, na mbayuwayu kiota kwake, ambapo atatia vifaranga vyake, hata madhabahu yako, Ee Bwana wa majeshi, Mfalme wangu, na Mungu wangu. ⁴Heri wale wanaoishi nyumbani kwako: watakuwa wakikusifu daima. Sela. ⁵Heri mtu ambaye nguvu zake ziko kwako; ambaye njia zake ziko moyoni mwake. ⁶Wanaopita katika bonde la Baca wanalifanya kuwa kisima; mvua pia hujaza mabwawa. ⁷Wanakwenda kutoka nguvu hadi nguvu, kila mmoja wao hujitokeza mbele za Mungu katika Sayuni. ⁸Ee Bwana Mungu wa majeshi, sikiliza maombi yangu: sikio, Ee Mungu wa Yakobo. Sela. ⁹Tazama, Ee Mungu ngao yetu, na uangalie uso wa mtu wako aliye mafukwa. ¹⁰Kwa maana siku moja katika mashauri yako ni bora kuliko elfu. Ningependa kuwa mlinzi wa mlango katika nyumba ya Mungu wangu, kuliko kuishi katika mahema ya uovu. ¹¹Kwa maana Bwana Mungu ni jua na ngao: Bwana atatoa neema na utukufu: hata kitu kizuri hakitaacha kuwapa wanaotembea kwa uadilifu. ¹²Ee Bwana wa majeshi, heri mtu anayemtumaini wewe."

1 MAMBO YA NYAKATI 11:9

"Basi Daudi akazidi kuwa mkuu zaidi na zaidi: kwa maana Bwana wa majeshi alikuwa pamoja naye."

ZABURI 80:19

"Rudisha sisi tena, Ee Bwana Mungu wa majeshi, fanya uso wako uangaze; na sisi tutaokolewa."

MALAKI 1:6

"Mwana anamheshimu baba yake, na mtumwa bwana wake: basi ikiwa mimi ni baba, heshima yangu iko wapi? Na ikiwa mimi ni bwana, hofu yangu iko wapi? Asema Bwana wa majeshi kwenu, enyi makuhani, mnaodharau jina langu. Na mnasema, Tumeudharau jina lako vipi?"

Ikiwa sisi, mataifa tutafanya yale yanayofaa na yanayopendeza Mungu, atatusamehe na kuponya nchi yetu;

2 MAMBO YA NYAKATI 7:14

"Ikiwa watu wangu, wanaoitwa kwa jina langu, watajinyenyekea, na kuomba, na kutafuta uso wangu, na kuacha njia zao za uovu; basi nitasikia kutoka mbinguni, na nitasamehe dhambi zao, na nitaponya nchi yao."

Ikiwa tutaendelea kumwasi Mungu, tutaharibiwa;

ISAYA 1:20

"Lakini mkiukataa na kupinga, mtakuliwa na upanga: kwa maana kinywa cha Bwana kimesema hivyo."

KUANDAA BIBI

ARUSI

Juzuu 6

Majina ya Mungu - Maswali

1. Fafanua "El Shaddai."
2. Kwa nini Mungu alikuumba?
3. Fafanua "El Elyon."
4. Fafanua "Adonai."
5. Andika Mambo ya Walawi 26:9. Unafikiria nini kuhusu Mungu, kuhusu kukuheshimu?
6. Fafanua "Yahweh."
7. Fafanua "Jehovah Nissi."
8. Fafanua "Jehovah Raah."
9. Fafanua "Jehovah Rapha."
10. Fafanua "Jehovah Shammah."
11. Fafanua "Jehovah Tsidkenu."
12. Fafanua "Jehovah Mekoddishkem."
13. Fafanua "El Olam."
14. Fafanua "Elohim."
15. Fafanua "Quanna."

16. Fafanua "Jehovah Jireh."
17. Fafanua "Jehovah Shalom."
18. Fafanua "Jehovah Sabaoth."
19. Ni jina gani la Mungu unalopenda zaidi, na kwa nini?

KUANDAA BIBI

ARUSI

Juzuu 6

Hukumu

"LAKINI TUNAPOHUKUMIWA,
TUNATENGWA NA BWANA,
ILSI TUWE TUSIHUKUMIWE;
PAMOJA NA DUNIA."

1 WAKORINTHO 11:32

MALIPO AU MATOKEO YA DHAMBI; NI MAUTI.

WARUMI 6:23

"Kwa maana mshahara wa dhambi ni mauti; lakini zawadi ya Mungu ni uzima wa milele kwa njia ya Yesu Kristo Bwana wetu."

MAUTI NI; KUZIMU NA ZIMWI LA MOTO LA MILELE.

UFUNUO 20:11-15

"Nikaona kiti cha enzi kikubwa cheupe, na yule aliyeketi juu yake, ambayo uso wake nchi na mbingu zilikimbia; na hapakuwa na mahali pao. ¹²Nikaona wafu, wadogo na wakubwa, wamesimama mbele za Mungu; na vitabu vilifunguliwa: na kitabu kingine kilifunguliwa, ambacho ni kitabu cha uzima: na wafu walipewa hukumu kutokana na

mambo yale yaliyoandikwa katika vitabu, kulingana na matendo yao. ¹³Na bahari ikatoa wafu waliokuwa ndani yake; na mauti na kuzimu wakatoa wafu waliokuwa ndani yao: na kila mtu alihukumiwa kulingana na matendo yake. ¹⁴Na mauti na kuzimu vikatiwa ndani ya zimwi la moto. Hii ni mauti ya pili. ¹⁵Na yeyote ambaye hakuonekana kuwa ameandikwa katika kitabu cha uzima alitiwa ndani ya zimwi la moto."

YOHANA 5:25-29

"Amin, amin, nawaambia, Saa inakuja, na sasa ipo, wakati wafu watasikia sauti ya Mwana wa Mungu: na wale wataosikia wataishi. ²⁶Kwa maana Baba ana uzima ndani yake mwenyewe; hivyo amempa Mwana awe na uzima ndani yake mwenyewe; ²⁷Na amempa mamlaka ya kuhukumu pia, kwa sababu yeye ni Mwana wa mwanadamu. ²⁸Msishangae kwa jambo hili: kwa maana saa inakuja, ambayo wote walio katika makaburi watasikia sauti yake, ²⁹Nao watatoka; wale waliotenda mema, kwa ufufuo wa uzima; na wale waliotenda maovu, kwa ufufuo wa hukumu."

DANIELI 12:1-2

"Na wakati ule atasimama Mikaeli, mtukufu mkuu anayesimama kwa ajili ya watu wako: na kutakuwa na wakati wa dhiki, kama haijawahi kuwa tangu kuwako taifa hata wakati ule: na wakati ule watu wako wataokolewa, kila aliyeonekana kuwa ameandikwa katika kitabu. ²Na wengi wa wale waliolala katika mavumbi ya dunia wataamka, wengine kwa uzima wa milele, na wengine kwa aibu na dharau ya milele."

MUNGU ANA TAMAA KWAMBA HAKUNA Mtu APOTEE, BALI WOTE WAFIKIE TOBA.

YOHANA 3:16

"Kwa maana Mungu aliupenda ulimwengu hata akamtoa Mwanawe wa pekee, ili kila mtu amwaminiye asipotee, bali awe na uzima wa milele."

1 TIMOTHEO 2:3-4

"Kwa maana hii ni nzuri na kupendeza machoni pa Mungu Mwokozi wetu; ⁴Ambaye anataka watu wote waokolewe, na kufika katika ujuzi wa kweli."

MATENDO 11:15-18

"Na nilipoanza kusema, Roho Mtakatifu aliwashukia, kama alivyotushukia sisi mwanzoni. ¹⁶Ndipo nikakumbuka neno la Bwana, jinsi alivyosema, Yohana hakika aliwabatiza kwa maji; lakini ninyi mtabatizwa kwa Roho Mtakatifu. ¹⁷Basi kwa kuwa Mungu aliwapa zawadi kama alivyotupa sisi, tulioamini kwa Bwana Yesu Kristo; mimi ni nani, ningeweza kumpinga Mungu? ¹⁸Waliposikia mambo hayo, wakakaa kimya, wakamtukuza Mungu, wakisema, Basi Mungu amewapa pia mataifa toba kwa uzima."

EZEKIELI 18:30-32

"Kwa hivyo nitawahukumu, nyinyi nyumba ya Israeli, kila mmoja kwa njia zake, asema Bwana Mungu. Tubuni, na jiacheeni na makosa yenu yote; ili uovu usiwe kilele chenu. ³¹ Jitupieni mbali makosa yenu yote mliyoyatenda; na jifanyieni moyo mpya na roho mpya: kwa nini mng'ang'anie kufa, enyi nyumba ya Israeli? ³² Kwa maana sipendezwi na kifo cha yeye anayekufa, asema Bwana Mungu: basi jiokoeni, na muishiwe."

TUNATAKIWA KUTAMBUA DHAMBI ZETU, KWA MUNGU.

WARUMI 3:23

"Kwa maana wote wametenda dhambi, na kukosa utukufu wa Mungu."

ISAIA 59:1-21

"Tazama, mkono wa Bwana haujapunguka, hauwezi kuokoa; wala sikio lake haliziwi, haliwezi kusikia: ² Lakini uovu wenu umekutenganisha na Mungu wenu, na dhambi zenu zimeficha uso wake kwenu, hata hatasikia. ³ Kwa maana mikono yenu imechafuka na damu, na vidole vyenu na uovu; midomo yenu imesema uongo, ulimi wenu umetamka upotovu. ⁴ Hakuna aitakaye haki, wala asemaye kweli: wanaamini upuuzi, na husema uongo; wanaota uovu, na kuzaa maovu. ⁵ Wanatoa mayai ya fira, na kusuka utando wa buibui: yeye akila mayai yao hufa, na yale yanayopondwa hutokea kuwa nyoka. ⁶ Matando yao hayatawaa nguo, wala hawatajifunika kwa kazi zao: kazi zao ni za uovu, na kitendo cha jeuri kiko mikononi mwao. ⁷ Miguu yao inakimbilia uovu, na wanaharakisha kumwaga damu isiyo na hatia: mawazo yao ni ya uovu; uharibifu na maangamizo yako njiani mwao. ⁸ Njia ya amani hawajui; na hakuna hukumu katika matembezi yao: wameyapinda njia zao: yeyote atakayetembea humo hatajua amani. ⁹ Kwa hivyo hukumu iko mbali nasi, wala haki haitufikii: tunangojea mwanga, lakini tazama giza; kwa mwangaza, lakini tunatembea katika giza. ¹⁰ Tunapapasa kuta kama vipofu, na tunapapasa kama tusio na macho: tunakosekana mchana kama usiku; tuko katika mahali pa ukiwa kama wafu. ¹¹ Tunalia kama dubu, na kuomboleza kama njiwa: tunatafuta hukumu, lakini hakuna; wokovu, lakini iko mbali nasi. ¹² Kwa maana makosa yetu yamezidi mbele yako, na dhambi zetu zinatushitaki: kwa maana makosa yetu yako nasi; na kuhusu uovu wetu, tunajua; ¹³ Kwa kukosea na kumwambia uongo Bwana, na kumwacha Mungu wetu, kusema uonevu na uasi, kutoa na kutamka maneno ya uwongo kutoka moyoni. ¹⁴ Na hukumu imepinduliwa nyuma, na haki imesimama mbali: kweli imeanguka barabarani, na haki haiwezi kuingia. ¹⁵ Naam, kweli imekosekana; na yeye aachao uovu hujifanya mwenyewe mawindo: na Bwana akaiona, na ikamchukia kuwa hakuna hukumu. ¹⁶ Naye akaona kuwa hakuna mtu, akashangaa kuwa hakuna mwenye kusitetea: kwa hivyo mkono wake ukamwokoa; na haki yake, ikamshikilia. ¹⁷ Kwa maana alivaa haki kama silaha ya kifua, na kofia ya wokovu kichwani mwake; na alivaa mavazi ya kisasi kama nguo, na akavaa bidii kama joho. ¹⁸ Kulingana na matendo

yao, atalipa, hasira kwa maadui zake, malipo kwa wapinzani wake; kwa visiwa atalipa malipo. ¹⁹Basi wataogopa jina la Bwana kutoka magharibi, na utukufu wake kutoka mwacho wa jua. Adui atakapokuja kama mafuriko, Roho wa Bwana atainua bendera dhidi yake. ²⁰Na Mkombozi atakuja kwa Sayuni, na kwa wanaoacha makosa katika Yakobo, asema Bwana. ²¹"Kwa upande wangu, hii ndiyo agano langu nao, asema Bwana; Roho wangu ulioko juu yako, na maneno yangu niliyoyaweka kinywani mwako, hayatakoma kinywani mwako, wala kinywani mwa zao lako, wala kinywani mwa zao la zao lako, asema Bwana, tangu sasa hata milele."

WAKOLOSAI 3:6

"Kwa sababu ya mambo hayo hasira ya Mungu inakuja juu ya watu waasi."

WAEFESO 5:6

"Mtu yeyote asidanganywe kwa maneno ya bure: kwa maana kwa sababu ya mambo haya hasira ya Mungu inakuja juu ya watu waasi."

TOBA NI KUKIRI NA KUACHILIA DHAMBI ZETU.

MITHALI 28:13

"Yeye afichaye dhambi zake hatafanikiwa; lakini yeye akizikiri na kuazia atapata rehema."

LUKA 10:12-15

"Lakini nawaambieni, siku hiyo itakuwa rahisi zaidi kwa Sodoma kuliko kwa mji huo. ¹³Ole wenu, Korazini! Ole wenu, Bethsaida! Kwa maana kama miujiza ile ingefanyika Tiro na Sidoni, kama ilivyofanyika kwenu, wangelitoba muda mrefu, wakiwa wamevaa magunia na kujifukiza majivu. ¹⁴Lakini itakuwa rahisi zaidi kwa Tiro na Sidoni katika hukumu, kuliko kwenu. ¹⁵Na wewe Kapernaumu, uliyoinuliwa mbinguni, utashushwa hadi kuzimu."

1 YOHANA 1:8-10

"Tukisema kwamba hatuna dhambi, tunajidanganya wenyewe, na kweli haimo ndani yetu. ⁹Tukizikiri dhambi zetu, yeye ni mwaminifu na mwenye haki kutusamehe dhambi zetu na kututakasa kutoka kwa uovu wote. ¹⁰Tukisema kwamba hatujatenda dhambi, tunamfanya yeye kuwa mwongo, na neno lake halimo ndani yetu."

MATENDO 3:25-26

"Ninyi mko watoto wa manabii, na wa agano ambalo Mungu alifanya na baba zetu, akisema kwa Abrahamu, Na katika uzao wako mataifa yote ya dunia yatabarikiwa. ²⁶Kwenu kwanza Mungu, aliyemfufua Yesu Mwanawe, alimtura awabariki, akigeuza kila mmoja wenu kutoka kwa uovu wake."

MATENDO 5:30-31

""Mungu wa baba zetu alimfufua Yesu, ambaye ninyi mlimwua mkimtundika msituni.
³¹ Mungu alimwinua kwa mkono wake wa kuume kuwa Mkuu na Mwokozi, ili atoe toba kwa Israeli, na msamaha wa dhambi."

KISHA; TUENDELEE KWA MAGEUZO.

MATENDO 3:19

"Basi tubu, na mgeuzwe, ili dhambi zenu ziondolewe, wakati wa kupumzika kutoka kwa uwepo wa Bwana ufike."

MATENDO 15:3

"Na wakipelekwa na kanisa, walipitia Foinike na Samaria, wakitangaza mageuzo ya mataifa: na wakasababisha furaha kubwa kwa ndugu wote."

MATENDO 26:19-20

"Kwa hivyo, eee mfalme Agripa, sikuwa mwasi wa maono ya mbinguni: ²⁰ Bali nilionyesha kwanza kwa wale wa Dameski, na Yerusalemu, na katika sehemu zote za Yudea, na kwa mataifa, kwamba watubu na wamgeukie Mungu, na kufanya matendo yanayofaa toba."

MATHAYO 18:2-3

"Na Yesu akamwita mtoto mdogo, akamweka katikati yao, ³ Akasema, Amin nawaambieni, Msipogeuzwa, na kuwa kama watoto wadogo, hamtaingia katika ufalme wa mbinguni."

YOHANA 12:37-40

"Lakini ingawa alikuwa amefanya miujiza mingi mbele yao, hawakuamini kwake: ³⁸ Ili neno la nabii Isaya litimie, alilosema, Bwana, nani ameamini habari yetu? Na mkono wa Bwana umefunuliwa kwa nani? ³⁹ Kwa hiyo hawakuweza kuamini, kwa sababu Isaya alisema tena, ⁴⁰ Ameifanya macho yao kuwa vipofu, na kuganda moyo wao; ili wasione kwa macho, wala kufahamu kwa moyo, na wakageuzwa, nami niwaupenze."

WARUMI 12:1-2

"Basi nawasihi, ndugu, kwa huruma za Mungu, mjitoe miili yenu kwa dhabihu hai, takatifu, inayompendeza Mungu, ambayo ni ibada yenu ya kufaa. ² Wala msiwe na mwenendo wa dunia hii; bali mjibadilishe kwa kufanywa upya na akili yenu, ili mjue mapenzi ya Mungu, yaliyo mema, yanayopendeza, na yaliyo kamili."

MAGEUZO NI MFUATANO, TUWE SEHEMU YAKE KWA MAKUSUDI.

WAFILIPi 2:12

"Kwa hivyo, wapendwa wangu, kama mnavyotii daima, si tu wakati ninapokuwapo, bali sasa zaidi katika kukosekana kwangu, fanyeni wokovu wenu kwa woga na kutetemeka."

1 TIMOTHEO 4:7-8

"Lakini epuka hadithi za ubatili na za wazee, na jifunze kwa uaminifu zaidi. ⁸Maana mazoezi ya mwili yana faida kidogo: lakini ucha Mungu una faida kwa kila kitu, ukiwa na ahadi ya maisha ya sasa, na yale yatakayokuja."

2 TIMOTHEO 2:19

"Hata hivyo, msingi wa Mungu umesimama imara, ukiwa na muhuri huu, Bwana anawajua wale wake. Na, kila mtu aitwaye jina la Kristo aache uovu."

MUNGU NI HAKI NA HUKUMU.

ZABURI 89:14

"Haki na hukumu ndivyo makao ya kiti chako cha enzi; rehema na kweli zitatangulia mbele ya uso wako."

ZABURI 97:1-6

"Bwana ametawala; dunia ifurahi; visiwa vingi vifurahiye. ²Mawingu na giza vimemzunguka; haki na hukumu ndivyo makao ya kiti chake cha enzi. ³Moto unamtangulia, na kuwateketeza maadui wake pande zote. ⁴Umeme wake uliowangaza ulimwengu: dunia iliona, na kutikisika. ⁵Milima iliyeyuka kama nta mbele za Bwana, mbele za Bwana wa dunia yote. ⁶Mbinguni zinatangaza haki yake, na watu wote wanaona utukufu wake."

UFUNUO 14:6-7

"Nikaona malaika mwingine akiruka katikati ya mbingu, akiwa na injili ya milele kuhubiri wanaoishi duniani, na kwa kila taifa, na kabila, na lugha, na watu, ⁷Akiwa na sauti kubwa akisema, Mcheni Mungu, na mtukuzeni; kwa kuwa saa ya hukumu yake imefika: na mwabudu yeye aliyeumba mbingu, na nchi, na bahari, na vyanzo vya maji."

MUNGU HACHANGAMKI MTU.

WAROMA 2:9-11

"Mateso na huzuni, juu ya kila nafsi ya mtu atendaye maovu, kwa Myahudi kwanza, na pia kwa Mgentili; ¹⁰ Lakini utukufu, heshima, na amani, kwa kila mtu atendaye mema, kwa Myahudi kwanza, na pia kwa Mgentili: ¹¹ Maana Mungu hachangamki mtu."

MATENDO 10:34-36

"Basi Petro akafungua kinywa chake, akasema, Hakika naamini kwamba Mungu hachangamki mtu; ³⁵ Bali katika kila taifa yeye anayemcha, na kutenda haki, amekubaliwa naye. ³⁶ Neno alilotuma Mungu kwa wana wa Israeli, akihubiri amani kwa Yesu Kristo: (yeye ni Bwana wa wote:)"

KILA MMOJA WETU ATAVUNA; ALIVYOPANDA.

WAGALATIA 6:7-8

"Msipewa hewa; Mungu hadanganyiki: maana kila mtu atakavyopanda, ndivyo atakavyovuna. ⁸ Maana yeye apandaye kwa mwili, atavuna kwa mwili uharibifu; lakini yeye apandaye kwa Roho, atavuna kwa Roho uzima wa milele."

MITHALI 11:21

"Ingawa mkono uungane na mkono, mwovu hataadhibiwa; lakini uzao wa waadilifu utaokolewa."

MITHALI 19:5

"Shahidi wa uwongo hataadhibiwa, na yeye asemaye uongo hataepukana."

MITHALI 29:26

"Wengi hutafuta upendeleo wa mtawala; lakini hukumu ya kila mtu hutoka kwa Bwana."

HAKUNA SIRI; KWENYE MUNGU.

WAEBRANI 4:12-13

"Maana neno la Mungu ni hai, na lenye nguvu, na kali kuliko upanga wowote wenye makali mawili, ukivunja hata kugawanya nafsi na roho, na viungo na mfupa, na ni mchambuzi wa mawazo na nia za moyo. ¹³ Wala hakuna kiumbe kisicho wazi machoni pake: lakini vitu vyote vimefunguliwa na kuwa wazi machoni pa yeye ambaye sisi tunafanya naye."

YEREMIA 23:23-24

"Je, mimi ni Mungu wa karibu, asema Bwana, wala si Mungu wa mbali? ²⁴ Je, mtu yeyote anaweza kujificha mahali pa siri nisimwone? Asema Bwana. Je, mimi si kujaza mbingu na nchi? Asema Bwana."

KUWA NA UHAKIKA WA HII; DHAMBI YAKO ITAKUPATA.

NAMBARI 32:23

"Lakini msipofanya hivyo, tazameni, mmekosea dhidi ya Bwana: na kuwa na hakika dhambi yenu itakupata."

MWANZO 3:1-24

"Basi nyoka alikuwa mwerevu kuliko wanyama wote wa shambani aliyowafanya Bwana Mungu. Akamwambia mwanamke, Kweli, Mungu alisema, Hamwezi kula matunda ya mti wowote wa bustani? ² Naye mwanamke akamwambia nyoka, Tunaweza kula matunda ya miti ya bustani: ³ Lakini kuhusu tunda la mti ulio katikati ya bustani, Mungu amesema, Msili, wala msiguse, msije mkafa. ⁴ Naye nyoka akamwambia mwanamke, Hamtafa kabisa: ⁵ Kwa maana Mungu anajua ya kuwa siku mtakapokula, basi macho yenu yatafunguka, nanyi mtakuwa kama miungu, mkijua mema na mabaya. ⁶ Basi mwanamke alipoona ya kuwa mti ule ulikuwa mzuri wa kuliwa, na kuwa ulipendeza macho, na mti wa kutamaniwa kuufanya mtu mwenye hekima, akachukua tunda lake, akala, akampa pia mume wake aliye naye; naye akala. ⁷ Macho yao yote yakafunguka, wakajua ya kuwa walikuwa uchi; wakashona majani ya mtini, wakajifanyia mavazi. ⁸ Wakasikia sauti ya Bwana Mungu akitembea bustanini wakati wa baridi ya mchana: naye Adamu na mke wake wakajificha mbele ya uso wa Bwana Mungu kati ya miti ya bustani. ⁹ Naye Bwana Mungu akamwita Adamu, akamwambia, Uko wapi? ¹⁰ Naye akasema, Nikasikia sauti yako bustanini, nikaogopa, kwa sababu nilikuwa uchi; nikajificha. ¹¹ Akasema, Nani alikuambia ya kuwa wewe ni uchi? Je, umekula kutoka kwenye mti ule niliokuamuru usile? ¹² Naye mtu akasema, Mwanamke uliyenipa awe nami, alinipa kutoka kwenye mti, nami nikala. ¹³ Naye Bwana Mungu akamwambia mwanamke, Hiki ni nini ulichokifanya? Naye mwanamke akasema, Nyoka alinidanganya, nami nikala. ¹⁴ Naye Bwana Mungu akamwambia nyoka, Kwa kuwa umefanya hivi, wewe umelaaniwa juu ya mnyama wote, na juu ya wanyama wote wa shambani; utatambaa kwa tumbo lako, na utakula mavumbi siku zote za maisha yako: ¹⁵ Nami nitaweka uadui kati yako na mwanamke, na kati ya uzao wako na uzao wake; atakuponda kichwa, nawe utamponda kisigino. ¹⁶ Akamwambia mwanamke, Nitazidisha sana huzuni yako na mimba yako; kwa huzuni utazaa watoto; na hamu yako itakuwa kwa mume wako, naye atakutawala. ¹⁷ Naye Adamu akamwambia, Kwa kuwa umesikiliza sauti ya mke wako, na umekula kutoka kwenye mti ule niliokuamuru ukisema, Usile kwao: ardhi imelaaniwa kwa ajili yako; kwa huzuni utakula kwayo siku zote za maisha

yako; ¹⁸Miiba na miba pia itakuletea; na utakula mimea ya shambani; ¹⁹Kwa jasho la uso wako utakula mkate, mpaka urudi katika udongo; kwa maana kutoka humo ulichukuliwa: kwa maana wewe ni mavumbi, na utarudi katika mavumbi. ²⁰Naye Adamu akamwita jina la mke wake Hawa; kwa sababu yeye ndiye mama wa wote wanaoishi. ²¹Naye Bwana Mungu akamfanyia Adamu na mke wake kanzu za ngozi, akawavika. ²²Naye Bwana Mungu akasema, Tazama, mtu amekuwa kama mmoja wetu, akijua mema na mabaya: na sasa, asije akanyosha mkono wake, akachukua pia kutoka kwenye mti wa uzima, akale, akaishi milele: ²³Kwa hiyo Bwana Mungu akamtuma nje ya bustani ya Edeni, kulima ardhi aliyochukuliwa kutoka humo. ²⁴Basi akamfukuza mtu; akaweka upande wa mashariki mwa bustani ya Edeni Makerubi, na upanga wa moto uliogeuka kila upande, kulinda njia ya mti wa uzima."

KUNA AINA MBILI TOFAUTI; ZA HUKUMU.

1. HUKUMU YA MILELE.

HUKUMU HII HAIBADILIKI NA NI YA MWISHO.

MATHAYO 24:45-51

"Basi ni nani mtumwa mwaminifu na mwenye hekima, ambaye bwana wake amemweka kuwa msimamizi wa nyumba yake, awape chakula kwa wakati wake? ⁴⁶Heri yake mtumwa huyo, ambaye bwana wake atakapokuja atampata akifanya hivyo. ⁴⁷Kweli nawaambieni, Atamfanya msimamizi wa mali yake yote. ⁴⁸Lakini kama mtumwa huyo mbaya atasema moyoni mwake, Bwana wangu atachelewa kuja; ⁴⁹Na ataanza kuwapiga watumwa wenzake, na kula na kunywa pamoja na walevi; ⁵⁰bwana wa mtumwa huyo atakuja siku ambayo hatakutarajia, na saa ambayo hajui, ⁵¹Naye atamkata vipande vipande, na kumweka mahali pamoja na wanafiki: huko kutakuwa na kilio na kuguruma kwa meno."

MATHAYO 8:1-12

"Aliposhuka kutoka mlimani, umafi mkubwa wa watu ulimfuata. ²Na tazama, mkoma aliyekuja akamsujudia, akisema, Bwana, ukitaka, unaweza kunisafisha. ³Yesu akanyosha mkono wake, akamgusa, akisema, Nataka; safishwa. Na mara ukoma wake ukasafishwa. ⁴Na Yesu akamwambia, Angalia usimwambie mtu yeyote; lakini nenda, jionyeshe kwa kuhani, utoe sadaka aliyoamuru Musa, kuwa ushuhuda kwao. ⁵Yesu alipoingia Kafarnaumu, mjumbe wa jeshi alimwendea, akimwomba, ⁶Akanena, Bwana, mtumwa wangu amelala nyumbani mwenye kupooza, akiwa na mateso makubwa. ⁷Yesu akamwambia, Nitaenda nikamponye. ⁸Mjumbe wa jeshi akajibu akasema, Bwana, mimi sistahili uingie chini ya paa langu; lakini sema neno tu, na mtumwa wangu atapona. ⁹Kwa maana mimi ni mtu chini ya mamlaka, nina askari chini yangu: na nikimwambia huyu, Nenda, na huenda; na mwingine, Njoo, na huja; na mtumwa wangu, Fanya hivi, na hufanya. ¹⁰Yesu aliposikia, alistaajabu, akawaambia wale waliomfuata,

Kweli nawaambieni, sijapata imani kama hii, hata katika Israeli. ¹¹ Nami nawaambieni, Wengi watatoka mashariki na magharibi, wakakae pamoja na Ibrahimu, na Isaka, na Yakobo, katika ufalme wa mbinguni. ¹² Lakini wana wa ufalme watapelekwa nje katika giza la nje: huko kutakuwa na kilio na kuguruma kwa meno."

MATHAYO 25:29-30

"Kwa maana kila mwenye kuwa na atapewa zaidi, na atakuwa na wingi; lakini yeye asiye na, hata alichu nayo kitachukuliwa. ³⁰ Na mtupeni mtumwa asiye faa nje katika giza la nje: huko kutakuwa na kilio na kuguruma kwa meno."

LUKA 13:24-28

"Jitahidi kuingia kwa mlango mwembamba; kwa maana wengi, nawaambieni, watataka kuingia, na hawataweza. ²⁵ Mwenye nyumba akiisha ameamka, na kufunga mlango, nanyi mkaanza kusimama nje, na kugonga mlango, mkiwa mnena, Bwana, Bwana, fungulia; naye atajibu kuwambieni, Sijui mnatoka wapi: ²⁶ Hapo mtaanza kusema, Tulikula na kunywa mbele yako, na ulifundisha katika mitaa yetu. ²⁷ Lakini atasema, Nawaambieni, Sijui mnatoka wapi; nendeni mbali nami, ninyi wafanyikazi wa uovu. ²⁸ Huko kutakuwa na kilio na kuguruma kwa meno, mtakapona Ibrahimu, na Isaka, na Yakobo, na manabii wote, katika ufalme wa Mungu, na ninyi mkipewa nje."

MATHAYO 22:1-14

"Yesu akajibu akawaambia tena kwa mifano, akisema, ² Ufalme wa mbinguni unafanana na mfalme fulani, aliyemfanyia mwanawe harusi, ³ Akawatuma watumwa wake kuwaita wale waliokaribiwa kwenye harusi: na hawakutaka kuja. ⁴ Tena, akawatuma watumishi wengine, akisema, Waambieni wale waliokarishiwa, Tazameni, nimeandaa chakula cha jioni: ng'ombe wangu na wale waliotundikwa wamechinjwa, na kila kitu kiko tayari: njooni kwenye harusi. ⁵ Lakini wakaupuuza, wakaenda zao, mmoja akaenda shambani mwake, mwingine akaenda kwenye biashara yake: ⁶ Na wale waliobaki wakamkamata watumishi wake, wakawatendea kwa ukatili, na kuwaua. ⁷ Lakini mfalme aliposikia habari hiyo, akashtuka: akawatuma majeshi yake, akawaangamiza wauaji hao, na kuchoma mji wao moto. ⁸ Kisha akawaambia watumishi wake, Harusi iko tayari, lakini wale waliokarishiwa hawakuwa wa kustahili. ⁹ Basi nendeni kwenye njia kuu, na mwalikeni wote mtakaowakuta, kwenye harusi. ¹⁰ Basi hao watumishi wakatoka kwenye njia kuu, wakakusanya wote waliowakuta, wabaya na wazuri: na harusi ikajaa wageni. ¹¹ Na mfalme alipoingia kuwaona wageni, akamwona mtu mmoja ambaye hakuvaa vazi la harusi: ¹² Na akamwambia, Rafiki, umekujaje hapa hukuwa na vazi la harusi? Naye hakujibu. ¹³ Kisha mfalme akawaambia watumishi, Mfungeni mikono na miguu, na mchukue, na mtupe katika giza la nje, huko kutakuwa na kilio na kuguruma kwa meno. ¹⁴ Kwa maana wengi wameitwa, lakini wachache wamechaguliwa."

MATHAYO 13:37-43

"Akawajibu akawaambia, Yeye apandaye mbegu nzuri ni Mwana wa mwanadamu; ³⁸Shamba ni ulimwengu; mbegu nzuri ni watoto wa ufalme; lakini nyasi mbaya ni watoto wa mwovu; ³⁹Adui aliyeyapanda ni Ibilisi; mavuno ni mwisho wa ulimwengu; na wahongaji ni malaika. ⁴⁰Kwa hivyo kama nyasi mbaya zinakusanywa na kuchomwa motoni; ndivyo itakavyokuwa mwishoni mwa ulimwengu huu. ⁴¹Mwana wa mwanadamu atawatuma malaika wake, na watakusanya kutoka katika ufalme wake kila kitu kinachofadhaisha, na wale wafanyao uovu; ⁴²Na watawatupa katika tanuru ya moto: huko kutakuwa na kilio na kuguruma kwa meno. ⁴³Kisha wema wataangaza kama jua katika ufalme wa Baba yao. Yeye mwenye masikio ya kusikia, na asikie."

MATHAYO 7:21-23

"Si kila mtu anayenisema, Bwana, Bwana, ataingia katika ufalme wa mbinguni; bali yeye afanyaye mapenzi ya Baba yangu aliye mbinguni. ²²Wengi wataniambia siku hiyo, Bwana, Bwana, hatukutabiri kwa jina lako? Na kwa jina lako tukatoka mapepo? Na kwa jina lako tukafanya miujiza mingi? ²³Ndipo nitawaambia waziwazi, Sikuwajua kamwe: nendeni mbali nami, enyi mfanyao maovu."

2. HUKUMU DUNIANI.

UPENDO WA MUNGU HUJALI HUKUMU, ILI KUKUVUTIA UMAKINI KUPITIA VIJARIBU NA MATUKIO.

MUNGU HUFAYA HIVI ILI AKUONDOLEE DHAMBI. NA MATEKELIZO KATIKA; ZIMWI LA MOTO LA MILELE.

ISAYA 42:1-4

"Tazama mtumishi wangu, nami nammweka; mteule wangu, ambaye nampendezwa naye; nimeweka roho yangu juu yake: ataleta hukumu kwa mataifa. ²Hatalia, wala hatapa sauti, wala hataisikisha sauti yake mitaani. ³Hataivunja mwanzi uliokunjwa, wala hatazimshi utambi unaowaka; ataleta hukumu kwa kweli. ⁴Hatachoka wala hatahofadhaika, mpaka atakapoweka hukumu duniani: na visiwa vitamngojea sheria yake."

ISAYA 45:5-7

"Mimi ni Bwana, wala hakuna mwingine, hakuna mungu ila mimi: nimekukwisha, ingawa hujakunifahamu: ⁶Ili wajue kuanzia mwacho wa jua, na kutoka magharibi, kwamba hakuna ila mimi. Mimi ni Bwana, wala hakuna mwingine. ⁷Mimi huumba mwanga, na kuumba giza: mimi hufanya amani, na kuumba shari: mimi Bwana hufanya mambo yote hayo."

MUNGU HUWAADABU; WALE ANAOWAPENDA.

MITHALI 3:11-12

"Mwanangu, usidharau adhabu ya Bwana; wala usichoke kukarabatiwa naye. ¹²Kwa maana Bwana humkumbuka yeye ampendezaye, kama vile baba kwa mwana ampendezaye."

WAEBRANI 12:6-9

"Kwa maana Bwana humkumbuka yeye ampendezaye, na humpigia mkono kila mwana amkubaliye. ⁷Mkiivumilia adhabu, Mungu anawatendea kama wanawe; maana ni mwana gani asiyeadhibiwa na baba? ⁸Lakini mkiwa pasipo adhabu, ambayo wote mmeshiriki, basi ninyi ni watoto wa nje, wala si wana. ⁹Zaidi ya hayo, tulikuwa na baba wa mwili wetu waliotuadhibu, nasi tukawaheshimu; je, hatutamsikiliza zaidi Baba wa roho, na kuishi?"

UFUNUO 3:15-19

"Najua matendo yako, kwamba wewe si baridi wala si moto; ningependa uwe baridi au moto. ¹⁶Basi kwa kuwa wewe ni mwenye joto la kawaida, wala si baridi wala si moto, nitakutapika kinywani mwangu. ¹⁷Kwa kuwa unasema, Mimi ni tajiri, nimejaliwa, sina haja ya kitu; wala hujui kwamba wewe ni mwenye shida, mwenye huzuni, maskini, kipofu, na uchi. ¹⁸Ninakushauri ununue kwangu dhahabu iliyochoywa moto, upate kuwa tajiri; na mavazi meupe, uvawe, na aibu ya uchi wako isionekane; na utie macho yako dawa ya macho, upate kuona. ¹⁹Wote ninayowapenda, nawakemea na kuwaadhibu; basi fanyia bidii, na tubu."

HAITAKIWI KUKANUSHA DHAMBI ZETU, WALA UKALI WA MATOKEO YA DHAMBI.

1 WAKORINTHO 11:31-32

"Kwa maana tukijihukumu sisi wenyewe, hatungehukumiwa. ³²Lakini tunapohukumiwa, tunaadhibiwa na Bwana, tusihukumiwa pamoja na ulimwengu."

1 WAKORINTHO 9:24-27

"Hamjui ya kwamba wote wanaokimbia uwanjani, wanaokimbia, lakini mmoja hupokea tuzo? Mkiimbieni hivyo, mpate kushinda. ²⁵Na kila mtu anayejitahidi kushinda, hujinyima mambo yote. Hao wanafanya hivyo ili kupokea taji linaloangamia; lakini sisi taji lisiloangamia. ²⁶Basi mimi hukimbia, si kwa mwelekeo usiojulikana; hivyo hupigana mimi, si kama mpigaye hewa. ²⁷Bali ninadhibu mwili wangu, na kumtii; ili siwe, baada ya kuwahubiria wengine, mimi mwenyewe nikatiliwe mbali."

WAEBRANI 10:26-31

"Kwa maana tukitenda dhambi kwa makusudi, baada ya kupokea ujuzi wa kweli, basi hakuna dhabihu ya dhambi inayobaki. ²⁷ Lakini kutarajia kwa hofu hukumu na hasira ya moto, itakayowateketea maadui. ²⁸ Yeye aliyedharau sheria ya Musa alikufa pasipo huruma kwa mashahidi wawili au watatu. ²⁹ Basi mtakadiriaje adhabu kali zaidi, atakayestahili yeye aliyemkanyaga Mwana wa Mungu, na akaihesabu damu ya agano, ambayo alitakaswa nayo, kuwa kitu kisicho takatifu, na akamtukane Roho wa neema? ³⁰ Kwa maana tunamjua yeye aliyesema, Mimi nitafidia, nitalipa, asema Bwana. Na tena, Bwana atawahukumu watu wake. ³¹ Ni jambo la hofu kuangukia mikononi mwa Mungu aliye hai."

2 WAKORINTHO 13:5

"Jichunguze mwenyewe, kama uko katika imani; jijaribu mwenyewe. Hamjijui wenyewe, ya kwamba Yesu Kristo yumo ndani yenu, isipokuwa ninyi mmevurugika?"

YOBA 13:23

"Ni wangapi maovu yangu na dhambi zangu? Nifahamishe uasi wangu na dhambi yangu."

ZABURI 4:4-5

"Simamieni kwa hofu, wala msitende dhambi; msalimieni mioyoni mwenu juu ya kitandani, na nyamazeni. Sela. ⁵ Toeni dhabihu za haki, na mwamini Bwana."

ZABURI 119:120

"Ngozi yangu inatetemeka kwa kukuogopa; na ninaogopa hukumu zako."

KATIKA HUKUMU; MARA NINGI TUNAONA NDANI YA ULIMWENGU USIOONEKANA; KATIKA UFALME WA MAJINI.

UFALME WA MASHEITANI HUINGIA KATIKA MAISHA YA Mtu; KUPITIA USHIRIKIANO (DHAMBI) - NAO.

WAEFESO 4:27

"Msipe nafasi Ibilisi."

UFUNUO 18:4

"Nikasikia sauti nyingine kutoka mbinguni, ikisema, Tokeni nje mke huyu, enyi watu wangu, msishiriki dhambi zake, wala msipewa mapigo yake."

YAKOBO 4:4

"Enyi mnaofanya uzinzi, hamjui kwamba urafiki wa dunia ni uadui na Mungu? Kwa hiyo, yeyote atakayekuwa rafiki wa dunia ni adui wa Mungu."

1 WAKORINTHO 5:1-5

"Imekuwa habari ya kawaida kwamba kuna uasherati miongoni mwenu, na uasherati wa namna ambayo hata kati ya Mataifa haijawahi kutajwa, kwamba mtu amemchukua mke wa baba yake. ²Na ninyi mmejivuna, wala hamkuomboleza, ili yule aliyetenda jambo hili atolewe miongoni mwenu. ³Kwa maana mimi, nikiwa mbali kwa mwili, lakini kwa roho niko pamoja nanyi, nimeamua tayari, kana kwamba nilikuwepo, juu ya yule aliyetenda jambo hili, ⁴Kwa jina la Bwana wetu Yesu Kristo, mtakapokusanyika pamoja, na roho yangu, kwa nguvu za Bwana wetu Yesu Kristo, ⁵Kumtia mtu huyo mikononi mwa Shetani kwa ajili ya kuharibika kwa mwili, ili roho yake iondolewe siku ya Bwana Yesu."

1 TIMOTHEO 1:18-20

"Amri hii nakabidhi kwako, mwanangu Timotheo, kwa mujibu wa unabii uliotangulia juu yako, ili uweze kupigana vita vizuri kwa kuzifuata; ¹⁹Ukishikilia imani, na dhamiri njema; ambayo wengine wakiikataa kuhusu imani wameipindua: ²⁰Miongoni mwao ni Hymenayo na Aleksanda; ambao nimewaweka mikononi mwa Shetani, ili wajifunze kutoa matusi."

HABARI NJEMA KUHUSU HUKUMU; TUKITUBU NA KUACHIA DHAMBI ZETU, BWANA ATAANZA; MCHAKATO WA KUREJESHA.

ZABURI 32:3-5

"Nilipokaa kimya, mifupa yangu ilikauka kwa sababu ya kilio changu mchana kutwa. ⁴Kwa maana mchana na usiku mkono wako ulinikandamiza: unyevu wangu ukageuka kuwa kame kama wa msimu wa kiangazi. Sela. ⁵Nilikiri dhambi zangu kwako, wala sikuificha uovu wangu. Nikasema, Nitakiri makosa yangu kwa Bwana; nawe ukasamehe uovu wa dhambi yangu. Sela. "

WAEBRANI 8:10-12

"Maana huu ndio agano nitakalofanya na nyumba ya Israeli siku zile, asema Bwana; nitaweka sheria zangu katika akili zao, na kuziandika katika mioyo yao: nami nitakuwa Mungu wao, nao watakuwa watu wangu: ¹¹Wala hawatafundishana, kila mtu ndugu yake, wakisema, Mjue Bwana: maana wote watanijua, kutoka kwa mdogo hadi mkubwa. ¹²Kwa maana nitakuwa mwenye rehema kwa udhalimu wao, na dhambi zao na maovu yao sitakumbuka tena."

ISAIA 43:25

"Mimi, mimi mwenyewe, ndiye nafutaye ukiukwaji wako kwa ajili yangu mwenyewe, wala sitakumbuki dhambi zako."

WAEBRANI 10:16-17

"Huu ndio agano nitakalofanya nao siku zile, asema Bwana, nitaweka sheria zangu katika mioyo yao, na katika akili zao nitaziandika; ¹⁷ Na dhambi zao na maovu yao sitakumbuka tena."

ZABURI 103:11-13

"Kwa maana jinsi mbingu zilivyo juu ya nchi, ndivyo rehema yake kuwa kwa wamchao. ¹² Kama mashariki yako mbali na magharibi, ndivyo alivyotutenganishia makosa yetu. ¹³ Kama baba anavyowaonea huruma watoto wake, ndivyo Bwana anavyowaonea huruma wamchao."

ISAIA 1:18

"Kuja sasa, na tujadiliane, asema Bwana: ijapo dhambi zenu zikiwa kama zambarau, zitakuwa nyeupe kama theluji; ijapo zikiwa nyekundu kama shani, zitakuwa kama safu."

YOELI 2:23-27

"Basi furahini, enyi watoto wa Sayuni, na msifurahi kwa Bwana Mungu wenu: kwa maana amekupa mvua ya mapema kwa kadiri, na atakuleteeni mvua, mvua ya mapema na ya mwisho katika mwezi wa kwanza. ²⁴ Na viwanja vitajaa nafaka, na mapipa yatapita mwisho kwa divai na mafuta. ²⁵ Nami nitakurejeshea miaka ambayo nzige iliyala, na funza, na kiwavujavuja, na mla-majani, jeshi langu kubwa nililowatuma kwenu. ²⁶ Mtakula kwa wingi, na mtashiba, na kumsifu jina la Bwana Mungu wenu, ambaye amekutendea mambo ya ajabu: na watu wangu hawatafanyiwa aibu milele. ²⁷ Na mtajua kuwa mimi nipo katikati ya Israeli, na kuwa mimi ndiye Bwana Mungu wenu, wala hakuna mwingine: na watu wangu hawatafanyiwa aibu."

YEREMIA 32:37-44

"Tazama, nitawakusanya kutoka katika nchi zote, nilizowapeleka kwa hasira yangu, na kwa ghadhabu yangu, na kwa ukarimu wa hasira; nami nitawarudisha tena mahali hapa, na nitawafanya wakaishi kwa amani: ³⁸ Na watakuwa watu wangu, na mimi nitakuwa Mungu wao: ³⁹ Nami nitawapa moyo mmoja, na njia moja, ili waniogope milele, kwa faida yao, na ya watoto wao baadaye: ⁴⁰ Nami nitafanya agano la milele nao, kwamba sitageuka kutoka kwao, kuwatendea wema; bali nitaweka hofu yangu katika mioyo yao, ili wasitoke kwangu. ⁴¹ Naam, nitafurahi juu yao kuwatendea wema, na nitawapanda katika nchi hii kwa hakika kwa moyo wangu wote na kwa roho yangu yote. ⁴² Maana hivi asema Bwana; Kama vile nimewaletea watu hawa shari hii yote kubwa, ndivyo nitakavyowaletea wema wote niliowaahidi. ⁴³ Na mashamba

yatanunuliwa katika nchi hii, mnayosema, Ni jangwa bila mwanadamu au mnyama; imetolewa mikononi mwa Wakaldayo. ⁴⁴Watu watanunua mashamba kwa fedha, na kusaini hati, na kuzitia muhuri, na kuchukua mashahidi katika nchi ya Benyamini, na katika maeneo karibu na Yerusalemu, na katika miji ya Yuda, na katika miji ya milimani, na katika miji ya bonde, na katika miji ya kusini: maana nitafanya uhamisho wao urudi, asema Bwana."

KAMA TUTAKATA KUKUBALI MAADHIBU YA MUNGU KATIKA HUKUMU, TUTAHARIBIKA.

WAAMUZI 3:12

"Na wana wa Israeli wakafanya mabaya tena machoni pa Bwana: na Bwana akamwezesha Egloni mfalme wa Moabu dhidi ya Israeli, kwa sababu walikuwa wamefanya mabaya machoni pa Bwana."

ISAIA 1:20

"Lakini mkiukataa na kuasi, mtakuliwa na upanga: maana kinywa cha Bwana kimesema hivyo."

ISAIA 3:11

"Ole wake mwovu! Itakuwa vibaya kwake: maana malipo ya mikono yake atapewa."

ISAIA 34:1-17

"Karibuni, enyi mataifa, msikie; na sikilizeni, enyi watu: ardhi na yote yaliyomo ndani yake na isikie; ulimwengu, na vitu vyote vinavyotoka humo. ²Maana hasira ya Bwana iko juu ya mataifa yote, na ghadhabu yake juu ya majeshi yao yote: amewaangamiza kabisa, amewakabidhi kwa kuchinjwa. ³Maiti yao pia itatupwa nje, na harufu yao itapanda kutoka kwa miili yao, na milima itayeyuka kwa damu yao. ⁴Na jeshi lote la mbinguni litayeyuka, na mbingu zitakunjwa kama kitabu: na jeshi lao lote litaanguka, kama jani linavyoanguka kutoka kwenye mzabibu, na kama mtini unavyoanguka kutoka kwenye mti wa mtini. ⁵Maana upanga wangu utachovya mbinguni: tazama, utashuka juu ya Edomu, na juu ya watu wa laana yangu, kwa hukumu. ⁶Upanga wa Bwana umejaa damu, umejaa mafuta, na kwa damu ya kondoo na mbuzi, na mafuta ya figo za kondoo dume: maana Bwana ana dhabihu huko Botsra, na kuchinjwa kikubwa katika nchi ya Edomu. ⁷Na farasi wa mazingaombwe watahuka pamoja nao, na ng'ombe wachanga pamoja na ng'ombe wakubwa; na nchi yao itajaa damu, na mavumbi yao yatajaa mafuta. ⁸Maana ni siku ya kisasi cha Bwana, na mwaka wa malipo kwa mzozo wa Sayuni. ⁹Na vijito vyake vitageuzwa kuwa lami, na mavumbi yake kuwa kiberiti, na nchi yake itakuwa lami moto. ¹⁰Hautazimika usiku wala mchana; moshi wake utapanda milele: kizazi hata kizazi itakuwa porini; hakuna atakayepita humo milele na milele. ¹¹Lakini mnanidi na kigong'ota watakipachika; bundi pia na kunguru watakaishi humo: naye atanyoshea juu yake mstari wa machafuko, na mawe ya utupu. ¹²Watawaita

wakuu wake kwenye ufalme, lakini hakuna atakayekuwepo, na wakuu wake wote watakuwa si kitu. ¹³Na miiba itamea katika majumba yake, miba na michomoro katika ngome zake: na itakuwa makao ya majoka, na uwanja wa bundi. ¹⁴Wanyama wa pori wa jangwani pia watakutana na wanyama wa pori wa kisiwa, na satiri atalia kwa mwenzake; bundi mweupe pia atapumzika hapo, na kutafuta mahali pa kupumzika. ¹⁵Hapo bundi mkubwa atajifukia kiota, na kutaga mayai, na kuwayatamia, na kuwakusanya chini ya kivuli chake: hapo pia tai watakusanywa, kila mmoja na mwenziwe. ¹⁶Tafuteni katika kitabu cha Bwana, na msome: hakuna hata mmoja wa haya atakayekosa, wala hakuna atakayekosa mwenziwe: kwa maana kinywa changu kimeamuru, na roho yake imewakusanya. ¹⁷Naye amewapigia kura, na mkono wake umegawanya kwao kwa mstari: watakimiliki milele, kizazi baada ya kizazi watakaishi humo."

MITHALI 13:13

"Anayedharau neno ataangamizwa: lakini anayeogopa amri atalipwa."

MITHALI 13:23

"Chakula kingi kipo katika kilimo cha maskini: lakini kuna kinachoangamizwa kwa ukosefu wa hukumu."

MITHALI 29:1

"Yeye ambaye mara kwa mara akikaripiwa anakuwa mgumu shingoni, ataharibiwa ghafla, na hata bila tiba."

YOSHUA 23:14-16

"Tazama, leo ninaenda njia ya dunia yote: na mnajua kwa moyo wenu wote na kwa roho zenu zote, kwamba hakuna kitu kimoja kilitokee kati ya yale mazuri yote ambayo Bwana Mungu wenu alisema kuhusu ninyi; yote yamekutekelezwa kwenu, wala hakuna kitu kimoja kilitokee. ¹⁵Kwa hivyo itatokea kwamba, kama vile mambo mazuri yote yamekujieni, ambayo Bwana Mungu wenu aliwaahidi; ndivyo Bwana atakavyowaleteeni mabaya yote, mpaka atakapowaharibu kutoka katika nchi hii nzuri ambayo Bwana Mungu wenu amekupa. ¹⁶Mtakapokiuka agano la Bwana Mungu wenu, alilowamuru, na mkawaenda mkamtumikia miungu mingine, na kuisujudu mbele yake; basi hasira ya Bwana itawashukia, na mtapotea upesi kutoka katika nchi nzuri aliyokupeni."

WALE WALIOPATWA NA MAADHIBU NA WAMESUMBULIWA; WAMEACHANA NA DHAMBI.

YEREMIA 31:9

"Watakuja kwa machozi, na kwa maombi nitawaongoza: nitawafanya watembe kando ya mito ya maji kwenye njia nyofu, ambayo hawatajikwaa: kwa maana mimi ni baba kwa Israeli, na Efraimu ni mzaliwa wangu wa kwanza."

1 PETRO 4:1-2

"Kwa kuwa basi Kristo aliteswa kwa ajili yetu mwilini, jipangeni nanyi kwa mawazo hayo hayo: kwa kuwa yeye aliyeteswa mwilini amekoma na dhambi; ²Ili asiishi tena siku zake zilizobaki mwilini kwa tamaa za wanadamu, bali kwa mapenzi ya Mungu."

KUMBUKA, MALEKA NA BWANA WANAFURAHIA KWA AJILI YAKO.

SEFANIA 3:17

"Bwana Mungu wako aliye katikati yako ni mwenye nguvu; atakuokoa, atakufurahia kwa furaha; ataacha kwa upendo wake, atakufurahia kwa kuimba."

LUKA 15:10

"Vivyo hivyo nawaambieni, kuna furaha mbele za malaika wa Mungu kwa ajili ya mwenye dhambi mmoja atubuaye."

MFUMO WA KUREJESHA, SI UFUMULIO WA HARAKA.

MFUMO HUU UNAHITAJI MUDI.

MFUMO HUU UNAHITAJI JUHUDI ZAKO, UKIFANYA KAZI PAMOJA NA MUNGU; SIKU HADI SIKU.

HII INAITWA; HEBUMA YAKO.

HII INAHITAJI NIDHAMU YAKO, UAMINIFU, UVUMILIVU NA UVUMILIVU.

ZABURI 115:14

"Bwana atakuzidisha zaidi na zaidi, wewe na watoto wako."

ZABURI 37:4

"Jifurahishe pia kwa Bwana: naye atakupa matakwa ya moyo wako."

MIKA 4:6-7

"Siku hiyo, asema Bwana, nitakusanya yule aliyepunguka, na nitamkumbusha yule aliyetekwa, na yule niliyemtesa; ⁷Na nitamfanya yule aliyekuwa mlemavu kuwa mabaki,

na yule aliyetupwa mbali kuwa taifa lenye nguvu: na Bwana atatawala juu yao mlimani Sayuni tangu sasa, hata milele."

USIKATE TAMA; WALA KURUDIA KWA SHETANI.

UTAFANIKIWA, KAMA HUTAKATAKA.

LAZIMA UFANIKIWE.

WAGALATIA 6:9

"Wala tusiache kufanya mema kwa uchovu; maana kwa wakati wake tutavuna, kama hatutakataa."

WAEBRANI 11:6

"Lakini pasi imani haiwezekani kumpendeza; maana yeye aendaye kwa Mungu afanye iwe kwamba yupo, na kwamba yeye huwalipa wale wamtafuta kwa bidii."

HESABU 23:19

"Mungu si mwanadamu, atakaye danganyika; wala mwana wa mwanadamu, atakaye tubu: atakasema, wala hatakufanya? Au atakasema, wala hatakitimiza?"

KUMBUKA MUNGU HUENDELEZA KAZI PAMOJA NAWE, NA NDANI YAKO.

MUNGU ANA TAMAA KWA MOYO WAKO WOTE; USHINDI WAKO.

1 YOHANA 4:4

"Ninyi ni wa Mungu, watoto wadogo, na mmewashinda; kwa sababu aliye ndani yenu ni mkubwa kuliko aliye ulimwenguni."

WAFILIPU 2:13

"Maana Mungu ndiye afanyaye kazi ndani yenu, kwa kutaka na kufanya kwa upende wake."

WAFILIPU 1:6

"Nikiwa na hakika ya jambo hili, kwamba yeye aliyeyanza kazi njema ndani yenu, atakamilisha hata siku ya Kristo Yesu."

MUNGU HUONGOZA DAIMA; KATIKA USHINDI MKUBWA.

1 WAKORINTHO 15:57

"Lakini Mungu ashukuriwe, atupaye ushindi kwa Bwana wetu Yesu Kristo."

2 WAKORINTHO 2:14

"Sasa Mungu ashukuriwe, anayetufanya daima tushinde katika Kristo, na kutufanya tuonekane harufu ya ujuzi wake katika kila mahali."

FURAHIA USHINDI WAKO; PAMOJA NA KRISTO.

YUDA 1:24-25

"Sasa kwake yeye awezaye kukuweka wasiwe na doa, na kukusimamisha mbele ya utukufu wake kwa furaha kuu, ²⁵Kwa Mungu pekee mwenye hekima, Mwokozi wetu, uwe utukufu na ukuu, mamlaka na nguvu, sasa na hata milele. Amina."

KUANDAA BIBI

ARUSI

Juzuu 6

Hukumu - Maswali

1. Soma 1 Wakorintho 11:32. Kwa nini Mungu huhukumu watu wake?
2. Soma Waroma 6:23. Ni nini mshahara wa dhambi?
3. Soma 1 Timotheo 2:4. Mungu anataka nini?
4. Soma Waroma 3:23. Watu wangapi wamefanya dhambi?
5. Soma Mithali 28:13. Ni hatua zipi mbili za toba ya kweli?
6. Soma Matendo 3:19. Wakristo wanafanya nini baada ya toba?
7. Soma Waroma 2:9-11. Je, Mungu huonyesha ubaguzi kati ya watu?
8. Soma Wagalatia 6:7-8. Fafanu maandiko haya.
9. Soma Yeremia 23:23-24. Je, watu wanaweza kuficha siri kwa Mungu?
10. Soma Hesabu 32:23. Je, mtu anaweza kuficha dhambi kwa Mungu?
11. Taja maeneo mawili tofauti ya Hukumu.
12. Soma Mithali 3:11-12. Mungu huadhibu nani?
13. Soma 1 Wakorintho 11:31-32. Kwa nini Mungu huadhibu watu wake?
14. Jinsi gani ufalme wa mapepo hupata njia ya kuingia maishani mwa Mkristo?
(Mathayo 12:43-45)
15. Soma Zaburi 32:3-5. Watu hupata msamaha vipi kutoka kwa Mungu?

16. Soma Mithali 29:1. Nini hutokea kwa asiyetubu?
17. Soma 1 Petro 4:1-2. Nani amemaliza na dhambi?
18. Soma Luka 15:10. Nani hufurahi wakati mtu anapotubu?
19. Je, kuna kitu chochote maishani mwako unachohitaji kutubu?
20. Soma Wagalatia 6:9. Utapokea nini kutoka kwa Mungu baada ya toba?
21. Soma Wafilipi 1:6. Ni ahadi gani ya Mungu katika maandiko haya?
22. Soma 1 Wakorintho 15:57. Mungu anataka uwe na nini kila siku?

KUANDAA BIBI

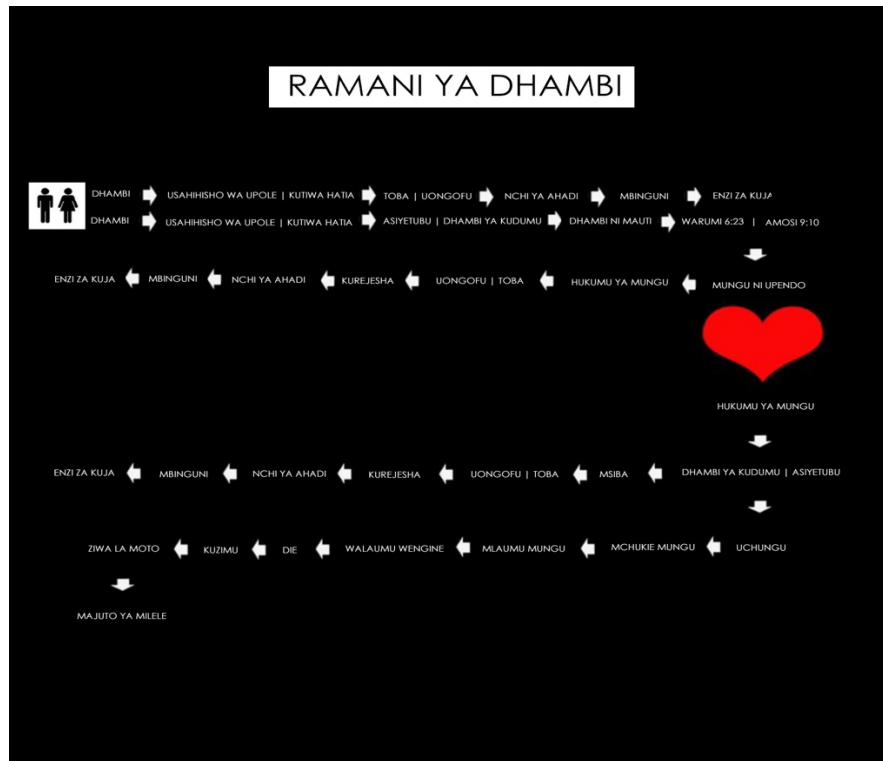
ARUSI

Juzuu 6

Ramani ya Dhambi

"WOTE NINAYOWAPENDA, NAWAADHIBU NA KUWATIA ADHABU;
KWA HIVYO WAVE NA BIDII NA TUBU."

UFUNUO 3:19

Tafuta eneo lako, kwenye ramani.

Chukua hatua zinazohitajika kufika kwenye eneo unalotaka.

WAEBRANI 13:8

"Yesu Kristo ni yeye yule jana, leo, na hata milele."

MITHALI 15:10

"Maadili ni machungu kwa yeye aachaye njia; na yeye achukiaayo kukaripiwa atakufa."

UFUNUO 2:19-23

"Najua matendo yako, na upendo, na huduma, na imani, na uvumilivu wako, na matendo yako; na ya mwisho kuwa zaidi ya ya kwanza.²⁰ Hata hivyo nina mambo machache dhidi yako, kwa kuwa unamruhusu yule mwanamke Jezebeli, anayejita nabii, kufundisha na kuwatangaza watumishi wangu wafanye uasherati, na kula mambo yaliyotolewa kwa sanamu.²¹ Nakampa nafasi atubu kwa uasherati wake; na hakutubu.²² Tazama, nitamtupia kitandani, na wale wafanyao uzinzi naye katika mateso makubwa, isipokuwa watubu kwa matendo yao.²³ Na nitaua watoto wake kwa kifo; na makanisa yote yatajua kwamba mimi ndiye ninaechunguza figo na mioyo: na nitakupatia kila mmoja wenu kulingana na matendo yako."

UFUNUO 3:1-3

"Na kwa malaika wa kanisa la Sardi andika; Haya yasemaye yeye aliye na roho saba za Mungu, na nyota saba; Najua matendo yako, kwamba una jina kwamba wewe u hai, lakini wewe ni mfu.² Kuwa mwenye kujihadhari, na kuimarisha mambo yaliyobaki, yaliyo karibu kufa: kwa kuwa sikupata matendo yako yamekamilika mbele za Mungu.³ Kumbuka jinsi ulivyopokea na kusikia, na shika kwa nguvu, na tubu. Ikiwa hutaweka akili, nitakuja kwako kama mwizi, na hutajua saa nitakapokujia."

NEHEMIA 9:1-38

"Siku ya ishirini na nne ya mwezi huu, wana wa Israeli walikusanyika kwa kufunga, na mavazi ya magunia, na mavumbi juu yao.² Na uzao wa Israeli walijitenga na wageni wote, na kusimama na kukiri dhambi zao, na uovu wa baba zao.³ Na walisimama mahali pamo, na kusoma katika kitabu cha sheria ya Bwana Mungu wao robo ya siku; na robo nyingine walikiri, na kumwabudu Bwana Mungu wao.⁴ Kisha walisimama kwenye ngazi, kati ya Walawi, Yoshua, na Bani, Kadmieli, Shebania, Buni, Sherebia, Bani, na Kenani, na walipiga kelele kwa sauti kubwa kwa Bwana Mungu wao.⁵ Kisha Walawi, Yoshua, na Kadmieli, Bani, Hashabnia, Sherebia, Hodija, Shebania, na Pethahia, wakasema, Simama na msifu Bwana Mungu wenu kwamilele na milele: na barikiwe jina lako lenye utukufu, lililo juu zaidi ya kila baraka na sifa.⁶ Wewe, wewe peke yako, ndiwe Bwana; umefanya mbingu, mbingu za mbingu, pamoja na jeshi lake zote, nchi, na vitu vyote vilivyo ndani yake, bahari, na vyote vilivyo ndani yake, na wewe unavihifadhi vyote; na jeshi la mbingu

linakusujudia. ⁷ Wewe ndiwe Bwana Mungu, uliyemchagua Abram, na ukamtoa kutoka Ur ya Wakaldayo, na ukampa jina la Abrahamu; ⁸ Na ukampata moyo wake mwaminifu mbele zako, na ukafanya agano naye kumpa nchi ya Wakanaani, Wahiti, Waamori, na Waperizi, na Wajebusi, na Wagerigeshi, kuipa, nasema, kwa uzao wake, na umetimiza maneno yako; kwa kuwa wewe ni mwenye haki: ⁹ Na uliona mateso ya baba zetu huko Misri, na ukasikia kilio chao kando ya Bahari Nyekundu; ¹⁰ Na ukaonyesha ishara na maajabu juu ya Farao, na juu ya watumishi wake wote, na juu ya watu wote wa nchi yake: kwa kuwa ulijua kwamba walijifanyia kiburi dhidi yao. Hivyo ukajipatia jina, kama ilivyo leo. ¹¹ Na ukagawanya bahari mbele yao, ili wapite katikati ya bahari kwenye nchi kavu; na wafuatwao wakatiwa wamekumbwa kama jiwe katika maji makubwa. ¹² Zaidi ya hayo uliwapeleka mchana kwa nguzo ya wingu; na usiku kwa nguzo ya moto, kuwapa mwanga njiani walipopaswa kwenda. ¹³ Ulishuka pia juu ya mlima Sinai, na ukawaambia kutoka mbinguni, na ukawapa hukumu za haki, na sheria za kweli, amri nzuri na maagizo: ¹⁴ Na ukawafahamisha sabato yako takatifu, na ukawaamuru maagizo, sheria, na amri, kwa mkono wa Musa mtumishi wako: ¹⁵ Na ukawapa mkate kutoka mbinguni kwa njaa yao, na ukatoa maji kwa ajili yao kutoka kwenye mwamba kwa kiu chao, na ukawaahidi kwamba wangeingia kumiliki nchi uliyowaapia kuwapa. ¹⁶ Lakini wao na baba zetu walijivuna, na kukataa shingo zao, wakasikiliza amri zako, ¹⁷ Wakakataa kutii, wala kukumbuka miujiza yako uliyofanya kati yao; bali walikataa shingo zao, na katika uasi wao wakamchagua kiongozi wa kurudi kwenye utumwa wao: lakini wewe ni Mungu mwenye kusamehe, mwenye fadhili na rehema, mwenye subira, na wema mkubwa, na haukuwaacha. ¹⁸ Naam, walipofanya ndama wa shaba, wakasema, Huyu ndiye Mungu wako aliyekuoka kutoka Misri, na walifanya machukizo makubwa; ¹⁹ Hata hivyo kwa rehema zako nyingi haukuwaacha jangwani: wingu la giza halikuwaondoka mchana, kuwapeleka njiani; wala mwanga wa moto usiku, kuwapa nuru, na njia wanayopaswa kwenda. ²⁰ Uliwapa pia roho yako njema kuwafundisha, na hukukataa mana kinywani mwao, na ukawapa maji kwa kiu yao. ²¹ Naam, miaka arobaini uliwastarehesha jangwani, hata hawakukosa kitu; nguo zao hazikuzeeka, na miguu yao haikuvimba. ²² Zaidi ya hayo, uliwapa ufalme na mataifa, na ukawagawa pande zote: hivyo wakamiliki nchi ya Sihoni, na nchi ya mfalme wa Heshboni, na nchi ya Og mfalme wa Bashani. ²³ Pia uliwazidisha watoto wao kama nyota za mbinguni, na ukawaingiza katika nchi, ambayo ulikuwa umeahidi baba zao, kwamba wangeingia kuitimiliki. ²⁴ Basi watoto wakaingia na kumiliki nchi, na ukawashinda mbele yao wakaazi wa nchi, Wakanaani, na ukawatia mikononi mwao, pamoja na wafalme wao, na watu wa nchi, ili wafanye nao kama wangependa. ²⁵ Na wakachukua miji yenye nguvu, na nchi nzuri, na kumiliki nyumba zilizojaa vitu vyote, visima vilivyochimbwa, mizabibu, na mashamba ya mizeituni, na miti ya matunda kwa wingi: hivyo wakala, wakashiba, wakafura, na wakafurahia wema wako mkubwa. ²⁶ Walakini waliasi, wakakupinga, wakatupa sheria yako nyuma ya migongo yao, wakauwa manabii wako waliowashuhudia ili kuwageukia kwako, na wakafanya maovu makubwa. ²⁷ Kwa hivyo ukaawaingiza mikononi mwa maadui wao, waliowatesa: na wakati wa shida yao, walipokuomba, ulisikia kutoka mbinguni; na kwa huruma zako nyingi uliwapa waokoaji,

waliowaokoa mkononi mwa maadui wao.²⁸ Lakini baada ya kupumzika, wakafanya mabaya tena mbele yako: kwa hivyo ukaacha mikononi mwa maadui wao, ili waweze kuwatawala: lakini waliporudi, na kukuomba, ulisikia kutoka mbinguni; na mara nyingi uliwaokoa kwa huruma zako;²⁹ Na ukashuhudia kwao, ili uwajaribu kurudisha kwenye sheria yako: lakini walijivuna, na hawakusikiliza amri zako, bali wakatenda dhambi dhidi ya hukumu zako, (ambazo mtu akizifanya, ataishi ndani yazo;) wakabembea mabega, wakashupaza shingo, na hawakutaka kusikia.³⁰ Bila shaka kwa miaka mingi uliwavumilia, na ukashuhudia kwao kwa roho yako kupitia manabii wako: lakini hawakutaka kusikiliza: kwa hivyo ukaawaingiza mikononi mwa watu wa nchi hizo.³¹ Walakini kwa sababu ya huruma zako kubwa hukuwaharibu kabisa, wala kuwacha; kwa maana wewe ni Mwenye huruma na rehema.³² Sasa basi, Mungu wetu, Mkuu, Mwenye nguvu, na Mwenye kutisha, anayeshika agano na rehema, usiache taabu zote zionekane ndogo mbele yako, zilizotukuta, juu ya wafalme wetu, wakuu wetu, makuhani wetu, manabii wetu, baba zetu, na watu wako wote, tangu wakati wa wafalme wa Ashuru hadi leo.³³ Hata hivyo wewe ni mwenye haki katika yote yaliyotukuta; kwa maana umetenda haki, lakini sisi tumetenda uovu:³⁴ Wala wafalme wetu, wakuu wetu, makuhani wetu, wala baba zetu, hawakushika sheria yako, wala kusikiliza amri zako na ushuhuda wako, ambao ulishuhudia kwao.³⁵ Kwa maana hawakutumikia katika ufalme wao, na wema wako mkubwa uliowapa, na katika nchi kubwa na nzuri uliyowapa mbele yao, wala hawakugeuka kutoka kwa matendo yao maovu.³⁶ Tazama, sisi ni watumwa leo, na kwa nchi uliyoipa baba zetu kula matunda yake na wema wake, tazama, sisi ni watumwa humo:³⁷ Na inatoa mavuno mengi kwa wafalme ulioweweka juu yetu kwa sababu ya dhambi zetu: pia wana mamlaka juu ya miili yetu, na mifugo yetu, kwa mapenzi yao, na sisi tuko katika dhiki kubwa.³⁸ Na kwa sababu ya yote haya tunafanya agano thabiti, na kuandika; na wakuu wetu, Walawi, na makuhani, wanaweka muhuri juu yake."

2 WATHESALONIKI 2:7-12

"Kwa maana siri ya uovu tayari inafanya kazi: ila yule anayezuia sasa atazuia, hadi atakapondolewa kati.⁸ Na hapo huyo Mwovu atafunuliwa, ambaye Bwana atamwondoa kwa pumzi ya kinywa chake, na kumwangamiza kwa mwangaza wa kuja kwake:⁹ Yeye huyo, ambaye kuja kwake ni kwa kazi ya Shetani kwa nguvu zote na ishara na miujiza ya uwongo,¹⁰ Na kwa kila hila za uovu kwa wale wanaoangamia; kwa sababu hawakupokea upendo wa kweli, ili waokolewe.¹¹ Na kwa sababu hii Mungu atawatuma upotovu mkubwa, ili waamini uongo:¹² Ili wote waliokataa kuamini kweli, bali walifurahia uovu, waadhibiwe."

HOSEA 2:1-23

"Waambieni ndugu zenu, Ammi; na dada zenu, Ruhamah.² Msulubieni mama yenu, msulubieni: kwa maana yeye si mke wangu, wala mimi si mume wake; basi na aondoe uasherati wake machoni pake, na uzinzi wake kati ya matiti yake;³ Ila sivyo nitamvua nguo zote, na nitamfanya kuwa kama siku alipozaliwa, na nitamfanya kuwa jangwa, na nitaweka nchi kavu, na nitamvua kwa kiu.⁴ Wala sitawaonea huruma watoto wake; kwa

maana wao ni watoto wa uasherati. ⁵ Kwa maana mama yao amefanya ukahaba: yeye aliowazaa amefanya aibu: kwa maana alisema, Nitaenda kwa wapenzi wangu, wananipa mkate na maji yangu, sufu na kitani changu, mafuta na kinywaji changu. ⁶ Kwa hivyo, tazama, nitaziba njia yako kwa miiba, na kujenga ukuta, asiweze kupata njia zake. ⁷ Naye atawafuata wapenzi wake, lakini hataweza kuwafikia; na atawatafuta, lakini hataweza kuwapata: ndipo atakaposema, Nitarudi kwa mume wangu wa kwanza; kwa maana wakati ule nilikuwa na furaha zaidi kuliko sasa. ⁸ Kwa maana hakujua kwamba mimi ndiye niliyempa nafaka, na divai, na mafuta, na kuzidisha fedha na dhahabu zake, ambayo waliitayarisha kwa Baal. ⁹ Kwa hivyo nitarudi, na kuondoa nafaka yangu wakati wake, na divai yangu wakati wake, na kuchukua tena sufu na kitani changu niliyompa kufunika uchi wake. ¹⁰ Sasa nitamtambulisha uasherati wake machoni pa wapenzi wake, wala hakuna atakayemwoko kutoka mkononi mwangu. ¹¹ Pia nitamfanya furaha yake yote iondoke, siku zake za sherehe, miezi yake mipya, na sabato zake, na sherehe zake zote za kifodini. ¹² Nitaangamiza mizabibu yake na mitini yake, ambayo amesema, Hizi ni zawadi zangu wapenzi wamenipa; nami nitazifanya kuwa msitu, na wanyama wa pori watakula. ¹³ Nitamkumbukia siku za Baali, alipowafukizia uvumba, na kujipamba kwa herini zake na vito vyake, na kuwafuata wapenzi wake, na kunisahau, asema Bwana. ¹⁴ Kwa hiyo, tazama, nitamvuta, nami nitamleta jangwani, na kumwambia maneno ya faraja. ¹⁵ Nitampa mashamba yake ya mizabibu kutoka hapo, na bonde la Akori kuwa mlango wa matumaini; naye ataimba huko, kama siku za ujana wake, na kama siku alipotoka nchi ya Misri. ¹⁶ Na itakuwa siku hiyo, asema Bwana, utaniita Mume wangu; wala hutaniita tena Baali. ¹⁷ Kwa maana nitatoa majina ya Baali mdomoni mwake, wala hayatakumbukwa tena kwa majina yao. ¹⁸ Na siku hiyo nitafanya agano kwao na wanyama wa pori na ndege wa angani, na viumbe vitambaavyo ardhini; nami nitavunja upinde na upanga na vita nchini, nami nitawalaza kwa amani. ¹⁹ Nami nitakuoa kwangu milele; naam, nitakuoa kwangu kwa haki, na kwa hukumu, na kwa upendo, na kwa huruma. ²⁰ Nitakuoa kwangu kwa uaminifu; nawe utamjua Bwana. ²¹ Na itakuwa siku hiyo, nitasikia, asema Bwana, nitasikia mbingu, nao watasikia nchi; ²² Na nchi itasikia nafaka, na divai, na mafuta; nao watasikia Yezreeli. ²³ Nami nitampanda kwangu duniani; nami nitamrehemu yule ambaye hakupata rehema; nami nitawaambia wale ambao hawakuwa watu wangu, Ninyi ni watu wangu; nao watasema, Wewe ni Mungu wangu."

1 SAMWELI 12:1-25

"Na Samweli akawaambia Waisraeli wote, Tazameni, nimesikiliza sauti yenu katika yote mliyonisema, nimewawekea mfalme. ² Na sasa, tazameni, mfalme anatembea mbele yenu; na mimi nimezeeka na kujaa nywele nyeupe; na tazameni, wana wangu wako pamoja nanyi; nami nimetembea mbele yenu tangu utoto wangu hata leo. ³ Tazameni, niko hapa; nishuhudie mbele ya Bwana, na mbele ya mfalme wake mtiwa-mafuta: ni ng'ombe wa nani nimechukua? Au ni punda wa nani nimechukua? Au nani nimeudanganya? Nani nimeonea jeuri? Au ni mkono wa nani nimepokea rushwa ili kuifanya macho yangu yapofwe? Nami nitarudisha kwenu. ⁴ Na wakasema,

Hukuudanganya, wala kutuonea jeuri, wala kuchukua chochote mkononi mwa mtu yeyote.⁵ Naye akawaambia, Bwana ndiye shahidi dhidi yenu, na mfalme wake aliye mtiwa mafuta leo, kwamba hamkupata chochote mkononi mwangu. Na wakajibu, Yeye ndiye shahidi.⁶ Na Samweli akawaambia watu, Ni Bwana aliyemwinua Musa na Haruni, na aliokoa baba zenu kutoka nchi ya Misri.⁷ Sasa basi simameni, nipate kuhukumiana nanyi mbele za Bwana kuhusu matendo yote ya haki ya Bwana, aliyoyafanya kwenu na kwa baba zenu.⁸ Yakobo alipofika Misri, na baba zenu walipomwomba Bwana, ndipo Bwana alimtuma Musa na Haruni, wakaokoa baba zenu kutoka Misri, wakawaishi mahali hapa.⁹ Na walipomsahau Bwana Mungu wao, aliwauza mkononi mwa Sisera, jemadari wa jeshi la Hazori, na mkononi mwa Wafilisti, na mkononi mwa mfalme wa Moabu, wakapigana nao.¹⁰ Wakamwomba Bwana, wakisema, Tumekosea, kwa kuwa tumemwacha Bwana, na kumtumikia Baalim na Ashtarothi; lakini sasa okokeni mikononi mwa adui zetu, na tutakutumikia.¹¹ Na Bwana alimtuma Yerubaali, na Bedani, na Yeffa, na Samweli, akawaokoa mikononi mwa adui zenu kila upande, mkakaa salama.¹² Na mlipoona Nahashi mfalme wa wana wa Amoni akikujieni, mkanisema, Hapana; bali mfalme atatutawala: wakati Bwana Mungu wako alikuwa mfalme wenu.¹³ Sasa basi tazameni mfalme mliyemchagua, na mliyemtamani! Na tazama, Bwana ameweka mfalme juu yenu.¹⁴ Mkimcha Bwana, na kumtumikia, na kutii sauti yake, wala kusimama kinyume cha amri ya Bwana, basi ninyi na mfalme anayewatawala mtaendelea kumfuata Bwana Mungu wenu:¹⁵ Lakini msipotii sauti ya Bwana, mkasimama kinyume cha amri ya Bwana, basi mkono wa Bwana utakuwa juu yenu, kama ulivyokuwa juu ya baba zenu.¹⁶ Sasa basi simameni mtaone jambo hili kubwa, ambalo Bwana atafanya machoni penu.¹⁷ Si mavuno ya ngano leo? Nitamwita Bwana, naye atatuma radi na mvua; mpate kujua na kuona kuwa uovu wenu ni mkubwa, mliofanya machoni pa Bwana, kwa kumwomba mfalme.¹⁸ Basi Samweli akamwita Bwana; na Bwana akatuma radi na mvua siku hiyo: na watu wote waliogopa sana Bwana na Samweli.¹⁹ Na watu wote wakamwambia Samweli, Mwombee watumwa wako kwa Bwana Mungu wako, tusiwe kufa: kwa kuwa tumetia uovu huu juu ya dhambi zetu zote, kwa kutuomba mfalme. kwa kuwa tumefanya uovu huu wa kujiombea mfalme kwa kuongeza kwenye dhambi zetu.²⁰ Na Samweli akawaambia watu, Msioe: mmefanya uovu huu wote: lakini msitoke kumfuata Bwana, bali mtumikieni Bwana kwa moyo wenu wote;²¹ Wala msitoke: maana mtafuata vitu vya bure, visivyoweza kufaidisha wala kuokoa; kwa kuwa ni vya bure.²² Kwa maana Bwana hatawacha watu wake kwa ajili ya jina lake kuu: kwa kuwa Bwana amependa kukuwa watu wake.²³ Zaidi yangu, Mungu anilinde nisitende dhambi dhidi ya Bwana kwa kukutokomea kuwaombea: lakini nitawafundisha njia njema na ya haki:²⁴ Cha kufanya ni kumcha Bwana, na kumtumikia kwa kweli kwa moyo wenu wote: kwa kuwa tazameni mambo makubwa aliyowafanyia.²⁵ Lakini mkiendelea kutenda maovu, mtaharibika, ninyi na mfalme wenu."

1 WAFALME 8:22-61

"Na Sulemani alisimama mbele ya madhabahu ya Bwana mbele ya mkutano wote wa Israeli, akanyoosha mikono yake kuelekea mbinguni: ²³ Akasema, Ee Bwana Mungu wa Israeli, hakuna mungu kama wewe, juu mbinguni, wala chini duniani, unayeshika agano na rehema kwa watumishi wako wanaokutangulia kwa moyo wao wote: ²⁴ Uliyomshika mtumishi wako Daudi baba yako uliyomahidi: pia ulisema kwa kinywa chako, na ukatimiza kwa mkono wako, kama ilivyo leo. ²⁵ Basi sasa, Ee Bwana Mungu wa Israeli, timiza kwa mtumishi wako Daudi baba yako uliyomahidi, ukisema, Hakitakosekana mtu machoni pangu akaye kiti cha enzi cha Israeli; ili watu wako waangalie njia zao, wakinitangulie kama ulivyonitangulia. ²⁶ Na sasa, Ee Mungu wa Israeli, neno lako, tafadhali, liwe kweli, ulilolisema kwa mtumishi wako Daudi baba yangu. ²⁷ Lakini je, Mungu ataishi duniani? Tazama, mbingu na mbingu za mbingu hazimwezi kumshika; je, nyumba hii niliyojenga itamweza? ²⁸ Lakini uangalie maombi ya mtumishi wako, na maombi yake, Ee Bwana Mungu wangu, usikilize kilio na maombi, ambayo mtumishi wako anaomba mbele yako leo: ²⁹ Macho yako yawe wazi kuelekea nyumba hii usiku na mchana, hata mahali uliposema, Jina langu litakuwa hapo: uweze kusikiliza maombi ya mtumishi wako atakayofanya kuelekea mahali hapa. ³⁰ Na usikilize maombi ya mtumishi wako, na ya watu wako Israeli, wanapoombia mahali hapa: na usikie mbinguni, mahali pa makao yako: na uipokapo, msamehe. ³¹ Mtu akimkosea jirani yake, na kupewa kiapo cha kuapa, na kiapo hicho kikaja mbele ya madhabahu yako katika nyumba hii: ³² Basi usikie mbinguni, na utende, na uwahukumu watumishi wako, ukimhukumu mwovu, kumrudishia njia yake juu ya kichwa chake; na kumhukumu mwenye haki, kumpatia kulingana na haki yake. ³³ Watu wako Israeli wakipigwa na adui, kwa sababu wamekukosea, wakirejea kwako, wakakiri jina lako, wakaomba, wakafanya maombi ya dua kwako katika nyumba hii: ³⁴ Basi usikie mbinguni, na uwasamehe dhambi za watu wako Israeli, na uwarudishe katika nchi uliyowapa baba zao. ³⁵ Mbinguni ikifungwa, na mvua isinyeshe, kwa sababu wamekukosea; wakikiomba mahali hapa, wakakiri jina lako, wakaacha dhambi zao, unapowatesa: ³⁶ Basi usikie mbinguni, na uwasamehe dhambi za watumishi wako, na za watu wako Israeli, uwafundishe njia njema wanayopaswa kutembea, na uwanyeshe mvua katika nchi yako, uliyoipa watu wako kuwa urithi wao. ³⁷ Kama nchi ikawa na njaa, kama kuna tauni, upepo wa kuvunia, ukungu, nzige, au mafukoni; kama adui wakawazingira katika nchi ya miji yao; chochote kipigo, chochote ugonjwa ukiwapo; ³⁸ Maombi yoyote na dua yoyote itakayofanywa na mtu yeyote, au na watu wako wote Israeli, ambayo kila mtu atajua tauni ya moyo wake, na kukunja mikono yake kuelekea nyumba hii: ³⁹ Basi usikie mbinguni, mahali pa makao yako, na msamehe, na utende, na umpe kila mtu kulingana na njia zake, ambaye moyo wake unajua; (maana wewe, wewe peke yako, unajua mioyo ya watu wote;) ⁴⁰ Ili wakukuogope siku zote wanaoishi katika nchi uliyowapa baba zetu. ⁴¹ Zaidi ya hayo, kuhusu mgeni ambaye si wa watu wako Israeli, bali ametoka katika nchi ya mbali kwa ajili ya jina lako;⁴² (Kwa maana watasikia kuhusu jina lako kuu, na mkono wako wenye nguvu, na mkono wako uliyonyoosha;) atakapokuja na kuomba kuelekea nyumba

hii;⁴³ Sikia wewe mbinguni, mahali pa makao yako, na ufanye kwa mujibu wa yote ambayo mgeni atakuomba: ili watu wote wa dunia wajue jina lako, wakuogope, kama vile watu wako Israeli wanavyofanya; na ili wajue kwamba nyumba hii, niliyojenga, inaitwa kwa jina lako.⁴⁴ Ikiwa watu wako wataenda vita dhidi ya adui wao, popote utakapowapeleka, na wakasali kwa Bwana kuelekea mji uliouchagua, na kuelekea nyumba niliyojenga kwa jina lako:⁴⁵ Basi sikia wewe mbinguni sala zao na maombi yao, na utetele haki yao.⁴⁶ Ikiwa watakukosea, (kwa maana hakuna mtu asiyekosea,) na ukawasirikia, na ukawakabidhi kwa adui, hata wakawafukuza mateka nchi ya adui, mbali au karibu;⁴⁷ Lakini ikiwa watakumbuka katika nchi walipofanywa mateka, na watatubu, na wakafanya maombi kwako katika nchi ya wale waliowafukuza mateka, wakisema, Tumekosea, na tumefanya uovu, tumetenda maovu;⁴⁸ Na wakarudi kwako kwa moyo wao wote, na kwa roho zao zote, katika nchi ya maadui wao, waliowafukuza mateka, na wakakuombea kuelekea nchi yao, uliyowapa baba zao, mji uliouchagua, na nyumba niliyojenga kwa jina lako:⁴⁹ Basi sikia wewe mbinguni, mahali pa makao yako, sala zao na maombi yao, na utetele haki yao,⁵⁰ Na uwasamehe watu wako waliokukosea, na makosa yao yote waliyoyakosea kwako, na uwape rehema mbele ya wale waliowafukuza mateka, ili waweze kuwa na huruma kwao:⁵¹ Kwa maana wao ni watu wako, na urithi wako, uliowatoa kutoka Misri, kutoka katikati ya tanuru ya chuma:⁵² Ili macho yako yawe wazi kwa maombi ya mtumishi wako, na kwa maombi ya watu wako Israeli, kusikiliza kwa yote wanayokuombia.⁵³ Kwa maana uliwatenga kutoka kati ya watu wote wa dunia, kuwa urithi wako, kama ulivyosema kwa mkono wa Musa mtumishi wako, ulipotoa baba zetu kutoka Misri, Ee Bwana Mungu.⁵⁴ Na ilikuwa hivyo, kwamba Sulemani alipomaliza kuomba sala hii yote na maombi kwa Bwana, alisimama mbele ya madhabahu ya Bwana, akiwa amepiga magoti na mikono yake ikiwa imenyoshwa mbinguni.⁵⁵ Na alisimama, akabariki kusanyiko lote la Israeli kwa sauti kubwa, akisema,⁵⁶ Abarikiwe Bwana, aliyeipa raha watu wake Israeli, kwa mujibu wa yote aliyoahidi: hakuna neno moja lililoshindwa kati ya ahadi zake zote nzuri, alizoziahidi kwa mkono wa Musa mtumishi wake. ⁵⁷ Bwana Mungu wetu na awe nasi, kama alivyokuwa na baba zetu: asituache, wala atupweke: ⁵⁸ Ili atuelekeze mioyo yetu kwake, kutembea katika njia zake zote, na kushika amri zake, na maagizo yake, na hukumu zake, ambazo aliwaamuru baba zetu. ⁵⁹ Na maneno yangu haya niliyoomba mbele ya Bwana, yawe karibu na Bwana Mungu wetu mchana na usiku, ili alinde maslahi ya mtumishi wake, na maslahi ya watu wa Israeli kila wakati, kadiri ya hitaji la jambo: ⁶⁰ Ili watu wote wa dunia wajue kwamba Bwana ndiye Mungu, wala hakuna mwingine. ⁶¹ Kwa hiyo mioyo yenu iwe kamili kwa Bwana Mungu wetu, kutembea katika maagizo yake, na kushika amri zake, kama leo hii."

2 MABAHARANI 7:14

"Kama watu wangu, wanaoitwa kwa jina langu, watakapojinyenyekea, na kuomba, na kutafuta uso wangu, na kuacha njia zao za uovu; basi nitasikia kutoka mbinguni, na nitasamehe dhambi zao, na nitaponya nchi yao."

KUANDAA BIBI

ARUSI

Juzuu 6

Ramani ya Dhambi - Maswali

1. Soma Ufunuo 3:19. Nani anayekaripwa na kuteswa na Mungu?
2. Taja hatua za mtu anayetubu, wakati Mungu anapotoa marekebisho na hukumu laini.
3. Taja hatua za yule anayeingia katika hukumu ya Mungu, kwa sababu ya kupuuza marekebisho na hukumu laini ya Mungu.
4. Uko wapi kwa sasa?
5. Ni hatua gani unahitaji kuchukua, kuanza kurithi mema kutoka kwa Mungu?

KUANDAA BIBI

ARUSI

Juzuu 6

Kweli

"MTATAKABALI KWELI,
NA KWELI HITAKUKOMBOA."

YOHANA 8:32

ROHO MTUKUFU ALINIONYESHWA, MWEZI WA NOVEMBA 2006.

ALISEMA YAFUATAYO, "HII SI UCHAWI."

SIKUWA NA WAZI, KUHUSU YALE YALIYONINUSURI.

NILIKUWA NIMEISHI KWA MIAKA MINGI NA MECI, NA NILIKUWA NIMESAFIRI MAMBA MINGI
KWA KUPANDA MILIMA; KUPITIA MAHALI MAGUMU MBALIMBALI, NA HALI MBALIMBALI.

NILIJITONA, 'NINI KINGEWEZA KUWA NGUMU, KAMA YALE NILIYOVUMILIA?'

UNAKUMBUKA KWAMBA KAMA WAKRISTO, TUTAKUMBANA NA MAWAKO MBALIMBALI;
YANAYOJAALIWA NA MECI, MATATIZO NA KAZI NYINGI SANA?

TUSOME UKWELI HUU, KAMA UNAVYOPATIKANA KATIKA BIBLIA.

LUKA 22:31-32

"Na Bwana akasema, Simoni, Simoni, tazama, Shetani amekutamani, ili akuchague kama ngano:

³²Lakini mimi nimekuombea, ili imani yako isiwe nyonge: na utakapogeuka, uimarise ndugu zako."

TUFUATILIE ZAIDI, WASIFU WA MTUME PAULO.

2 WAKORINTHO 11:18-28

"Kwa kuwa wengi hujivunia kwa mwili, mimi pia nitajivunia.¹⁹ Kwa maana mnavumilia wajinga kwa furaha, mkiwa ninyi wenyi hekima.²⁰ Kwa maana mnavumilia, mtu akikufanyeni watumwa, mtu akikula mali yenu, mtu akichukua kutoka kwenu, mtu akijikweza, mtu akikupiga usoni.²¹ Ninasema kwa heshima ya fedheha, kana kwamba tulikuwa dhaifu. Lakini katika yale yote ambayo mtu yeyote ana ujasiri, (ninasema kwa ujinga,) mimi pia nina ujasiri.²² Je, wao ni Waebrania? Mimi pia. Je, wao ni Waisraeli? Mimi pia. Je, wao ni uzao wa Abrahamu? Mimi pia.²³ Je, wao ni watumishi wa Kristo? (ninasema kama mjinga) mimi zaidi; katika kazi nyingi zaidi, katika viboko vya kupita kiasi, katika gereza mara nyingi, katika kufa mara nyingi.²⁴ Mara tano nimepokea arobaini viboko isipokuwa moja kutoka kwa Wayahudi.²⁵ Mara tatu nimepigwa kwa fimbo, mara moja nimetupwa kwa mawe, mara tatu nimepata ajali ya meli, usiku na mchana nimekuwa katika kina cha bahari;²⁶ Katika safari nyingi, katika hatari za maji, katika hatari za wezi, katika hatari za watu wa nchi yangu, katika hatari za mataifa, katika hatari mjini, katika hatari jangwani, katika hatari baharini, katika hatari kati ya ndugu wa uwongo;²⁷ Katika uchovu na maumivu, katika kukaa macho mara nyingi, katika njaa na kiu, katika kufunga mara nyingi, katika baridi na uchi.²⁸ Mbali na mambo hayo ya nje, yale yanayonikumba kila siku, wasiwasi wa makanisa yote."

PAULO ALIITWA NA KRISTO KWA TENDENZI; SI UVIUVIU.

PAULO ALIITWA KUTUBU NA KUBADILIKA, KISHA AENDELEE MBELE; KWA AJILI YA ROHO ZA WANADAMU.

MATENDO 26:13-20

"Mchana kabisa, eee mfalme, niliona njiani mwanga kutoka mbinguni, mkubwa kuliko jua, ukinizingira mimi na wale waliokuwa wanatembea pamoja nami.¹⁴ Na tulipokuwa tumeshapigwa chini, nikasikia sauti ikiniongea, na kusema kwa lugha ya Kiebrania, Sauli, Sauli, unanisumbua nini? Ni vigumu kwako kukichoma kwa mihimili.¹⁵ Nikasema, Wewe ni

nani, Bwana? Akasema, Mimi ni Yesu ambaye unanisumbua.¹⁶Lakini inuka, ustanme kwa miguu yako: kwa maana nimejitokeza kwako kwa sababu hii, kukufanya wewe kuwa mtumishi na shahidi wa mambo haya uliyoyaona, na ya mambo ambayo nitajionyesha kwako;¹⁷Nikukuokoa kutoka kwa watu, na kwa mataifa, ambao sasa nakutuma kwenda kwao,¹⁸Ili wafungue macho yao, na wabadilike kutoka giza hadi mwanga, na kutoka kwa uwezo wa Shetani kwenda kwa Mungu, ili wapate msamaha wa dhambi, na urithi kati ya wale waliotakaswa kwa imani iliyo ndani yangu.¹⁹Kwa hiyo, eee mfalme Agripa, sikuwa mwasi wa maono ya mbinguni:²⁰Bali nilionyesha kwanza kwa wale wa Dameski, na Yerusalemu, na katika sehemu zote za Yudea, na kisha kwa mataifa, kwamba watubu na wamgeukie Mungu, na wafanye matendo yanayofaa kwa toba."

KRISTO ALIMWAMBIA PAULO, KUA ATAKUMBWA NA MATESO.

MATENDO 9:10-16

"Na kulikuwa na mwanafunzi mmoja huko Dameski, jina lake Anania; na Bwana akamwambia katika maono, Anania. Akasema, Tazama, niko hapa, Bwana.¹¹Na Bwana akamwambia, Inuka, uende kwenye barabara inayoitwa Mlalo, na uulize katika nyumba ya Yuda kwa mmoja aitwaye Sauli, wa Tarso: kwa maana, tazama, anasali,¹²Na ameona katika maono mwanadamu aitwaye Anania akiingia, na kuweka mkono wake juu yake, ili apate kuona tena.¹³Ndipo Anania akajibu, Bwana, nimesikia kutoka kwa wengi kuhusu mtu huyo, jinsi alivyowafanyia wema watu wako Yerusalemu:¹⁴Na hapa ana mamlaka kutoka kwa makuhani wakuu kufunga wote wanaokuita jina lako.¹⁵Lakini Bwana akamwambia, Nenda zako: kwa maana yeye ni chombo nilichomchagua, kubeba jina langu mbele ya mataifa, na wafalme, na wana wa Israeli:¹⁶Kwa maana nitamwonyesha mambo makubwa atakayopaswa kuteswa kwa ajili ya jina langu."

KWA NINI NI JAMBO LA KAWAIDA KUKUBALI KWAMBA WAKRISTO HAWATAKUMBWA NA MATESO?

TUSOME KWA MAKINI.

WARUMI 8:16-17

"Roho yenyewe inashuhudia pamoja na roho yetu, kwamba sisi ni watoto wa Mungu:

¹⁷ Na kama ni watoto, basi ni warithi; warithi wa Mungu, na warithi pamoja na Kristo; ikiwa tu sisi tunateswa pamoja naye, ili tuweze pia kutukuzwa pamoja."

1 PETRO 4:12-13

"Wapendwa, msifikirie kuwa ni jambo la ajabu kuhusu jaribu la moto linalokujaribuni, kana kwamba jambo geni limetukia kwenu:

¹³Lakini furahini, kadiri mnavyoshiriki mateso ya Kristo; ili, wakati utukufu wake utakapofunuliwa, mweze kufurahi pia kwa furaha kubwa."

1 PETRO 5:10

"Lakini Mungu wa neema zote, aliyetuita kwa utukufu wake wa milele kwa Kristo Yesu, baada ya kuteswa kwa muda, atakamilisha, atakaza, ataimarisha, atakaa."

YESU AMETUITA KWA MAISHA YA UAMINIFU, AMBAYO HAIWEZI KUHISI KILA WAKATI KAMA ANASA;

LUKA 9:23-26

"Na akawaambia wote, Mtu yeyote atakayenifuata, ajikane mwenyewe, achukue msalaba wake kila siku, anifuata.²⁴Kwa maana yeyote atakayetaka kuokoa roho yake ataipeleka kwenye hasara: lakini yeyote atakayeipeleka kwenye hasara roho yake kwa ajili yangu, huyo ataiokoa.²⁵Kwa maana mwanadamu atafaidi nini, akipata ulimwengu wote, na akajipoteza mwenyewe, au akatupwa mbali?²⁶Kwa maana yeyote atakayenificha mimi na maneno yangu, Mwana wa mwanadamu atamficha pia, atakapokuja katika utukufu wake mwenyewe, na wa Baba, na wa malaika watakatifu."

BWANA ANAHITAJI TUWASULIBISHE MWILI WETU.

WAGALATIA 5:24

"Na wale walioko wa Kristo wamewasulibisha mwili pamoja na mapewa na tamaa."

WAKOLOSAI 3:5-6

"Basi ifieni vipandevya vyenu vilivyo juu ya dunia; uasherati, uchafu, mapewa, tamaa mbaya, na uchoyo, ambao ni uabudu wa sanamu:

⁶Kwa sababu ya mambo hayo, hasira ya Mungu inakuja juu ya watoto wa uasi."

BWANA ANATAMANI, KIUMBE KIPYA KUTOKA KWA WOTE.

WAGALATIA 2:20

"Mimi nimesulubiwa pamoja na Kristo; wala si mimi tena ndiye ninaoishi, bali Kristo ndiye aishiye ndani yangu; na ule uhai ninaoishi sasa katika mwili, ninaishi kwa imani ya Mwana wa Mungu, aliyenipenda, na kujitoa mwenyewe kwa ajili yangu."

BWANA HUWAPA KILA MMOJA, KILE ANACHOSTAHILI.

ISAIA 1:19-20

"Mkikubali na kuitii, mtakula mema ya nchi:

²⁰ Lakini mkiikataa na kuasi, mtakuliwa na upanga; kwa maana kinywa cha Bwana kimesema hivyo."

WAGALATIA 6:7-8

"Msijihadhau; Mungu hadhihakiki; kwa maana kila mtu atavuna alichopanda.

⁸ Kwa maana yeye apandaye kwa mwili wake, atavuna uharibifu wa mwili; bali yeye apandaye kwa Roho, atavuna uzima wa milele kutoka kwa Roho."

NINATAMANI MUJUE, BWANA NI MWAMINIFU; KATIKA Mwingiliano wake, NA KIUMBE CHAKE.

HII UAMINIFU INAITWA; AGANO.

UNAWENZA KUKUTA MWENYEWI KATIKA HALI AMBAYO INAONEKANA KUTUMIA MIAKA; KABLA YA KUKOMBOKEA NAYO.

MTINDO WA PEKEE WA HEKIMA KUFUATA NA KUDUMISHA KATIKA NJIA HII, NI KUJISALIMISHA NA KUAMINI MUNGU KIKAMILI.

NAAMINI KADRI MTU ALIVYOTESWA CHINI, NDIYO UPEKUVU ATAKAOINUKIWA.

WAEBRANIA 5:7-9

"Yeye ambaye katika siku za mwili wake, alitoa maombi na maombi ya dhati kwa kilio na machozi kwa yeye awezaye kumwokoza kutoka kwenye kifo, naye alisikiwa kwa sababu ya hofu yake;⁸ Ingawa alikuwa Mwana, alijifunza utiifu kwa mambo aliyoyateswa;⁹ Na alipokamilika, akawa mwandishi wa wokovu wa milele kwa wote wanaomtii."

UINUKIWA NI; KWA MANUFAA YA BINADAMU WOTE.

UINUKIWA SI; KITI CHA ENZI CHA MTU BINAFSI.

HII ITAKUWA KUUMA MUNGU.

UTUKUFU WOTE UNAPASA KUWA KWENYE MUNGU, NA MUNGU PEKEE.

MAISHA YANAPASA KUDUMISHWA KATIKA NJIA NYEMBA NA MFINU.

HII NI KIPAUMBELU CHA KWANZA.

NAFSI ZA BINADAMU, ZINAPASA KUWA KIPAUMBELU CHA PILI; KWA SABABU HII NDIO MAPIGO YA MOYO YA MUNGU MWEYUYE UWEZO WOTE.

1 TIMOTHI 2:4

"Ambaye anataka watu wote waokolewe, na kufika katika ujuzi wa kweli."

KAZI KATIKA UTIIFU, SHUKRANI, IMANI, UTUKUFU, HAKI NA FURAHA.

USISAHU KWAMBA MUNGU ATAKULIPA, KWA HUDUMA YAKO YA AMINIFU YA UPENDO NA UBORA; HAIDHURU MIAKA MINGAPI IMEPITA.

MARKO 10:28-31

"Ndipo Petro akaanza kumwambia, Tazama, sisi tumeiacha yote, na tukakufuata.²⁹Na Yesu akajibu akasema, Amin nawaambia, Hakuna mtu aliyeiacha nyumba, au ndugu, au dada, au baba, au mama, au mke, au watoto, au mashamba, kwa ajili yangu, na injili,³⁰Lakini atapata mara mia katika wakati huu, nyumba, na ndugu, na dada, na mama, na watoto, na mashamba, pamoja na mateso; na katika ulimwengu ujao uzima wa milele.³¹Lakini wengi watakao kuwa wa kwanza watakuwa wa mwisho; na wa mwisho wa kwanza."

MATHAYO 19:27-30

"Ndipo Petro akajibu akasema, Tazama, sisi tumeiacha yote, na tukakufuata; tutapata nini basi?²⁸Na Yesu akawaambia, Amin nawaambia, Kwamba ninyi mnaonifuata, katika uumbwisho upya Mwana wa Adamu atakapoketi kwenye kiti cha enzi chake cha utukufu, nanyi pia mtakaa kwenye viti vya enzi kumi na viwili, mkiwa mnawahukumu makabila kumi na mawili ya Israeli.²⁹Na kila aliyeiacha nyumba, au ndugu, au dada, au baba, au mama, au mke, au watoto, au mashamba, kwa ajili ya jina langu, atapata mara mia, na atarithi uzima wa milele.³⁰Lakini wengi watakao kuwa wa kwanza watakuwa wa mwisho; na wa mwisho wa kwanza."

NINGEWEZA KUKUSHIRIKIA ORODHA YA MATUKIO, NILIYOYASTAHILI.

LAKINI HII INGEWEZA KUKUFANYA UPATWE NA KIZIMIZIMI. HII SI LENGU LANGU.

LAKINI KUPAMBA UKWELI, PIA SI JAMBO LA KUFANYWA.

MATHAYO 9:36-38

"Alipoona umati wa watu, alihurumiwa nao, kwa sababu walikuwa wamechoka na kutawanyika kama kondoo wasio na mchungaji. ³⁷ Ndipo akawaambia wanafunzi wake, Kweli mavuno ni mengi, lakini wakulima ni wachache; ³⁸ Basi ombeni Bwana wa mavuno, awapeleke wakulima katika mavuno yake."

UKIPENDA BWANA KWELI, NA KUJALI MOYO WAKE, UKITAMBUA KWAMBA KILA NAFSI ITAKAISHI MILELE MBINGUNI AU KWAO MOTONI; UNAKUWA MTU WA KUSUDI, HUDUMA NA KUTOLEWA.

LUKA 9:23

"Akawaambia wote, Mtu yeyote akitaka kunifuata, ajikane mwenyewe, achukue msalaba wake kila siku, anifuata."

TAFADHALI KUMBUKA BWANA AMEAPA; ATABARIKI MTUMISHI MWAMINIFU, NA HAKIKA ATAFANYA HIVYO.

ENDELEA KUSONGA MBELE NA BWANA, HADI MBINGUNI.

KUANDAA BIBI

ARUSI

Juzuu 6

Ukweli - Maswali

1. Soma Yohana 8:32. Ni nini kinamfanya mtu; kuwa huru?
2. Soma Luka 22:31-32. Nani anamsali Mkristo; wakati shetani anamchanga (akisababisha mchanganyiko, mateso na majaribu; kwa kusudi la kumwangusha maisha ya Mkristo na Yesu)?
3. Soma 2 Wakorintho 11:18-28. Taja vitu ishirini na vinane Paulo alikumbana navyo; alipokuwa akimtumikia Yesu Kristo.
4. Soma Zaburi 34:19. Ni mateso mangapi maandiko yanatuambia, Mkristo anayo? Ni kati ya hayo mateso mangapi Bwana, anawaokoa watu wake?
5. Soma Matendo 26:13-20. Kwa nini Yesu Kristo alionekana, kwa Paulo?
6. Soma Matendo 9:10-16. Andika mstari wa 15 na 16.
7. Soma Waroma 8:16-17. Nini hutokea kabla ya mtu; kutukuzwa?
8. Soma Luka 9:23-26. Yesu anasema mtu anapaswa kufanya nini; kumfuata?
9. Soma Wagalatia 5:24. Wakristo wanapaswa kusulubisha nini (kuua)?
10. Somo hili lilikufundisha nini?